

Σεπτέμβριος - Οκτώβριος - Νοέμβριος 2021

Ναυτική Επιθεώρηση

Τεύχος 617 - Τόμος 181^{ος}

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ναυτική Επιθεώρηση

Τεύχος 617

Τόμος 181^{ος}

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Σεπτέμβριος - Οκτώβριος - Νοέμβριος 2021

ΠΑΡΗΡΗΘΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Της Γραφής
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ.
Λεωφόρος Αθηνών
4332

ΕΛΤΑ
Μαθητικό Ροστό

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1918/04 Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ.
ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΥ
Μαρκώνι 20, 104 47 ΑΘΗΝΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ 011451

Ναυτική Επιθεώρηση

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΕΝ/ΔΕΔΗΣ Εκδηλώσεις - φωτογραφίες	6
Αρχιμανδρίτης Δανιήλ Ζωγράφος, Ιεροκήρυκας Καθηγουμένου Ιεράς Μητροπόλεως Κεφαλληνίας Χριστούγεννα και εκκλησιαστική ιστορία	36
Παναγιώτης Γέροντας Πλωτάρχης (Ο) ΠΝ, Ιστορικός - Επιτελής Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού Από το ιστίο στον ατμό και από τον τροχό στην προπέλα, η περίπτωση της Ελλάδας	50
Περικλής Σταμπουλής Πλωτάρχης ΠΝ, Κυβερνήτης «ΠΤΜ ΚΕΡΚΥΡΑ» «Μωσαϊκός» Πόλεμος (Mosaic Warfare): Μια νέα Ιδέα για να «δαμάσουμε» τον Αντίπαλο.....	56
Ιωάννης Σ. Θεοδωράτος Ειδήσεις από το περισκόπιο	68
Δελτίο Ενημέρωσης	76

ΕΤΟΣ 99^ο - ΤΕΥΧΟΣ 617 - ΤΟΜΟΣ 181^{ος}
Σεπτέμβριος - Οκτώβριος - Νοέμβριος 2021

Διεύθυνση περιοδικού:
Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού
Μαρκόνι 20 Βοτανικός - Αθήνα 10447
Τηλ: 210 3484233 · Φαξ: 210 3484234
e-mail: yin_naftep@navy.mil.gr

Ιδιοκτήτης
ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Εκδότης
Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού

Διευθυντής σύνταξης
Πλοίαρχος Αναστάσιος Μιχέλν ΠΝ

Επιτροπή σύνταξης
Πλοίαρχος Αναστάσιος Μιχέλν ΠΝ
Πλοίαρχος Φώτιος Μπότσας ΠΝ
Πλοίαρχος Μιχαήλ Παρασκευόπουλος ΠΝ

Επιμέλεια ύλης
Πλοίαρχος Εμμανουήλ Ζέρβας ΠΝ
Αντιπλοίαρχος (Ε) Αλέξανδρος Παντελόγλου ΠΝ
Πλωτάρχης (Ο) Αθανάσιος Παπαδημητρόπουλος ΠΝ
Πλωτάρχης (Ο) Παναγιώτης Γέροντας ΠΝ
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) Βλάσιος Οικονόμου ΠΝ

Εικαστική επιμέλεια - ηλεκτρονική σελιδοποίηση
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) Ιωάννης Κορακάκης ΠΝ

Γραφείο Ναυτικής Επιθεώρησης
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) Βλάσιος Οικονόμου ΠΝ
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) Ιωάννης Κορακάκης ΠΝ

Εκδόσεις βιβλίων Υ.Ι.Ν.
Σημαιοφόρος (Ε) Αναστασία Μανανά
e-mail: d_manana@navy.mil.gr
Τηλ: 210 3484136

Συνδρομές Περιοδικού
Τηλ: 210 3484233 - 243
Ετήσια Στρατ. Προσωπικού ε.ε. και ε.α. και
Πολιτικού Προσωπικού (Πολεμικού Ναυτικού)10€
Ετήσια Ιδιωτών, Νομικών Προσώπων12€
Ετήσια Συνδρομή Κύπρου30€
Τμή Τεύχους 3€

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Οι απόψεις που εκφράζονται στη «Ν.Ε.», είναι προσωπικές και δεν δεσμεύουν το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού, ούτε και ερμηνεύουν την πολιτική ή τις αποφάσεις του.

Εξώφυλλο - Οπισθόφυλλο
Αρματαγωγό «ΡΟΔΟΣ» L-177

Εκτύπωση
ELIKON Graphic Arts, www.elikon-print.gr

*Ο Διευθυντής,
το προσωπικό της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού
και οι συντελεστές του περιοδικού*

**Ναυτική
Επιθεώρηση**

σας εύχονται

*Καλά Χριστούγεννα &
Καλοτάξιδο το 2022*

Αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητοί αναγνώστες,

Το παρόν εορταστικό τεύχος συνοδεύεται από το Ημερολόγιο του επόμενου έτους. Τα τελευταία χρόνια έχει «χτιστεί» μια όμορφη παράδοση με το ημερολόγιο να αποτελεί ένα καλαίσθητο και χρήσιμο βοήθημα κάθε στελέχους του ΠΝ και όχι μόνο. Παράλληλα, σε αυτό το τεύχος προσφέρεται και η μελέτη του Αντιναυάρχου ε.α. Κωνσταντίνου Βαρβαρέσου ΠΝ με τίτλο «Οικογένεια του Μικέ Κανάρη».

Το τεύχος ξεκινά με το κείμενο του Αρχιμανδρίτη Δανιήλ Ζωγράφου «Χριστούγεννα και εκκλησιαστική ιστορία». Πρόκειται για ένα επιστημονικό πόνημα, το οποίο αναλύει την εορτή των Χριστουγέννων πολύπλευρα ως ένα σημαντικό ιστορικό φαινόμενο. Στην συνέχεια, ο ιστορικός – επιτελής της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού Πλωτάρχης (Ο) Παναγιώτης Γέροντας ΠΝ, στο άρθρο του «Από το ιστίο στον ατμό και από τον τροχό στην προπέλα: η περίπτωση της Ελλάδας», περιγράφει σε αδρές γραμμές τον ναυπηγικό εκσυγχρονισμό της περιόδου της βασιλείας του Όθωνα σε σχέση και με τις διεθνείς εξελίξεις. Τέλος, ο Πλωτάρχης Περικλής Σταμπουλής ΠΝ, στο άρθρο του «Μωσαϊκός Πόλεμος (Mosaic Warfare): Μια νέα Ιδέα» που αναλύει ένα σύγχρονο μοντέλο μάχης, στο οποίο το επιχειρησιακό περιβάλλον προβάλλεται ως ένα «μωσαϊκό» όπλων, φορέων και αισθητήρων. Στηρίζεται στην συνεργασία των διαφορετικών πολεμικών πλατφορμών, με την περαιτέρω χρήση μη επανδρωμένων οχημάτων εναέριων, επίγειων και θαλάσσιων, με αισθητήρες και όπλα, καθώς εξετάζεται η εφαρμογή του, ειδικότερα σε ένα περιβάλλον Α2/ΑD, προκειμένου να επιτευχθεί ένα πλεονέκτημα ασύμμετρου χαρακτήρα επί του εχθρού. Το περιοδικό ολοκληρώνεται με την σταθερή μας στήλη «Ειδήσεις από το περισκόπιο».

Ο Διευθυντής και το προσωπικό της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού εύχονται Καλά Χριστούγεννα καθώς και το ξεκίνημα της Νέας Χρονιάς να είναι η αφετηρία για όλους τους Έλληνες, αλλά και τον υπόλοιπο κόσμο, για υγεία, ευτυχία και ψυχική δύναμη. Είναι κοινό – παγκόσμιο – βίωμα ότι οι καιροί που ζούμε διακρίνονται από σπάνιες έως πρωτόγνωρες προκλήσεις και η υπομονή και η επιμονή είναι δύο απαραίτητες ψυχικές αρετές.

Η Επιτροπή Σύνταξης

Ακολουθείστε μας στο facebook και στη σελίδα μας στο διαδίκτυο για να ενημερώνεστε έγκαιρα για τις δραστηριότητες και τις εκδηλώσεις της YIN

ΤΥΧΗ ΑΓΑΘΗ

ΕΔΩΞΕ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΝ ΓΕΡΟΝΤΑΝ

ΤΩΙ ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΦΩΚΑ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΛΛΗΣ ΦΩΚΑ ΒΡΑΒΕΙΩΙ
ΤΙΜΗΣΑΙ

ΟΤΙ ΤΩΙ ΑΞΙΟΛΟΓΩΙ ΑΥΤΟΥ ΠΟΝΗΜΑΤΙ
«ΜΕΘ' ΟΡΜΗΣ ΑΚΑΘΕΚΤΟΥ,
ΕΠΙΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ 1821-1945»
ΤΗΝ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΓΝΩΣΙΝ
ΜΕΓΙΣΤΑ ΠΡΟΑΓΕΙ

ΑΝΕΙΠΕΙΝ ΔΕ ΤΑΣ ΤΙΜΑΣ ΕΝ ΤΗ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΙ
ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
ΕΤΟΥΣ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΔΙΣΧΙΛΙΟΣΤΟΥ

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΦΑΡΟΥΔΑ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΖΕΡΕΦΟΣ

Σας γνωρίζεται ότι την Παρασκευή 22 Οκτωβρίου 2021, στην Πανηγυρική Συνεδρία της Ακαδημίας Αθηνών για τον εορτασμό της Εθνικής Επετείου της 28ης Οκτωβρίου 1940, βραβεύτηκε με το βραβείο «Αντιναύαρχου Δημητρίου Φωκά και της συζύγου αυτού Έλλης Φωκά» ο επιτελής της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού Πλωτάρχης (Ο) Παναγιώτης Γέροντας ΠΝ για τη συγγραφή του πονήματος (έκδοση της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού) «Μεθ' Ορμής Ακαθέκτου. Επίτομη Ιστορία του Πολεμικού Ναυτικού 1821-1945».

Ο συγγραφέας εξετάζει την εξέλιξη του Πολεμικού Ναυτικού μέσα από την πορεία του χρόνου. Πώς δηλαδή από τον Τρινήσιο Στόλο της Επανάστασης του 1821 (Υδρα, Σπέτσες και Ψαρά), το ελληνικό ναυτικό οργανώθηκε σταδιακά σε ένα σύγχρονο Πολεμικό Ναυτικό. Σε αυτό το πλαίσιο, αναλύεται η ανάπτυξη του Όπλου σε όλους τους τομείς του: Στόλος, Ναυτική Εκπαίδευση, Ναύσταθμος, Τεχνολογία, Καινοτομίες και Επιχειρήσεις.

Παράλληλα όλο αυτό εντάσσεται στο περικείμενο περιβάλλον των γενικών πολιτικών, στρατηγικών και κοινωνικών εξελίξεων, διότι το Πολεμικό Ναυτικό, ως μέρος της ελληνικής κοινωνίας, είναι αυτονόητο να επηρεάζεται βαθύτατα από τα ζενίθ και ναδίρ της ιστορίας του ελληνικού κράτους.

Τελικά όμως λόγω της επιμονής και της προσήλωσης των στελεχών του στην πρόοδο του Όπλου και στο συμφέρον της Χώρας, το Πολεμικό Ναυτικό κατάφερε να οργανωθεί, να εξελιχθεί, να ανταποκριθεί στις πολεμικές προκλήσεις και τελικά να παραμείνει αήττητο.

Ο συγγραφέας εξιστορεί με αντικειμενικότητα και απλό λόγο αυτήν την επική πορεία, με μια αφήγηση η οποία συνεπαίρνει τον αναγνώστη, ενώ οι πολλές υποσημειώσεις και η μεγάλη βιβλιογραφία, τον προκαλεί να εμβαθύνει στην ιστορία του Πολεμικού Ναυτικού ακόμη περισσότερο.

Επιπρόσθετα, το βιβλίο είναι διανθισμένο με πλούσιο φωτογραφικό και αρχειακό υλικό, με αποτέλεσμα τα γεγονότα κυριολεκτικά να “ζωντανεύουν” μπροστά στα μάτια του αναγνώστη.

Εκδηλώσεις

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Από την Δευτέρα 6 έως την Παρασκευή 10 Σεπτεμβρίου 2021 διεξήχθη στην Χώρα μας, στην θαλάσσια περιοχή Δυτικά της Κρήτης, η Πολυεθνική Νατοϊκή Άσκηση «DYNAMIC GUARD 21-II».

Αντικειμενικός σκοπός της ήταν η πρακτική εξάσκηση των συμμετεχόντων μονάδων της Μόνιμης Συμμαχικής Ναυτικής Δύναμης «Standing NATO Maritime Group Two-SNMG-2» και της Χώρας μας στην εκτέλεση επιχειρήσεων Ηλεκτρονικού Πολέμου (ΗΠ) και Αντιπυραυλικών διαδικασιών, καθώς και η επαύξηση της επιχειρησιακής και μαχητικής ικανότητας και της διαλειτουργικότητας των ασκουμένων σε συμμαχικό πλαίσιο και σε ρεαλιστικό περιβάλλον που προσομοιάζει συνθήκες πολλαπλής απειλής.

Οι Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ) συμμετείχαν με τις Φρεγάτες «ΑΔΡΙΑΣ» και «ΝΑΒΑΡΙΝΟΝ», το Πλοίο Γενικής Υποστήριξης «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», το Ταχύ Περιπολικό Κατευθυνόμενων Βλημάτων «ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ», ένα Ελικόπτερο S-70B και μαχητικά αεροσκάφη F-16, ενώ ως φιλοξενούσα Χώρα η Ελλάδα παρείχε λιμενικές ευκολίες στην Ναυτική Βάση της Σούδας καθώς και εξυπηρέτηση των αεροπορικών μέσων στην 115 Πτέρυγα Μάχης στην Κρήτη.

Στην Άσκηση συμμετείχαν επίσης, οι μονάδες της SNMG-2 ITS VIRGINIO FASAN, TCG GOKSEADA, ESPS CANTABRIA καθώς και μέσα του Διακλαδικού Επιτελείου Ηλεκτρονικού Πολέμου του NATO (Joint Electronic Warfare Core Staff-JEWCS).

Η εν λόγω Άσκηση έρχεται να προστεθεί στις συνεκπαιδεύσεις και συνεργασίες που σχεδιάζει και διεξάγει το ΓΕΕΘΑ με έμφαση στον Ηλεκτρονικό Πόλεμο στο αεροναυτικό περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής της Κρήτης με ανάδειξη για μια ακόμα φορά της στρατηγικής αξίας των στρατιωτικών ευκολιών και εγκαταστάσεων της Νήσου σε διακλαδικό επίπεδο και διασυμμαχικό πλαίσιο.

Την Τρίτη 07 Σεπτεμβρίου 2021, διεξήχθη προγραμματισμένη εθνική Άσκηση «ΟΡΜΗ» του Πολεμικού Ναυτικού (ΠΝ), στη θαλάσσια περιοχή του Σαρωνικού, με τη συμμετοχή πλοίων της Διοίκησης Ταχέων Σκαφών (ΔΤΣ).

Η ανωτέρω Άσκηση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος επιχειρησιακής εκπαίδευσης του ΠΝ, με σκοπό τη διατήρηση και περαιτέρω επαύξηση της επιχειρησιακής ετοιμότητας και μαχητικής ικανότητας των συμμετεχόντων.

Την Τρίτη 14 Σεπτεμβρίου 2021, πραγματοποιήθηκαν στην Σκιάθο εκδηλώσεις μνήμης της 78ης Επετείου από τη Βύθιση του Υποβρυχίου (Υ/Β) «ΚΑΤΣΩΝΗΣ». Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων κατέπλευσε στην περιοχή το Ταχύ Περιπολικό Κατευθυνομένων Βλημάτων (ΤΠΚ) «ΞΕΝΟΣ». Στις εν λόγω εκδηλώσεις παρέστη ο Αντιναύαρχος (Μ) Γεώργιος Μπαμπλένης Διοικητής ΔΔΜΝ, ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΝ, ο οποίος κατέθεσε στεφάνι στο μνημείο πεσόντων.

Την Τρίτη 14 Σεπτεμβρίου 2021, πραγματοποιήθηκαν στην Ελευσίνα εκδηλώσεις μνήμης της βύθισης του Υποβρυχίου (Υ/Β) «ΚΑΤΣΩΝΗΣ» κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με την επωνυμία «ΛΑΣΚΕΙΑ 2021».

Στις εν λόγω εκδηλώσεις κατέθεσε στεφάνι στο μνημείο του Αντιπλοιάρχου Βασιλείου Λάσκου, Κυβερνήτη του Υ/Β «ΚΑΤΣΩΝΗΣ», ο Υπαρχηγός ΓΕΝ Υποναύαρχος Γεώργιος Καμπουράκης ΠΝ ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΝ.

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων το Ταχύ Περιπολικό Κατευθυνομένων Βλημάτων (ΤΠΚ) «ΛΑΣΚΟΣ» κατέπλευσε στον λιμένα Ελευσίνας, ενώ η Μπάντα του Πολεμικού Ναυτικού πλαισίωσε τις εκδηλώσεις με την πραγματοποίηση Συναυλίας.

Την Παρασκευή 17 Σεπτεμβρίου 2021, πραγματοποιήθηκε η τελετή ορκωμοσίας νέων Επαγγελματιών Οπλιτών (ΕΠ.ΟΠ) στη Ναυτική Βάση «ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ».

Στην τελετή ορκωμοσίας παρέστη ο Υπαρχηγός ΓΕΝ Υποναύαρχος Γεώργιος Καμπουράκης ΠΝ, ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΝ, ο Διοικητής Ναυτικής Εκπαίδευσης (ΔΝΕ) Υποναύαρχος Ιωάννης Πάττας ΠΝ, καθώς συγγενείς και φίλοι των ορκισθέντων ΕΠ.ΟΠ.

Η τελετή πραγματοποιήθηκε με πλήρη εφαρμογή όλων των μέτρων για την προστασία από την πανδημία COVID-19.

Την Πέμπτη 23 Σεπτεμβρίου 2021, σε συνέχεια της συμμετοχής του στη Σύσκεψη Διοικητών Υποβρυχίων 2021 του NATO που φιλοξενήθηκε στην Αθήνα, ο Διοικητής Υποβρυχίων του NATO (COMSUBNATO) Rear Admiral Stephen Mack USN, πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στο Γενικό Επιτελείο Ναυτικού και στο Αρχηγείο Στόλου στον Ναύσταθμο Σαλαμίνας.

Κατά την επίσκεψή του στο ΓΕΝ τον υποδέχθηκε ο Υπαρχηγός ΓΕΝ Υποναύαρχος Γεώργιος Καμπουράκης ΠΝ, ενώ ενημερώθηκε από επιτελείς για τις επιχειρησιακές δραστηριότητες των μονάδων του Πολεμικού Ναυτικού.

Στο Αρχηγείο Στόλου επισκέφθηκε τον ΑΣ, Αντιναύαρχο Παναγιώτη Λυμπέρη ΠΝ, όπου συζητήθηκαν θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, συνεργασίας και συμμετοχής Ελληνικών Υ/Β σε αποστολές του NATO.

Επιπρόσθετα, ξεναγήθηκε στις εγκαταστάσεις της Διοίκησης και της Σχολής Υποβρυχίων, ενώ τελικά επιβιβάσθηκε στο Υ/Β «ΚΑΤΣΩΝΗΣ», στο πλαίσιο άσκησης “ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ”. Κατά την εν λόγω άσκηση πραγματοποιήθηκε βολή Τ/Λ γυμνασίων SUT κατά στόχου επιφανείας.

Την Κυριακή 26 Σεπτεμβρίου 2021, πραγματοποιήθηκε στη ν. Λέρο τελετή στο πλαίσιο των εκδηλώσεων μνήμης για την 78η επέτειο από τη βύθιση του αντιτορπιλικού «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ», παρουσία του Διοικητή Διοικήσεως Διοικητικής Μέριμνας Ναυτικού Αντιναύαρχου (Μ) Γεώργιου Μπαμπλένη ΠΝ.

Στην τελετή παρέστησαν μέλη της Αποκεντρωμένης Διοίκησης/Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και εκπρόσωποι των Ενόπλων Δυνάμεων των Σωμάτων Ασφαλείας και των Θρησκευτικών αρχών. Επίσης παρέστη ο τελευταίος επιζών από το πλήρωμα του αντιτορπιλικού «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ» κ. Βασίλειος Μαγκασιάνος, καθώς και ο Ακόλουθος Άμυνας του Ηνωμένου Βασιλείου.

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων, κατέπλευσε στη ν. Λέρο, η Κ/Φ «ΚΡΑΤΑΙΟΣ».

Την Παρασκευή 08 Οκτωβρίου 2021, πραγματοποιήθηκε στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (ΣΝΔ), η ορκωμοσία των πρωτοετών Ναυτικών Δοκίμων του Πολεμικού Ναυτικού και των Δοκίμων Σημαιοφόρων του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής.

Στην τελετή της ορκωμοσίας, παρέστησαν ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού Αντιναύαρχος Στυλιανός Πετράκης ΠΝ, ως Εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ, ο Αρχηγός Λ.Σ.-ΕΛ. ΑΚΤ Αντιναύαρχος Λ.Σ. Θεόδωρος Κλιάρης, η Πρέσβης του Μαυροβουνίου στην Ελλάδα και εκπρόσωποι των Αρχηγών των Γενικών Επιτελείων των Ενόπλων Δυνάμεων.

Συνολικά ορκίστηκαν σαράντα ένας (41) Ναυτικοί Δόκιμοι, εκ των οποίων τέσσερις (04) από την Κύπρο, δύο (02) από την Ιορδανία, δύο (02) από το Μαυροβούνιο και ένας (01) από την Τυνησία, καθώς και είκοσι τρεις (23) Δόκιμοι Σημαιοφόροι Λ.Σ. – ΕΛ.-ΑΚΤ.

Η τελετή πραγματοποιήθηκε με πλήρη εφαρμογή των μέτρων για την προστασία από την πανδημία COVID-19.

Την Πέμπτη 30 Σεπτεμβρίου 2021, ο Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Νικόλαος Χαρδαλιάς και ο Διοικητής της Ανώτατης Στρατιωτικής Διοίκησης Εσωτερικού και Νήσων (ΑΣΔΕΝ) Αντιστράτηγος Νικόλαος Φλάρης, ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ Στρατηγού Κωνσταντίνου Φλώρου, παρακολούθησαν την Τελική Φάση της Εθνικής Διακλαδικής Άσκησης Μεγάλης Κλίμακας «ΠΑΡΜΕΝΙΩΝ 21» που διεξήχθη στην περιοχή της Χίου.

Κατά την Τελική Φάση της «ΠΑΡΜΕΝΙΩΝ 21» στη Χίο, διεξήχθη Τακτική Άσκηση Μετά Στρατευμάτων μεσαίας κλίμακας υπό την διεύθυνση της ΑΣΔΕΝ, με την συμμετοχή μονάδων από τη Διοίκηση Ειδικού Πολέμου του ΓΕΕΘΑ (ΔΕΠ/ΓΕΕΘΑ), Μονάδων της 96 Ανώτερης Διοίκησης Ταγμάτων Εθνοφυλακής (96 ΑΔΤΕ), Ελικόπτερα, Μαχητικά Αεροσκάφη και Πλοία επιφανείας.

Την Παρασκευή 08 Οκτωβρίου 2021, πραγματοποιήθηκε η ορκωμοσία των πρωτοετών Δοκίμων Υπαξιωματικών της 42ης Σειράς της Σχολής Μονίμων Υπαξιωματικών Ναυτικού (ΣΜΥΝ) του Πολεμικού Ναυτικού, στις εγκαταστάσεις της ΣΜΥΝ, στο Ναυτικό Οχυρό Σκαραμαγκά.

Στην τελετή ορκωμοσίας παρέστησαν ο Υπαρχηγός ΓΕΝ Υποναύαρχος Γεώργιος Καμπουράκης ΠΝ, ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΝ και ο Διοικητής Ναυτικής Εκπαίδευσης (ΔΝΕ) Υποναύαρχος Ιωάννης Πάττας ΠΝ.

Ορκίστηκαν συνολικά εκατόν επτά (107) Δόκιμοι Υπαξιωματικοί εκ των οποίων εννέα (09) από την Κύπρο και τρεις (03) από την Σενεγάλη.

Η τελετή πραγματοποιήθηκε με πλήρη εφαρμογή των μέτρων για την προστασία από την πανδημία COVID-19.

Την Κυριακή 17 Οκτωβρίου 2021, πραγματοποιήθηκαν οι εορταστικές εκδηλώσεις «Βότσια 2021» στη Θεσσαλονίκη, παρουσία μελών της Κυβέρνησης, του Κοινοβουλίου και των τοπικών αρχών.

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων ο Διοικητής της Ναυτικής Διοίκησης Βορείου Ελλάδος, Πλοίαρχος Παρίσης Κανούτος ΠΝ, κατέθεσε στεφάνι στο Μνημείο του Ναυάρχου Βότση ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΝ.

Ο Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Νικόλαος Χαρδαλιάς, τη Δευτέρα 18 Οκτωβρίου 2021, συνοδευόμενος από τον Αρχηγό ΓΕΕΘΑ Στρατηγό Κωνσταντίνο Φλώρο και τον Αρχηγό ΓΕΝ Αντιναύαρχο Στυλιανό Πετράκη ΠΝ, επισκέφθηκε το Αρχηγείο Στόλου (ΑΣ) στο Ναύσταθμο Σαλαμίνας, όπου τον υποδέχθηκε ο Αρχηγός Στόλου, Αντιναύαρχος Παναγιώτης Λυμπέρης ΠΝ.

Ο Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας ενημερώθηκε για την οργάνωση, την αποστολή, τα κύρια έργα, τις τρέχουσες επιχειρησιακές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες του ΑΣ, καθώς επίσης και την επιχειρησιακή ετοιμότητα των μονάδων του.

Στη συνέχεια, επισκέφθηκε το υποβρύχιο «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ», τη φρεγάτα «ΣΑΛΑΜΙΣ» και συνομίλησε με το προσωπικό.

Την Τρίτη 19 και Τετάρτη 20 Οκτωβρίου 2021, πραγματοποιήθηκαν στην Πύλο οι εορταστικές εκδηλώσεις για την 194η επέτειο της Ναυμαχίας του Ναβαρίνου, παρουσία της Α.Ε. Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κατερίνας Σακελλαροπούλου και μελών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στις εκδηλώσεις παρέστη ο Αρχηγός Στόλου Αντιναύαρχος Παναγιώτης Λυμπέρης ΠΝ, ως εκπρόσωπος των Αρχηγών ΓΕΕΘΑ και ΓΕΝ.

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων η Α.Ε. Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κατερίνα Σακελλαροπούλου επισκέφθηκε τη Φρεγάτα «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ» και το Ταχύ Περιπολικό Κατευθυνομένων Βλημάτων «ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ», τα οποία είχαν καταπλεύσει στο λιμένα της Πύλου.

**Εκδηλώσεις στο Πλαίσιο Εορτασμού της
Εθνικής Επετείου της 28ης Οκτωβρίου**

Από τη Δευτέρα 01 έως την Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021, διεξήχθη η πολυεθνική Άσκηση «AEGEAN SEAL 21-I», στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή του Νοτίου Ευβοϊκού και Σαρωνικού κόλπου.

Η εν λόγω άσκηση φιλοξενήθηκε από τη Διοίκηση Υποβρυχίων Καταστροφών (ΔΥΚ) και είχε ως κύριο αντικείμενο τις επιχειρήσεις Ναρκοθηρίας Πολύ Ρηχών Υδάτων (VSW) και Εξουδετέρωσης Ναρκών και εκρηκτικών μηχανισμών (EOD). Στη συνεκπαίδευση συμμετείχαν Ομάδες Εξουδετέρωσης Ναρκών με προσωπικό και μέσα, από το Βέλγιο, τη Γερμανία, τη Λετονία και τη Σλοβενία, καθώς και Παρατηρητές από το Μαυροβούνιο, την Πολωνία και το Κέντρο Αριστείας (COE) EOD του NATO. Επιπρόσθετα, συμμετείχαν και ελικόπτερα της Διοίκησης Αεροπορίας Ναυτικού (ΔΑΝ).

Η «AEGEAN SEAL» είναι τύπου INVITEX και διοργανώνεται από το Πολεμικό Ναυτικό σε ετήσια βάση ενώ περιλαμβάνει τα ανωτέρω ειδικά εκπαιδευτικά αντικείμενα, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση μη επανδρωμένων οχημάτων (UAV) και σύγχρονων μέσων. Η άσκηση συνέβαλε στην προαγωγή του επιπέδου της επιχειρησιακής ετοιμότητας, μαχητικής ικανότητας και συνεργασίας των συμμετεχόντων σε συμμαχικό πλαίσιο.

Την Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021, πραγματοποιήθηκε η τελετή ορκωμοσίας νέων Επαγγελματιών Οπλιτών (ΕΠ.ΟΠ), στη Ναυτική Βάση «ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ».

Στην τελετή της ορκωμοσίας, παρέστη ο Διοικητής Ναυτικής Εκπαίδευσης (ΔΝΕ) Υποναύαρχος Ιωάννης Πάττας ΠΝ, ως Εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΝ.

Η τελετή πραγματοποιήθηκε με πλήρη εφαρμογή όλων των μέτρων για την προστασία από την πανδημία COVID-19.

Την Τετάρτη 3 Νοεμβρίου 2021, οι Ένοπλες Δυνάμεις συμμετείχαν στην Διεθνή Αεροναυτική Άσκηση «NEMESIS 21» με τη Φρεγάτα ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, ένα Αεροσκάφος C-130, προσωπικό από την 31η Μοίρα Επιχειρήσεων Έρευνας και Διάσωσης (31η ΜΕΕΔ) και το 747 Ειδικό Τάγμα Μηχανικού (ΕΤΜΧ), που πραγματοποιήθηκε στην θαλάσσια περιοχή νοτίως της Κύπρου.

Στην Άσκηση συμμετείχαν επίσης, με μέσα και προσωπικό, η Κύπρος, η Αίγυπτος, η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, οι ΗΠΑ, το Ισραήλ και η Ιταλία. Σκοπός της «NEMESIS 21», η οποία σχεδιάστηκε και συντονίστηκε από το Κέντρο Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης (ΚΣΕΔ) και το Υφυπουργείο Ναυτιλίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και από την Εθνική Φρουρά σε συνεργασία με τα Γενικά Επιτελεία Εθνικής Άμυνας των υπόλοιπων Χωρών.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
"ΖΗΝΩΝ"
COORDINATION CENTER
"ZENON"

ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ - ΔΙΑΣΩΣΗΣ

MULTINATIONAL EXERCISE 'NEMESIS 2021'

Την Τρίτη 9 Νοεμβρίου 2021 και στο πλαίσιο των διεθνών συνεργασιών των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων συμφώνως του σχεδιασμού του ΓΕΕΘΑ, διεξήχθη συνεκπαίδευση PASSEX (Passing Exercise) της Φρεγάτας «ΚΑΝΑΡΗΣ» και του Ταχέως Περιπολικού Κατευθυνομένων Βλημάτων «ΣΙΜΙΤΖΟΠΟΥΛΟΣ» του Πολεμικού Ναυτικού και του Αντιτορπλικού «ANDREA DORIA» του Ναυτικού της Ιταλίας, στην θαλάσσια περιοχή νοτιοανατολικά της Κρήτης και νότια της Καρπάθου.

Κατά τη διάρκεια της συνεκπαίδευσης, εκτελέστηκαν αντικείμενα σύνθεσης και ανταλλαγής τακτικής εικόνας, επικοινωνιών, προχωρητικοί ελιγμοί καθώς και απονήψεις και προσνήψεις ελικοπτερού.

Η εν λόγω συνεκπαίδευση συνέβαλε στην προαγωγή του επιπέδου της επιχειρησιακής ετοιμότητας, της μαχητικής ικανότητας και συνεργασίας των συμμετεχόντων σε διμερές και δια-συμμαχικό πλαίσιο.

Την Παρασκευή 12 Νοεμβρίου 2021, διεξήχθη Άσκηση μικρής κλίμακας στην Ανατολική Μεσόγειο, στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας QUAD, μεταξύ Ναυτικών Μονάδων της Γαλλίας, της Ελλάδας, της Ιταλίας και της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στην Άσκηση συμμετείχαν η Ελλάδα με τη Φρεγάτα (Φ/Γ) «ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ», η Γαλλία με τη Φρεγάτα FS «AUVERGNE», η Ιταλία με το Αντιτορπιλικό ITS «ANDREA DORIA» και η Κυπριακή Δημοκρατία με το Πλοίο Γενικής Υποστήριξης (ΠΓΥ) «ΑΛΑΣΙΑ» και ένα Ελικόπτερο AW-139.

Κατά την διάρκεια της άσκησης που συνέβαλλε στην προαγωγή του επιπέδου της επιχειρησιακής ετοιμότητας, της μαχητικής ικανότητας, της συνεργασίας και διαλειτουργικότητας μεταξύ των συμμετεχόντων, εκτελέστηκαν αντικείμενα επικοινωνιών, ανταλλαγής τακτικής εικόνας, προχωρητικών ελιγμών, γυμνασίων Διοικητικής Μέριμνας καθώς και απονηώσεων και προνηώσεων Ελικοπτέρων.

Την Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021, πραγματοποιήθηκε στη Βάση Ελικοπτέρων Ναυτικού (ΒΕΝ) στο Ναυτικό Οχυρό Κοτρωνίου Μαραθώνα, τελετή επίδοσης επαίνων σε προσωπικό της Διοίκησης Αεροπορίας Ναυτικού (ΔΑΝ), του οποίου οι ιδιαίτερες πράξεις συνέβαλαν στην προαγωγή της Ασφάλειας Πτήσεων και Εδάφους (ΑΠΕ) των Πτητικών Μέσων της.

Την επίδοση πραγματοποίησε ο Γενικός Επιθεωρητής του ΠΝ, Υποναύαρχος (Μ) Κωνσταντίνος Κολοκούρης ΠΝ, ως Εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΝ.

Την Τρίτη 16 Νοεμβρίου 2021, ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού Αντιναύαρχος Στυλιανός Πετράκης ΠΝ, συναντήθηκε με αντιπροσωπεία της αμερικανο-εβραϊκής οργάνωσης JINSA (Jewish Institute for National Security of America) με επικεφαλής τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο Δρ. Μάικλ Μακόφσκυ (Michael Makovsky).

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, συζητήθηκαν θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος.

Χριστούγεννα και εκκλησιαστική ιστορία

Του **Αρχιμανδρίτη Δανιήλ Ζωγράφου**,
Ιεροκήρυκος Καθηγουμένου Ιερών Μητροπόλεως Κεφαλληνίας

Περίληψη

Τα Χριστούγεννα είναι πολύ σημαντική εορτή των χριστιανών και γιορτάζονται σε πολλές χώρες του κόσμου, έχοντας κοινά χαρακτηριστικά. Η περίοδος των γιορτών αυτών διαρκεί περίπου δώδεκα ημέρες, αλλά βαρύτητα δίνεται και στην προεόρτια και μεθεόρτια περίοδο. Είναι οικογενειακή γιορτή και αποτελεί συνδυαστικό κρίκο με την ενότητα της εκκλησίας μας, αφού τις ημέρες αυτές γιορτάζουμε την έλευση και τη βάφτιση του Μεσσία. Αν και τα τελευταία χρόνια, η γιορτή έχει λάβει εμπορικό χαρακτήρα, αλλοιώνοντας την πνευματική της υπόσταση, ακόμα και σήμερα υπάρχουν στοιχεία που διατηρούν αμιγώς το θρησκευτικό της περιεχόμενο. Η κυριαρχία αγάπης, αλληλεγγύης, το αίσημα χαράς και η βαθιά κατάνυξη αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά.

Η απαρχή των Χριστουγέννων-Σύνδεση με την εκκλησιαστική παράδοση

Τα «Χριστούγεννα» είναι σύνθετη λέξη της δημοτικής «Χριστός + γέννα» και αναφέρονται στην εορτή της γέννησης του Ιησού Χριστού. Πρόκειται για χριστιανική γιορτή που έχει ορισθεί να τιμάται στις 25 Δεκεμβρίου κάθε έτους. Το χρονικό διάστημα που περικλείει τις γιορτές των Χριστουγέννων, Πρωτοχρονιάς και Θεοφανείων, ονομάζεται στη λαογραφία και Δωδεκάημερο.

Η παράδοση θεωρεί ότι, η πρώτη νύξη έγινε το 135 μ.Χ. όταν ο πάπας Τελεσφόρος (125-136 μ.Χ.) αποφασίζει να μνημονεύει το ιδιαίτερο αυτό γεγονός θεσπίζοντας την γιορτή των Χριστουγέννων. (Η Γέννηση του Χριστού προ Χριστού... και το άστρο της Βηθλεέμ, 2019).

Η αρχαιότερη ομιλία για τη γιορτή των Χριστουγέννων εκφωνήθηκε από τον Μέγα Βασίλειο στην Καισάρεια της Καππαδοκίας το έτος 376 μ.Χ.. Άλλες ιστορικές πηγές επισημαίνουν, πως ο εορτασμός των Χριστουγέννων άρχισε να τηρείται στη Ρώμη γύρω στον 3ο αιώνα. Η Γέννηση του Χριστού ορίστηκε κατά το χειμερινό ηλιοστάσιο, όπου και αρχίζει η αύξηση των ημερών. Η εθνική εορτή του «ακατανίκητου» θεού Ήλιου και ο εορτασμός των γενεθλίων του Μίθρα, γιορτές ευρύτερα διαδεδομένες στη

Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία συνέβαλαν στην επιλογή της 25ης Δεκεμβρίου ως ημερομηνίας εορτασμού της γέννησης του Χριστού, καθώς επιδιωκόταν αντικατάσταση παγανιστικών εορτών, όπως ήταν τα Σατουρνάλια και τα Μπρουμάλια. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017) (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, 2019).

Ακριβώς λοιπόν στην λατρεία του ήλιου, που νικά κατά το χειμερινό ηλιοστάσιο το σκότος της νύχτας, αντιπάρθεσαν οι Χριστιανοί την λατρεία του αληθινού ήλιου, του Χριστού, που ανέτειλε στον κόσμο προσφέροντας αιώνια σωτηρία και λύτρωση. (Κολιοφούτης, Α, 2015)

Ως εκ τούτου, ο Χριστιανισμός, όντως επίσημη θρησκεία της αυτοκρατορίας, προσπάθησε να αφομοιώσει αλλά και να αναπλαισιώσει λατρευτικά έθιμα και συνήθειες αιώνων. Η δράση των ιεραποστολών στις παγανιστικές ευρωπαϊκές φυλές επεκτάθηκε γρήγορα, και έτσι ως το 1100, όλα τα έθνη της Ευρώπης γιόρταζαν τα Χριστούγεννα. Ωστόσο, οι θρησκευτικές τελετές των ειδωλολατρών ήταν τόσο ισχυρές που εξακολουθούσαν να επιβιώνουν στις μεγάλες μάζες των οπαδών της νέας θρησκείας, γεγονός που αποτέλεσε τροχοπέδι στην τήρηση του εορτασμού των Χριστουγέννων σε διάφορες χώρες της Ευρώπης και στην Αμερική.

Τα Χριστούγεννα μέχρι τον 4ο αιώνα δεν είχαν καθιερωθεί σαν γιορτή στο χριστιανικό εορτολόγιο. Οι πατέρες της εκκλησίας απαγόρευαν τις εκδηλώσεις που τελούνταν στην αντίστοιχη του Δωδεκαημέρου περίοδο.

Από τη Δύση ο εορτασμός της Γεννήσεως στις 25 Δεκεμβρίου πέρασε και στην Ανατολή γύρω στο 376. Το 386 ο Αγ. Ιωάννης ο Χρυσόστομος παρότρυνε την εκκλησία της Αντιόχειας να συμφωνήσει στην 25η Δεκεμβρίου ως ημέρα εορτασμού της Γέννησης. Με την πάροδο του χρόνου, η ημέρα αυτή επικράτησε σε όλο τον χριστιανικό κόσμο με τη διαφορά ότι, οι Καθολικοί Χριστιανοί και οι Διαμαρτυρόμενοι γιόρταζαν την ημέρα με βάση το νέο Γρηγοριανό ημερολόγιο, ενώ οι Ελληνορθόδοξοι στις 7 Ιανουαρίου του νέου έτους, ημερομηνία που αντιστοιχεί στις 25 Δεκεμβρίου, αλλά κατά το Ιουλιανό ημερολόγιο. Εξάιρεση αποτελούσε η Αρμενική Ορθόδοξη

Εκκλησία που συνέχιζε τον συνεορτασμό με τα Θεοφάνεια. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017) (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, 2019). (Ιωακείμ, 2019). Η ευχή «Καλές γιορτές» είναι από τις πιο χαρακτηριστικές κατά τη περίοδο πριν και μετά τα Χριστούγεννα μέχρι του Αγίου Ιωάννη (13ήμερο).

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι, ακόμα και αντίμαχοι του επίσημου Χριστιανισμού, όπως οι μάρτυρες του Ιεχωβά, υποστηρίζουν ότι η λατρεία χαρακτηρίζεται άμεσα από τον τρόπο χρησιμοποίησης και τέλεσης της και όχι από την ιστορία μέσω χρήσης της. Δεν έχει αξία να εξετάζει κανείς ενδελεχώς τα αντικείμενα που χρησιμοποιεί, εάν είχαν ειδωλολατρική προέλευση ή όχι και ούτε αν αλλοιώνεται η απόδοση της λατρείας όταν κανείς χρησιμοποιεί τρόπους ή μεθόδους που πιθανόν χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν και από μη Χριστιανικούς λαούς. Ως εκ τούτου προκύπτει το συμπέρασμα ότι, η γιορτή των Χριστουγέννων, όπως και κάθε άλλη Χριστιανική γιορτή, αποδίδει δόξα και τιμή στον αληθινό Θεό και για αυτό είναι ανώφελο να εξετάζει κανείς ποιοι και πότε στο παρελθόν εόρταζαν πιθανόν σε παρόμοιες ημέρες Θεούς ειδωλολατρικούς.

Σύμφωνα με την Ορθόδοξη Εκκλησία μας, τα Χριστούγεννα είναι η ημέρα που εορτάζει την κατά σάρκα γέννηση του Υιού του Θεού εκ της Υπεραγίας Θεοτόκου στο σπήλαιο της Βηθλεέμ της Ιουδαίας επί Καίσαρος Αυγούστου. Από τότε δε, αρχίζει και η εκκλησιαστική μας ιστορία.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, δεν γιορτάζει γενέθλια αλλά τη σχέση της αναγέννησης με τον Κύριο μας. Την ημέρα εκείνη δεν γεννιέται ένας απλός άνθρωπος, αλλά ο θεάνθρωπος. Ο Θεός Λόγος έλαβε σώμα, έγινε άνθρωπος. Τιμάται το πρόσωπο του Κυρίου μας και είναι η αρχή της αιώνιας σωτηρίας του ανθρώπινου γένους. Με τη βοήθεια της Χάρις του Θεού η Εκκλησία ενεργεί, δίνοντας αγιασμό δια του γεγονότος της δικής Του ενανθρωπίσεως στον χωροχρόνο. Αυτόν ακριβώς τον αγιασμό της κτίσεως, είναι εκείνο που επιδιώκει η Εκκλησία και τα μέλη της το καθένα ξεχωριστά, και γι' αυτό γιορτάζουμε όλα αυτά τα Θεία γεγονότα, μεταξύ των οποίων και το πολύ σημαντικό γεγονός της Θεί-

ας Ενανθρωπίσεως, που εορτάζει η Χριστιανική Εκκλησία κατά την εορτή των Χριστουγέννων. Εξάλλου, ο χριστιανισμός θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως κατά βάση ιστορικός και άρα δυναμικός και όχι κάτι στατικό ή αδρανές.

Γιατί όμως είναι εορτή, και γιατί εορτάζεται; Στην Ορθόδοξη Εκκλησία του Χριστού, που είναι το σώμα του σαρκωθέντος Θεού, δεν υπάρχει ουσιαστική διαφορά μεταξύ των εκκλησιαστικών εορτών και των γεγονότων που η Εκκλησία εορτάζει στις ιερές ακολουθίες της. Κι αυτό, γιατί πρόκειται για ένα θεόσταλτο γεγονός που κατά τη Θεία Οικονομία της Σωτηρίας του Κόσμου συνέβη σε μια δεδομένη ιστορική στιγμή, με τέτοιο τρόπο και με τέτοιο σκοπό, ώστε να θεωρείται αιώνιο. Δηλαδή, συνέβη κατά τέτοιο τρόπο, για να γίνει λειτουργικό, ανθρωποσωτήριο, συνεχώς παρατεινόμενο, μέσω όλης της ιστορίας της εκκλησίας επί γης, μέχρι τη Δευτέρα Παρουσία και σ' όλη την αιωνιότητα. Και αυτή η λειτουργική για τον άνθρωπο σωτήριο μεταφορά και προέκταση των θείων γεγονότων μέσω της ζωής μας σ' αυτή τη γη, είναι πράγματι η ζωή της Εκκλησίας και το εορτολόγιο της εκκλησίας είναι πράγματι η λειτουργία της. Η λειτουργία του ζώντος Θεού που μας ζωοποιεί και μας σώζει. Ως εκ τούτου, κάθε Ορθόδοξη εκκλησιαστική εορτή και ιδιαίτερα τα Χριστούγεννα, είναι για μας ορθόδοξη, λειτουργική και ευχαριστιακή μετοχή και κοινωνία μας και οικείωσή μας, προς το μυστηριακό, αλλά και πραγματικό γεγονός της σαρκώσεως του Σωτήρος Ιησού Χριστού, «δι' ημάς και δια την ημετέραν σωτηρίαν», ως λέγει η Εκκλησία.

Εξάλλου, ολόκληρο το Ευαγγέλιο και τα Καινοδιαθηκικά γεγονότα της ιστορίας της σωτηρίας, συνοψίζονται στο Ευαγγέλιο, δηλαδή στη χαρμόσυνη αγγελία της ενσαρκώσεως του Θεού, το οποίο επιβεβαιώνει ότι η Ορθόδοξη Χριστιανική εορτή των Χριστουγέννων είναι ένα συγκεκριμένο γεγονός. (Μαυροφοράκης Μ. & Ματσαγκούρας Α., 2015)

Από τους τέσσερεις Ευαγγελιστές μόνο ο Λουκάς και ο Ματθαίος αρχίζουν τις αφηγήσεις τους από τη Γέννηση του Ιησού, ενώ του Λουκά φαίνεται πληρέστερη. Από τον συνδυασμό των παραπάνω και άλλων πηγών, το ιστορικό έχει ως εξής:

Επί Ρωμαίου Αυτοκράτορα Οκταβιανού Αυγούστου και Ηγεμόνα Κυρήνιου της Συρίας, διατάχθηκε απογραφή πληθυσμού σε όλη την Αυτοκρατορία. (Λουκάς Β' 1-3). Άγγελος Κυρίου επισκέφθηκε τον Ιωσήφ και τον ενημέρωσε για την Θεία Γέννηση του Θεανθρώπου εκ της Παρθένου Μαρίας (Ματθαίος Α' 20). Τότε ο Ιωσήφ παρέλαβε την Μαρία και από την Ναζαρέτ ήλθαν στη Βηθλεέμ (της Ιουδαίας) που Βασιλεύς της περιοχής ήταν ο Ηρώδης ο Μέγας, όπου και γεννήθηκε ο Ιησούς Χριστός (Ματθ. Β' 1, - Λουκ. Β' 4-7). Άγγελος Κυρίου εμφανίζεται σε ποιμένες αγέλλοντας το χαρμόσυνο γεγονός, ενώ πλήθος αγέλλων ψάλλουν «Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη εν ανθρώποις ευδοκία» (Λουκ. Β' 8-14). Ενώ συμβαίνουν αυτά, άστρο φωτεινό (έχει προταθεί ως εξήγηση ο Κομήτης του Χάλεϊ) εξ Ανατολής οδηγεί τρεις Μάγους προς τα Ιεροσόλυμα, που, μετά τη συνάντησή με τον Βασιλέα Ηρώδη, συνεχίζουν και φθάνουν στη Βηθλεέμ, όπου μαζί με τους βοσκούς προσκυνούν τον Θεάνθρωπο προσφέροντας Χρυσόν Λίβανο και Σμύρνα. (Ματθ. Β' 2-12). (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017).

Επομένως, σύμφωνα με τις Γραφές, περίπου δυο χιλιάδες χρόνια πριν, σε μία πόλη της Ιουδαίας, τη Βηθλεέμ, γεννήθηκε ο Χριστός. Η ακριβής χρονολόγηση της ζωής του Ιησού δεν είναι εφικτή, αφού οι υπάρχουσες μαρτυρίες που προέρχονται από την Καινή Διαθήκη χαρακτηρίζονται από χρονολογική ασάφεια και επίσης το αφετηριακό 1 μ.Χ. δεν εναρμονίζεται επακριβώς με τα γενικότερα ιστορικά δεδομένα των χρόνων εκείνων. Έτσι, τοποθετείται μία ημερομηνία συγκεκριμένη σε κάποια ιστορική στιγμή, για λόγους καθαρά τελετουργικούς και εορτολογικούς, ώστε να μπορεί η Εκκλησία σαν ένα σώμα να εορτάζει αυτή τη μεγάλη εορτή. Η ημέρα των Χριστουγέννων δεν αποτελεί απλά ημέρα ανάμνησης αλλά σταθμό ειρήνης, ξεκούρασης, ψυχικής και σωματικής αγαλίας. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017)

Το ευρέως διαδεδομένο σημείο στην προσπάθεια χρονολογικής προσέγγισης της γέννησης του Ιησού, είναι ο θάνατος του Ηρώδη

του Μεγάλου. Μπορεί να ειπωθεί με σχετική ακρίβεια ότι ο Ηρώδης πέθανε κατά το έτος 750 «από κτίσεως Ρώμης» (4 π.Χ.). Εφ' όσον ο Ιησούς γεννήθηκε «εν ημέραις Ηρώδου του βασιλέως», είναι πιθανό να γεννήθηκε πριν από το 750 «από κτίσεως Ρώμης» (4 π.Χ.).

Λαμβάνοντας υπ' όψη τη διαταγή του Ηρώδη να φονευθούν τα νήπια στη Βηθλεέμ «από διετούς και κατωτέρω», υπολογίζεται ότι ο Ιησούς μπορεί να γεννήθηκε έως και δύο χρόνια πριν από τον θάνατο του Βασιλιά. Οι υπολογισμοί φτάνουν στο 6 π.Χ. υποθέτοντας ότι ο Ηρώδης θα επιμήκυνε τον σχετικό χρόνο, ώστε να είναι σίγουρος ότι μέσα σ' αυτό το χρονικό όριο θα είχε γεννηθεί ο μελλοντικός βασιλιάς των Ιουδαίων. Εξάλλου κατά την ευαγγελική ρήση, αφού ο Ηρώδης κάλεσε τους Μάγους, τους έστειλε στη Βηθλεέμ, όπου συνάντησαν πλέον τον Ιησού ως «παιδίον» και όχι ως βρέφος. Συνεπώς, συμπεραίνουμε ότι ο Ιησούς μάλλον θα γεννήθηκε σε χρονικό διάστημα δύο τουλάχιστον χρόνια πριν το θάνατο του Ηρώδη, δηλαδή περίπου το έτος 747 ή 748 «από κτίσεως Ρώμης» (7 ή 6 π.Χ.).

Την εκτίμηση της χρονολογικής αυτής προσέγγισης επιβεβαιώνουν οι υπολογισμοί του μοναχού και αστρονόμου Διονυσίου του Μικρού, ο οποίος τοποθετεί την γέννηση του Ιησού γύρω στο 7 ή 6 π.Χ. ή μεταξύ του 4 ως 1 π.Χ. Αυτό συμβαίνει καθώς το σημερινό ημερολόγιο στηρίζεται στους υπολογισμούς του, που κατά τον 4ο αιώνα μ.Χ. καθόρισε με τα δεδομένα που είχε τότε, το έτος 754 από κτίσεως Ρώμης ως το χρόνο της γέννησης του Ιησού, αντί του έτους 747, όπως θα έπρεπε με τα σημερινά δεδομένα. Αυτό σημαίνει πως, αν σήμερα ήταν εφικτό να γίνει επανακαθορισμός του παγκόσμιου ημερολογίου, η αρχή του Χριστιανικού ημερολογίου θα βρισκόταν επτά περίπου χρόνια νωρίτερα. Τη στιγμή αυτή, συμβαίνει το παράδοξο να θεωρείται ότι εξαιτίας των λανθασμένων υπολογισμών, η γέννηση του Ιησού τοποθετείται σε χρόνια προ Χριστού. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017). Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι η αφετηρία του όποιου ημερολογιακού κύκλου είναι συμβατική, είναι θέμα ανθρώπινης συμφωνίας και εντελώς αυ-

θαίρετη. Από την αρχαιότητα συγγραφείς, βασιλιάδες, αστρονόμοι και ιερατεία επέλεξαν ένα σημαντικό γεγονός και το χρησιμοποιούσαν ως αφετηρία χρονολόγησης. (Η Γέννηση του Χριστού προ Χριστού... και το άστρο της Βηθλεέμ, 2019)

Άλλο σημείο χρονολογικής προσέγγισης, σύμφωνα με τον ευαγγελιστή Λουκά, αποτελεί η απογραφή του πληθυσμού το 8 π.Χ. που διετάχθη από τον Αύγουστο Οκταβιανό. Επειδή οι απογραφές γίνονταν στον τόπο καταγωγής του αρχηγού της οικογένειας, η Μαρία και ο Ιωσήφ αναγκάστηκαν να επιστρέψουν. Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Αυγούστου είχαν προκηρυχθεί τρεις μεγάλες απογραφές. Η πρώτη συνέβη το 28 π.Χ., η δεύτερη το 8 π.Χ. και η τρίτη το 14 μ.Χ. Η μόνη απογραφή που φαίνεται να προσεγγίζει περισσότερο σύμφωνα με πρότερες πληροφορίες είναι εκείνη που ξεκίνησε το έτος 8 π.Χ. Λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες της εποχής, οι πληροφορίες μεταδίδονταν με πολύ αργούς ρυθμούς, και ίσως υπήρξε καθυστέρηση ενός ή και δύο χρόνων για να μεταδοθεί η ανακοίνωση της απογραφής. Έτσι καταλήγουμε εκ νέου στο συμπέρασμα ότι, ο Χριστός γεννήθηκε από το 5 έως 7 προ Χριστού.

Κατά τους θεολόγους, κύριο μέλημα των Ευαγγελιστών δεν ήταν να μεταφέρουν τα ακριβή ιστορικά γεγονότα της Γεννήσεως, αλλά το χαρμόσυνο μήνυμα της ενανθρωπίσεως του Θεού και της νίκης επί της φθοράς και του θανάτου. (Η Γέννηση του Χριστού προ Χριστού... και το άστρο της Βηθλεέμ, 2019)

Προετοιμασία γιορτής- Βασικά χαρακτηριστικά των Χριστουγέννων Κάλαντα

Πρόκειται για δημοτικά ευχητικά και εγκωμιαστικά τραγούδια που ψάλλονται κάθε χρόνο την παραμονή μεγάλων θρησκευτικών γιορτών όπως των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς και των Θεοφανείων. Τα κάλαντα της Μεγάλης Παρασκευής θεωρούνται κατανυκτικά. Τα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται ως συνοδευτικά είναι τα τρίγωνα, το νταούλι, η τσαμπούνα, η φλογέρα και το λαούτο. Η παράδοση ανάγει την αφετηρία

τους στους βυζαντινούς χρόνους, τις λεγόμενες Καλένδες, των οποίων κύριο χαρακτηριστικό, διατηρητέο έως και σήμερα, είναι η καθαρεύουσα γλώσσα. Ωστόσο, τότε οι πατέρες της εκκλησίας απαγόρευαν τα κάλαντα, όντας έθιμο καταδικαστέο από την ΣΤ΄ Οικουμενική Σύνοδο. Τα κάλαντα ξεκινούν με χαιρετισμό, αναγγέλλουν την επερχόμενη χριστιανική γιορτή και καταλήγουν σε ευχές. Επίσης, είναι αξιοσημείωτη η αναφορά τους στον τρόπο ανατροφής του Θείου βρέφους. Το κίνητρο είναι κάποιο αόριστο χρηματικό ποσό ή παραδοσιακά γλυκά. Διακρίνονται σε εθνικά ή αστικά και σε τοπικά ή παραδοσιακά. Στα χριστιανικά κάλαντα έχουν καταμετρηθεί παραπάνω από 30 παραλλαγές στον Ελλαδικό χώρο. Στην Ιταλία, τα παιδιά συνηθίζουν να απαγγέλλουν ποιήματα στην οικογένεια και στους συγγενείς τους τις 25 Δεκεμβρίου μετά το παραδοσιακό μεσημεριανό γεύμα, και ανταμείβονται και εκεί με μικρά χρηματικά δώρα. Τα παλαιότερα χρόνια, στην Ελλάδα, τα παιδιά με ό,τι υλικά είχαν εύκαιρα, όπως ξύλο, χαρτί και παλαιά κουρέλια κατασκεύαζαν το παραδοσιακό καραβάκι, το οποίο τους συνόδευε και στα κάλαντα. Η κατασκευή αυτή αποτελούσε και ένα είδος καλωσορίσματος για τους Έλληνες ναυτικούς.

Κατά τους βυζαντινούς χρόνους, οι καλαντιστές κρατούσαν ραβδί ή φανάρια ή ομοιώματα πλοίων ή και κτηρίων που ήταν στολισμένα. Στους μεταβυζαντινούς χρόνους, κρατούσαν την εικόνα του Ιησού, ενώ στα νησιά ένα στολισμένο καράβι. Σήμερα, κρατούν σιδερένια τρίγωνα ή τουμπερλέκια. Η υποδοχή τους σε σπίτια ή χώρους εργασίας σηματοδοτεί την καλή υγεία και πλούσια καρποφορία. Αξίζει να σημειωθεί ότι, στη Μήλο τα κάλαντα την παραμονή Πρωτοχρονιάς αποτελούσαν μέσο έκκλησης οικονομικής αρωγής για κοινωνικό σκοπό, προσδίδοντας ταυτόχρονα συμβουλευτικό, σκωπτικό χαρακτήρα.

Επίσης, οι καλαντιστές (παιδιά, άντρες, ομάδες, σύλλογοι, χορωδίες κλπ) απευθύνονται και σε πολιτικά πρόσωπα, έθιμο προερχόμενο από την περίοδο της Βασιλευόμενης Δημοκρατίας, όπου οι άντρες της ανακτορικής φρουράς απήγγελλαν τα κάλαντα ενώπιων των βασιλέων προς την αντιστοιχία παρόμοιων εθιμικών

ευχτικών εκδηλώσεων σε άλλους Ευρωπαϊκούς Βασιλικούς Οίκους. (Κάλαντα Χριστουγέννων: Εκκλησιαστική Ιστορία και Λαογραφία, 2020)

Τραγούδια - εκκλησιαστικοί ύμνοι

Η γιορτή των Χριστουγέννων συνοδεύεται από χαρμόσυνους ύμνους και τραγούδια. Η Βυζαντινή υμνογραφία των εορτών των Χριστουγέννων χαρακτηρίζεται όχι μόνο πλούσια και πανηγυρική αλλά έχει και μεγάλη ποιητική αξία. Οι καταβασίες, τα μεγαλυνάρια, τα στιχηρά ιδιόμελα, τα κοντάκια των ύμνων, οι κανόνες εκφράζουν αισθήματα δέους, κατάνυξης και βαθύτατης ευλάβειας ως προς τα Θεία. Οι μεγάλοι υμνογράφοι στους ύμνους τους συμπυκνώνουν σε απaráμιλλους στίχους όλη τη θεολογία της Εκκλησίας.

Απολυτίκιο Χριστουγέννων

*«Ἡ Γέννησίς σου Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν
ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τῆς γνώσεως
ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες
ὑπὸ ἄστéρος ἐδιδάσκοντο
Σὲ προσκυνεῖν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης
καὶ Σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν
Κύριε δόξα Σοι.»*

Ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός συνέθεσε τον 8^ο αι. τον «κανόνα εις την Χριστού γέννησιν», ο Ρωμανός ο Μελωδός συνέθεσε στιχηρά προεόρτια και τρία κοντάκια για την γιορτή των Χριστουγέννων. Στιχηρά ιδιόμελα για την Γέννηση έχουν γράψει επίσης, ο Μοναχός Κυπριανός (σύγχρονος του Αγ. Ιωάννου του Δαμασκηνού) που φέρεται και ως ο δημιουργός των σύντομων στιχηρών (όπως «Οἶκος του Εφραθά, η πόλις η Αγία, των προφητῶν η δόξα, ευτρέπισον τον οἶκον, εν ω το θεῖον τίκεται»), ο Ανατόλιος Στουδίτης (ίδιαι εποχές), στον οποίο αποδίδονται τα απόστιχα της κυριώνυμης ημέρας και το μεθεόρτιο δοξαστικό: «Αἶμα και πυρ και ατμίδα καπνοῦ ...», ο Ανδρέας ο Πηρός ή Τυφλός τον 8^ο αι.: «Χριστοῦ τα γενέθλια πιστῶς προεορτάσωμεν...», ο Βυζάντιος ή Βύζας : «Φάτνη δε υπεδέχου τον τω λόγω λύσαντα της αλόγου πράξεως ημάς τους γηγενείς ...».

Από τους υμνογράφους της εορτής γνωστοί

είναι οι Ιωάννης ο Μοναχός, ο Κοσμάς, ο Μαΐουμά ο μελωδός: «Χριστός γεννᾶται δοξάσατε, Χριστόν εξ Ουρανοῦ ἀπαντήσατε ...», ο Ανδρέας Κρήτης, η Κασσία, ποιήτρια του δοξαστικού ιδιόμελου του Εσπερινού «Αυγούστου μοναρχήσαντος ἐπὶ της γης ...».

Επίσης, ευρέως διαδεδομένα είναι και τα Χριστουγεννιάτικα τραγούδια είτε πρόκειται για διεθνή, είτε για εθνικά, άλλα έχοντας κατασκευαστικό χαρακτήρα, άλλα διδακτικό κι άλλα εμπορικό. Τα τρίγωνα κάλαντα, ο μικρός τυμπανιστής, Άγια νύχτα, Ω Έλατο είναι μερικά από αυτά. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017).

Νηστεία

Όλες οι χριστιανικές εορτές συνοδεύονται από περιόδους νηστείας, που συνήθως προηγούνται, διατρανώνοντας την καθαρότητα ψυχής και σώματος και αποσκοπώντας στην διατήρηση της υγείας. Η νηστεία των Χριστουγέννων είναι από τις μεγαλύτερες, αρχίζοντας από την γιορτή του αποστόλου Φιλίππου, στις 14 Νοεμβρίου -χαρακτηριζόμενη στο λαϊκό κεχρμπάρι και ως Μικρή Αποκριά- και διαρκεί σαράντα μέρες. Η Μικρή Σαρακοστή ή η Σαρακοστή των Χριστουγέννων όπως λέγεται, θεωρείται λιγότερο αυστηρή από εκείνη του Πάσχα. Η ίδια ημερομηνία αποτελεί σημείο αναφοράς έναρξης των εορτών των Χριστουγέννων και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και στην Αμερική. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017)

Εδέσματα των Χριστουγέννων

Την περίοδο των Χριστουγέννων στην Ελλάδα προετοιμάζονται και καταναλώνονται ιδιαίτερα φαγητά και γλυκά, όπως το χοιρινό, το χριστόψωμο, η βασιλόπιτα, τα μελομακάρονα και οι κουραμπιέδες, που συμπληρώνουν το πατροπαράδοτο Χριστουγεννιάτικο τραπέζι. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017). Τα Χριστούγεννα είναι οικογενειακή γιορτή και συχνά αποτελεί ευκαιρία για επανένωση και συγκέντρωση των μελών των οικογενειών. Το βράδυ της παραμονής συγκεντρώνονται όλοι γύρω από το γιορτινό τραπέζι. Το ίδιο και την επόμενη ημέρα,

ανήμερα όλοι μαζεύονται για φαγητό και διασκέδαση, τιμώντας παράλληλα το χαρμόσυνο γεγονός της γέννησης του Θεανθρώπου.

Το έθιμο του Χριστόψωμου, διατηρείται κυρίως στην Πελοπόννησο, όπου κάθε Χριστούγεννα οι νοικοκυρές φτιάχνουν ένα ψωμί που είναι σταυρωτά κεντημένο και την ημέρα των Χριστουγέννων το κυλούν πάνω στο τραπέζι. Στην Αγγλία, το εορταστικό χριστουγεννιάτικο τραπέζι περιλαμβάνει γαλοπούλα, κρεατόπιτα και χριστουγεννιάτικη πουτίγκα για καλή τύχη, ενώ στη Γαλλία συναντάμε πλούσια γκάμα διαφορετικών πιάτων. Το «Reveillon» (ρεβεγιόν), το παραδοσιακό δηλαδή εορταστικό τραπέζι της παραμονής, αποτελεί χαρακτηριστικό των Γάλλων, το οποίο υιοθέτησε η Ελλάδα, αλλά εμπεριέχεται και στα περισσότερα προγράμματα των ξενοδοχειακών μονάδων της Ευρώπης. Το ίδιο έχει καθιερωθεί και για την παραμονή της Πρωτοχρονιάς.

Στη Γερμανία, τα χριστουγεννιάτικα μπισκότα και το χριστουγεννιάτικο κέικ αποτελούν τα παραδοσιακά έθιμα της περιόδου. Οι μπάγκοι της Χριστουγεννιάτικης αγοράς έχουν γλυκά, στολίδια και ζεστό κόκκινο γλυκό κρασί με μπαχαρικά. Παραδοσιακό Χριστουγεννιάτικο φαγητό είναι η ψητή χήνα με κόκκινο λάχανο και μπαλάκια από πατάτες. Άλλα παραδοσιακά φαγητά είναι, η πέστροφα και ο κυπρίνος, ενώ στο δανέζικο τραπέζι κρύβεται ένα μεγάλο αμύγδαλο, που όποιος το βρει ανταμείβεται με το λεγόμενο «δώρο του αμύγδαλου». (Τα Χριστουγεννιάτικα έθιμα στην Ελλάδα και 14 Ευρωπαϊκές χώρες, 2019).

Χριστουγεννιάτικη διακόσμηση- διακόσμηση χώρου

Άλλο χαρακτηριστικό της περιόδου των Χριστουγέννων είναι η διακόσμηση εσωτερικών και εξωτερικών χώρων με σύμβολα και αντικείμενα σημασιολογικού χαρακτήρα της γιορτής, ομορφαίνοντας το χώρο, προσδίδοντας παράλληλα το αίσθημα χαράς και ψυχικής ευφορίας. Κύριο έθιμο στην Ελλάδα, ιδίως πριν από 50 χρόνια, έως και την πρώτη μεταπολεμική δεκαετία, αποτελεί το χριστουγεννιάτικο καράβι. Πρόκειται για μια αμιγώς ελληνική συνήθεια που έχει σχέση με την ενασχόληση των

Ελλήνων με τη θάλασσα, αλλά και εκκλησιαστική αναφορά, καθώς η Εκκλησία συχνά συμβολίζεται με πλοίο. Ακόμα και σήμερα, όλα τα ελληνικά σπίατα που τηρούν την παράδοση, κυρίως στα νησιά, διακοσμούνται από ένα καράβι ως ένδειξη τιμής προς τους ναυτικούς, αλλά και τάματος για να είναι ασφαλείς στα άγρια κύματα. Παραδείγματος χάριν, ο στολισμός καραβιού στη Χίο αποτελεί τοπικό έθιμο της Πρωτοχρονιάς με ομοιώματα πλοίων. Ακόμη, πολλές πλατείες στολίζονται με καράβια.

Η Ελλάδα όντας ναυτική χώρα, η καθημερινότητα της ήταν έντονα συνδεδεμένη με την θάλασσα. Πολλά μέλη οικογενειών εργάζονταν στα καράβια. Έτσι, ο στολισμός αυτός αποτελούσε μια έμπνευση από τα μακρινά τους ταξίδια και έκρυβε την βαθύτατη ανυπομονησία της επιστροφής. Το βαθύτερο νόημα όμως αυτού του στολισμού περιλαμβάνει την επιθυμία του ανθρώπου να πιστέψει πως νέες πλεύσεις έπονται ύστερα από την γέννηση του Ιησού. Έθιμο που υποχώρησε με την πάροδο του χρόνου, αλλά κανένας δεν δείχνει να το έχει ξεχάσει. Η συνήθεια αυτή αντικαταστάθηκε από ξενόφερτα έθιμα όπως ο στολισμός του χριστουγεννιάτικου δένδρου, το οποίο αποτελεί διεθνές έθιμο. Στην Ελλάδα το πρώτο χριστουγεννιάτικο δέντρο στολίστηκε στα βασιλικά ανάκτορα όταν ήταν βασιλιάς ο Όθωνας. Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, τέθηκε προς συζήτηση στη χώρα μας το ζήτημα κατάργησης του χριστουγεννιάτικου δένδρου και αντικατάστασής του από το καράβι, δεδομένου ότι αυτό συνδύαζε την παράδοση με την οικολογική συνείδηση. (Στολισμένο Χριστουγεννιάτικο καράβι: Το Ελληνικό έθιμο, 2020)

Άλλα έθιμα σχετικά με τον στολισμό αποτελεί η απεικόνιση Φάτνη της Γεννήσεως ή Φάτνη των αλόγων, που είναι διεθνές, το Αλεξανδριανό ή Αστέρι της Βηθλεέμ, όπου το συναντάμε και σε άλλες χώρες, όπως Αγγλία, Γαλλία, Δανία, Ιταλία, Ολλανδία, Φιλανδία και Πολωνία, τα λαμπάκια και το χριστουγεννιάτικο ημερολόγιο. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017). Πολλές χώρες δίνουν έμφαση στο στολισμό του χώρου την περίοδο αυτή. Έτσι και στην Ελλάδα, στα περισσότερα σπίατα η παραδοσιακή φάτνη το-

ποθετείται κάτω από το δέντρο, το οποίο είναι στολισμένο με διάφορες φιγούρες, όπως αγγελάκια ή χριστουγεννιάτικες μπάλες και φωτίζεται με κεράκια αναμμένα ή με λαμπάκια. Τα παράθυρα, οι πόρτες, το τζάκι και οι κήποι είναι και αυτά επιλεγόμενα σημεία για στολισμό, προσδίδοντας γιορτινή χαρούμενη ατμόσφαιρα στον χώρο. (Τα Χριστουγεννιάτικα έθιμα στην Ελλάδα και 14 Ευρωπαϊκές χώρες, 2019)

Αργία

Για πρώτη φορά το 529 ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός απαγόρευσε την εργασία και τα δημόσια έργα κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων και ανακήρυξε την περίοδο αυτή ως δημόσια αργία. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017).

Σε πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο, η γιορτή αυτή αναγνωρίζεται ως εθνική αργία. Στις 26 Ιουνίου του 1870, η κυβέρνηση των Η.Π.Α. αναγνώρισε τα Χριστούγεννα ως ομοσπονδιακές αργίες. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η ημέρα των Χριστουγέννων είναι η μόνη κοινή επίσημη αργία σε όλους τους λιμένες του κόσμου.

Στις κυρίως Χριστιανικές χώρες, τα Χριστούγεννα είναι περίοδος ξεκούρασης, αλλά και βαθύτατης πνευματικής σύνδεσης με τον Ύψιστο. Την περίοδο εκείνη, ο άνθρωπος δέχεται τη θεία χάρη απλόχερα, γαληνεύει και ανακουφίζεται εσωτερικά αποδίδοντας νόημα στην

ύπαρξή του, αφού την περίοδο αυτή γεννήθηκε ο Μεσσίας του. Από την άλλη πλευρά, είναι η σημαντικότερη οικονομικά περίοδος διακοπών του έτους, καθώς επίσης γιορτάζονται και σαν κοσμικές διακοπές σε πολλές χώρες. Η υπερκατανάλωση και η εμπορευματοποίηση είναι χαρακτηριστικά των ημερών παρά η ύπαρξη αισθήματος ταπείνωσης και απλότητας που προβάλλει ο Κύριος. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017)

Στη Γαλλία τα Χριστούγεννα αποτελούν την εορταστική κορύφωση του έτους. Σε αντίθεση με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, η εποχή των Χριστουγέννων είναι λιγότερο σημαντική. Η παραμονή των Χριστουγέννων εδώ είναι μια συνηθισμένη εργάσιμη μέρα. Στην Ιταλία η περίοδος των Χριστουγέννων έχει τη μεγαλύτερη διάρκεια από όλες τις άλλες των χριστιανικών χωρών. Αρχίζει από τις 8 Δεκεμβρίου και ολοκληρώνεται στις 6 Ιανουαρίου ημέρα των Θεοφανίων. (Τα Χριστουγεννιάτικα έθιμα στην Ελλάδα και 14 Ευρωπαϊκές χώρες, 2019)

Εκκλησιασμός-Θεία κοινωνία

Αδήριτη ανάγκη για τους πιστούς Χριστιανούς την περίοδο αυτή είναι ο εκκλησιασμός. Πρόκειται για μία θαυμάσια ακολουθία με όλα εκείνα τα αναγνώσματα από την Παλαιά Διαθήκη, με τις Προφητείες, τους ψαλμούς, τα ευαγγελι-

κά και αποστολικά αναγνώσματα και τις δοξολογίες. Εν συνεχεία, έχουμε τον εσπερινό των Χριστουγέννων. Αποκορύφωμα είναι η ακολουθία της ημέρας των Χριστουγέννων, κατά τη οποία δεν παραλείπεται η Θεία Ευχαριστία, το Δείπνο του Κυρίου. Αυτή, αποτελώντας το κέντρο του εορτασμού, ένα «γεύμα» πλουσιότατο, πλημμυρίζει από τη χάρη του Αγίου Πνεύματος. Μετέχοντας ο πιστός στο μυστήριο αυτό, εξαγνίζει το σώμα του, την ψυχή του, την καρδιά του και τον νου του, αφού λαμβάνει μέσα του «σώμα και αίμα Κυρίου». Η ένωση αυτή με τον δημιουργό του καθιστά τον άνθρωπο κύριο μέλος της εκκλησιαστικής-αδελφικής ζωής, τον απαλλάσσει από τα πάθη του, του δίνει ευκαιρία για μία νέα αρχή, τον ανακουφίζει και τον χαροποιεί. Βασική προϋπόθεση για να είναι κοινωνός του μυστηρίου αυτού, είναι η νηστεία και η μετάνοια. Έτσι, μέσα σ' αυτό το θαυμαστό γεγονός, οι Χριστιανοί εορτάζουν ολόκληρη τη Θεία Οικονομία, η οποία περιλαμβάνει όλα τα στάδια και τις φάσεις της Θείας Ενανθρωπίσεως και της σωτηρίας του ανθρωπίνου γένους, που αυτή συνεπάγεται. (Μαυροφοράκης Μ. & Ματσαγκούρας Α., 2015), (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017).

Φιλανθρωπίες-Ανταλλαγή δώρων

Σημαντικό έθιμο στις γιορτές των Χριστουγέννων είναι η ανταλλαγή δώρων μεταξύ των μελών των οικογενειών ή και των εργαζομένων ή των ομάδων. Πιο συγκεκριμένα, στην Ελλάδα το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων είθισται μετά το χριστουγεννιάτικο δείπνο να μαζεύονται όλοι οι παρευρισκόμενοι δίπλα στο χριστουγεννιάτικο δέντρο, όπου και υπάρχουν δώρα για τον καθένα. Ιδιαίτερα για τα παιδιά, η εποχή των Χριστουγέννων είναι αυτή κατά την οποία λαμβάνουν πληθώρα δώρων από τους γονείς και συγγενείς τους, αλλά και από τον Άι Βασίλη¹, ο οποίος κατά τη διε-

θνή παράδοση φέρνει τα δώρα κατεβαίνοντας από την καμινάδα του σπιτιού και τα τοποθετεί κάτω από το δέντρο ή μέσα στις κάλτσες που είναι κρεμασμένες μπροστά από το τζάκι. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017). Το ίδιο αλλά διαφορετικές ημερομηνίες ισχύει και στη Γερμανία, στην Ελβετία και στη Νορβηγία, όπου ο αντίστοιχος Άγιος Βασίλης μοιράζει γλυκά και δώρα στα παιδιά.

Στην Ολλανδία φτάνει με πλοίο πολύ νωρίτερα μοιράζοντας τα δώρα, ενώ στην Ισπανία, φέρνουν τα δώρα, πολύ αργότερα, την ημέρα των Θεοφανίων, οι τρεις μάγοι.

Στη Σουηδία, μόλις το πρώτο αστέρι εμφανισθεί στον ουρανό, η εορτή μπορεί να ξεκινήσει. Η έναρξη της εορτής γίνεται με το μοίρασμα του χριστουγεννιάτικου μπισκότου, ως ένδειξη αγάπης και συμφιλώσης που συνοδεύεται με την ανταλλαγή θερμών ευχών.

Τα τοποθετημένα κάτω από το δέντρο χριστουγεννιάτικα δώρα προσφέρονται από τον νεαρότερο σε ηλικία και σε αντίθεση με την αγγλοσαξονική παράδοση, δεν απευθύνονται σε καθορισμένα πρόσωπα, ως εκ τούτου επιλέγονται να είναι γενικού ενδιαφέροντος ή χρήσης. Σύμφωνα με το μύθο τα φέρνει ένα ζωτικό, που προστατεύει την οικογένεια και το βίος της. (Τα Χριστουγεννιάτικα έθιμα στην Ελλάδα και 14 Ευρωπαϊκές χώρες, 2019)

Η ανταλλαγή αυτή δώρων και ευχών ευφραίνει τις καρδιές των ανθρώπων, εκπληρώνει επιθυμίες τους και διατρανώνει το αίσθημα της μοιρασιάς και συνύπαρξης. Εντούτοις, αποτελεί εξωτερικό φαινόμενο και εξυπηρετεί κυρίως εμπορικούς σκοπούς. Το γεγονός ότι ο Σωτήρας μας γεννήθηκε στη φάτνη μέσα στην απόλυτη σιγή, δείχνει βαθιά ταπείνωση. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017). Επομένως,

πάνω σε ένα ιπτάμενο έλκπθρο που το σέρνουν ελάφια ή τάρανδοι και μεταφέρει ένα σάκο γεμάτο δώρα που κατασκεύασε και τίλιξε στο εργαστήριό του με τη βοήθεια των μικρών καλικάντζαρων και τα μοιράζει στα παιδιά. Στον Δυτικό κόσμο η ύπαρξη του Άγιου Βασίλη στηρίζεται στη ζωή του Αγίου Νικολάου, ο οποίος χάρισε στους φτωχούς την περιουσία του. Στη χώρα μας ταυτίζεται με το Μέγα Βασίλειο από την Καισαρεία, ο οποίος έκανε πολλά φιλανθρωπικά έργα. (Κόντζηλα, 2019).

1 Ένας μεγάλος εύθυμος άντρας με μια άσηρη γενειάδα. Τα περισσότερα παιδιά γράφουν γράμμα στον αγαπημένο Άγιο ελπίζοντας πως για άλλη μια φορά θα ανταποκριθεί στις ευχές τους με τον παραδοσιακό τρόπο όπως κάθε χρόνο. Ο μύθος ορίζει πως ο Άγιος Βασίλης ερχόμενος από το Βόρειο πόλο, μέσα σε μια νύχτα, ταξιδεύει σε ολόκληρο τον κόσμο,

τα φαντασμαγορικά ακριβά δώρα δε συνάδουν με την ορθόδοξη χριστιανική πίστη. Ας εστιάσουμε αμιγώς στην πράξη, που σχετίζεται με την αλληλεγγύη και την αγάπη.

Ειδικά για τα παιδιά, ο μύθος του Αι Βασιλή συμβάλει στην ψυχοσυναισθηματική τους ανάπτυξη. Μέσα από την πράξη του προβάλλονται σημαντικές έννοιες όπως η αγάπη, η ασφάλεια, η ανιδιοτέλεια, η κατανόηση, η προσμονή, η βοήθεια προς το συνάνθρωπο, η ισότητα απέναντι και το δικαίωμα που είναι να νιώθουμε ευτυχισμένοι, η ζεστασιά, το μοίρασμα, η χαρά, η ειρήνη, η δοτικότητα, η πίστη, η ελπίδα και η γενναιοδωρία.

Η φιλανθρωπία είναι απόλυτα συμβατή με τις Χριστιανικές αρχές και ιδιαίτερα έντονη τις ημέρες αυτές για τους βαθύτατα Χριστιανούς. Σίγουρα δεν είναι μόνο τα Χριστούγεννα που πρέπει να κάνεις αγαθά έργα αλλά ειδικά αυτές τις μέρες γιατί ο Θεός από την υπερβολική αγάπη προς το ανθρώπινο είδος, θέλησε να βοηθήσει απαλλάσσοντας μας από το αιώνιο σκοτάδι, φέρνοντας μας το αληθινό φως, με τον ερχομό του Υιού του. Έτσι κι εμείς, ο καθένας ξεχωριστά καλούμαστε να αγαπάμε και να βοηθάμε τον συνάνθρωπό μας. Τα έργα αυτά βέβαια, δεν έχουν τόση αξία όταν είναι «τά ψίκουλα τά ἐκπίπτοντα ἐκ τῆς τραπέζης μας», ούτε και όταν το επιδεικνύουμε παντού τριγύρω. Κάνεις ελεημοσύνη όχι από εκείνα που σου περισσεύουν, αλλά και από εκείνα που θα στερηθείς έστω και λίγο. Γι' αυτό ο Χριστός όταν είδε το δίληπτο της χήρας εκείνης είπε: «αὐτὴ πλεῖον πάντων ἔβαλε εἰς τὸ γαζοφυλάκιον», οι άλλοι έβαλαν από το περισσευμά τους όμως αυτή με αυτό που έδωσε είναι σαν να έβαλε όλη την περιουσία της, αφού τόσα διέθετε. Είναι καλό το αγαθό έργο να έχει και κόπο και στέρση. Εξάλλου ο καλός Θεός έχει τόση αρχοντιά ώστε όλα όσα κάνει ο αγωνιζόμενος άνθρωπος, τα αξιολογεί και τα επιστρέφει πίσω εκατονταπλασίονα.

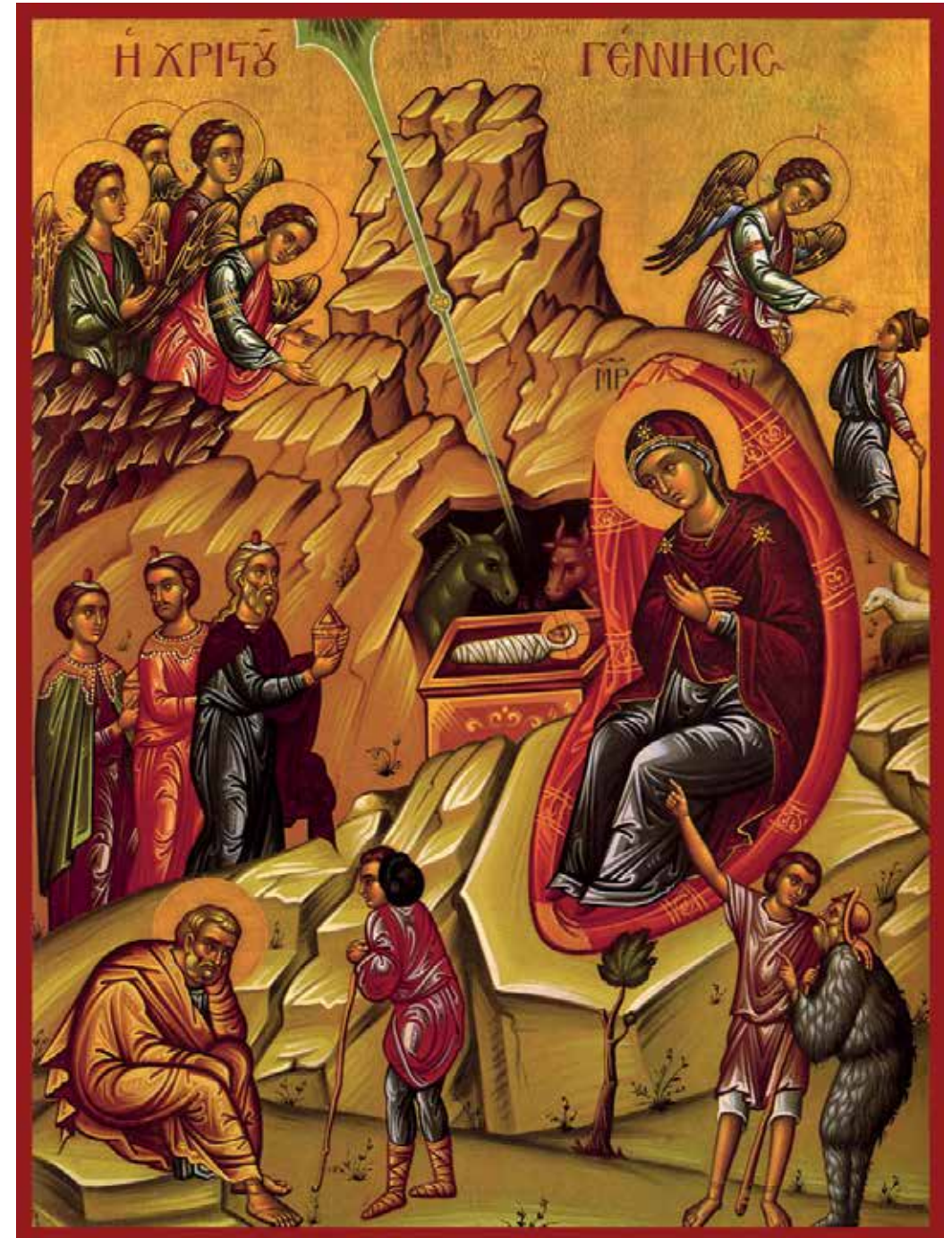
Συνεπώς είναι σημαντική η γνήσια και ανιδιοτελής προσφορά για την ανύψωση της ψυχής και της καθομοίωσης με το Θεό. Αποτελώντας πρότυπα και εμείς αντίστοιχα, για τα παιδιά μας θα μπορούσαμε να συγκεντρώσουμε μαζί τους τρόφιμα, είδη ρουχισμού που δεν τα χρειάζονται αλλά και παιχνίδια που δεν τα χρηση-

μοποιούν και να τα προσφέρουμε σε ιδρύματα και άπορες οικογένειες ώστε να βιώσουμε όλοι το πραγματικό νόημα των Χριστουγέννων τις άγιες αυτές ημέρες. Αλλά, ακόμα και μια ζεστή αγκαλιά αποτελεί πολύτιμο δώρο στον κόσμο του Θεού. (Κόντζηλα, 2019)

Άλλες μεγάλες γιορτές που συνδέονται με αυτήν

Η Αγία Γραφή είναι γεμάτη από εορτές για τον Ιησού. Ο ίδιος ο Κύριος τόσο στην Παλαιά όσο και στην Καινή, έχει θεσπίσει εορτές, μέσω των οποίων, καθαγιάζεται και ο χρόνος. Η πρώτη εορτή, που αναφέρεται στην Καινή Διαθήκη, είναι αυτή καθεαυτή εορτή των Χριστουγέννων, της Γεννήσεως του Κυρίου. Χαρακτηριστικά, στο κατά Λουκάν Ευαγγέλιο, (2/β: 6-14), αναφέρονται τα εξής: «Και εἶπεν αυτοῖς, (δηλαδή στους ποιμένες ο άγγελος): Μη φοβείσθε, ἰδοὺ γὰρ, ευαγγελίζομαι ἡμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ». Ο άγγελος λοιπόν, φέρνει ένα χαρμόσυνο άγγελμα στους ποιμένες, το γεγονός της Θείας Ενανθρωπίσεως. Και μάλιστα δεν αφορά μόνο αυτούς, αλλά και «παντὶ τῷ λαῷ». Δεν περιορίζεται μόνο σ' αυτούς η χαρά, αλλά το γεγονός αυτό γιορταζόταν και από τους ανθρώπους και από τους αγγέλους, και μάλιστα με αίνους προς τον Θεό. Όμοια όμως, αγιάζεται και ο χρόνος. Ένα μικρό παράδειγμα αποτελεί η επιστροφή των Ισραηλιτών από τη Βαβυλώνια αιχμαλωσία, απόσπασμα από το Βιβλίο του Νεεμιά. Δεν ήταν δηλαδή μία από τις καθιερωμένες ημέρες εορτής από τον Νόμο. Πρόκειται για ένα χαρούμενο γεγονός, όπου ο λαός του Θεού ορίζει την ημέρα αυτή ως αγία, και μ' αυτόν τον τρόπο στην ουσία νομοθετεί και αγιάζει, καθαγιάζει τον χρόνο. Η αγία ημέρα, η εορτή δηλαδή για τον Κύριο, συμπεριλαμβάνει τη χαρά ολοκλήρου του λαού, και έτσι πρέπει να εορτάζονται και οι Χριστιανικές εορτές. Αυτό βέβαια απέχει, από το να οδηγείται κανείς σε κραιπάλη και μέθη, και τελικά να απομακρύνεται από το σκοπό της εορτής, που είναι ο αίνος και η δόξα προς τον Κύριο, αλλά και η υλική ευφροσύνη. (Μαυροφοράκης Μ. & Ματσαγκούρας Α., 2015).

Έτσι, άμεσα συνδεόμενη με τα Χριστούγεννα εορτή είναι ο ευαγγελισμός της Θεοτόκου.

Επίσης οι σημαντικές εορτές του λειτουργικού έτους είναι δώδεκα. Μεταξύ αυτών είναι η Υπαπαντή, η Μεταμόρφωση του Σωτήρος, η Βαϊοφόρος, η Έγερση του Λαζάρου, η Ανάληψη, η Κοίμηση της Θεοτόκου και η Πεντηκοστή. Τα Θεοφάνια γιορτάζονται στις 6 Ιανουαρίου κάθε έτους και είναι μεγάλη γιορτή των Χριστιανών, ισάξια με εκείνη των Χριστουγέννων. Τότε ανοίγουν οι ουρανοί και φανερώνεται το άγιο πνεύμα με τη μορφή περιστεριού. Με τη βάφτιση του Κυρίου μας καθαγιάζονται τα ύδατα, όπως επίσης εξαγνίζονται οι ψυχές των ανθρώπων από την αμαρτία. Τα αγιασμένα νερά αφού δέχονται τον τίμιο Σταυρό αποκτούν ιδιαίτερη προστασία από οποιαδήποτε απειλή.

Αξία των Χριστουγέννων στη ζωή των χριστιανών

Η γέννηση του Ιησού ως ανθρώπου παρουσιάζεται ως ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα στην ιστορία όλης την ανθρωπότητας (Ματθ. 1:18-23· Λουκ.2:1-7· Φιλίπ. 2:6-7). Η εορτή των Χριστουγέννων είναι η σημαντικότερη από τις ακίνητες εορτές της Ορθοδόξου Εκκλησίας. (Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα, 2017). Κι αυτό επειδή, η γέννηση του Θεού ως ανθρώπου σηματοδοτεί την έναρξη της σωτηριώδους οικονομίας και των γεγονότων που οδήγησαν το ανθρώπινο γένος στην λύτρωση από την αμαρτία και στη δυνατότητα της αναστάσεως και της θεώσεως. Διότι φυσικά, αν δεν υπήρχε το μυστήριο της σάρκωσης του Υιού του Θεού, δεν θα υπήρχε και το σωτηριώδες Πάθος και άρα δεν θα ακολουθούσε η Ανάσταση μέσω της οποίας νικήθηκε ο θάνατος. (Κολιοφούτης, Α, 2015).

Είναι ένα χαρμόσυνο γεγονός αφού «ο ούρανός και η γη σήμερα αγάλλονται». Η γιορτή αυτή αποτελεί σταθμό πνευματικής, ψυχικής και διανοητικής ξεκούρασης, αλλά ταυτόχρονα και σταθμό αγαθών έργων. Την περίοδο αυτή ερχόμαστε πιο κοντά στα θεία, νιώθουμε τον Ιησού δίπλα μας ως αιώνιο προστάτη, λυτρωτή και αρωγό σε κάθε πρόβλημα, σε κάθε δυσκολία μας. Η παρουσία του ζεσταίνει τις καρδιές μας και έτσι πλημμυρίζουμε κι εμείς από αγάπη και στοργή για τον συνάνθρωπο μας. Οι αν-

θρώπινες σχέσεις βελτιώνονται. Τις μέρες αυτές, τιμάμε τον Κύριο μας, τον υμνούμε, τον δοξολογούμε και τον ευχαριστούμε. Τότε ο Θεός πραγματικά χαίρεται και η Χάρις του απλώνεται παντού. Ο άνθρωπος επιστρέφει και πάλι κοντά Του, αυτές τις άγιες ημέρες των Χριστουγέννων...

Επίλογος

Τα Χριστούγεννα είναι μια από τις σημαντικότερες γιορτές σε όλο τον κόσμο. Σε πολλές χώρες η «Χριστουγεννιάτικη Περίοδος» διαρκεί πολλές εβδομάδες και κορυφώνεται την 25η του Δεκέμβρη. Όπως συνάγεται από ενδελεχή μελέτη του ιστορικού πλαισίου της εποχής, η καθιέρωση του εορτασμού των Χριστουγέννων στις 25 Δεκεμβρίου αποτέλεσε το επιστέγασμα μιας μακράς διαδικασίας. Κατ' αρχήν, οι χριστιανοί δεν εόρταζαν καμία εορτή που να παραπέμπει στη γέννηση του Χριστού. (Κολιοφούτης, Α, 2015). Αυτό έγινε πολύ αργότερα. Δεν υπάρχει επίσημα τεκμηριωμένη ημερομηνία γέννησης του Κυρίου. Η παράθεση των στοιχείων σχετικά με αυτήν, είναι καθαρά επιστημονική και δεν έχει να κάνει με την προσωπική στάση του καθενός απέναντι στη χριστιανική θρησκεία. Κάθε πιστός χριστιανός δεν έχει κανένα λόγο να αμφισβητεί ούτε την άνωμο σύλληψη του Ιησού, ούτε το Άστρο, ούτε το προσκύνημα των Μάγων. Πέραν από τον βαθύτατα καταναυτικό χαρακτήρα, τα Χριστούγεννα αποκτούν και εμπορική χροιά. Στο σύγχρονο κόσμο έχουν ιδιαίτερη σημασία για την καταναλωτική αγορά. Όλα σχεδόν τα έθιμα των Χριστουγέννων δημιουργούν σημαντική διακίνηση προϊόντων. Ο τζίρος της παιχνιδιομπχανίας κατά τη διάρκεια των γιορτών των Χριστουγέννων αγγίζει το μισό των ετήσιων πωλήσεων. Το πώς συνδυάζονται με το πνεύμα των Χριστουγέννων τα δώρα, οι πλαστικές φάντες, τα κινέζικα λαμπιόνια, ο Άγιος Βασίλης, τα στολισμένα δέντρα, τα παιχνίδια, τα αμερικάνικα τραγούδια, οι γαλλικές σαμπάνιες, τα ρεβενγιόν, τα μπουζούκια, οι γαλοπούλες, οι τηλεοπτικές και κινηματογραφικές ταινίες, αυτό μόνον οι καταναλωτικοί «πιστοί» το γνωρίζουν. (Η Γέννηση του Χριστού προ Χριστού... και το άστρο της Βηθλεέμ, 2019). Ενώ αυτοί ευφραίνονται περιστασιακά, οι πιστοί της Ορθοδοξίας

επιδιώκουν και μεριμνούν για την αιώνια χαρά.

Βιβλιογραφία

Η Γέννηση του Χριστού προ Χριστού... και το άστρο της Βηθλεέμ. (2019). schooltime.gr. Διαθέσιμο στο: <https://www.schooltime.gr/2019/12/23/i-gennisi-tou-xristou-pro-xristou-kai-to-astro-tis-bithleem2019/>

Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων, ύμνοι, λαογραφία και έθιμα. (2017). Nextdeal newsroom. Διαθέσιμο στο: <https://www.nextdeal.gr/epikairotita/koinonia/85709/h-istoria-toy-eortas-moyton-hristoygennon-ymnoi-laografia-kai-ethima>

Η ιστορία του εορτασμού των Χριστουγέννων. (2019). schooltime.gr. Διαθέσιμο στο: <https://www.schooltime.gr/2019/12/25/istoria-eortasmou-xristougennon-2019/>

Ιωακείμίδου, Γ. (2019). Schooltime.gr. Η επιβίωση αρχαίων ελληνικών εθίμων στα Χριστουγεννιάτικα έθιμα. Διαθέσιμο στο: <https://www.schooltime.gr/2019/12/19/epibiosi-arxaion-ellinikon-ethimon-sta-xristougenniatika-ethima2019/>

Κάλαντα Χριστουγέννων: Εκκλησιαστική Ιστορία και Λαογραφία. (2020). orthodoxia.online. Διαθέσιμο στο: <https://orthodoxia.online/%CE%AD%CF%81%CE%B5%CF%85%CE%BD%CE%B1/kalanta-christougennon->

[ethimo-ekklesiastiki-istoria-laografia/](https://www.ethimo-ekklesiastiki-istoria-laografia/)

Κολιοφούτης, Α. (2015). Η καθιέρωση της εορτής των Χριστουγέννων στην εκκλησιαστική παράδοση. ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ. Διαθέσιμο στο: <https://www.pemptousia.gr/2015/12/i-kathierosi-tis-eortis-ton-christougennon-stin-ekklesiastiki-paradosi/>

Κόντζηλα, Μ. (2019). Η σημασία του Άγιου Βασίλη για τα παιδιά. schooltime.gr. Διαθέσιμο στο: <https://www.schooltime.gr/2019/12/18/i-siamasia-tou-agiou-basili-gia-ta-paidia-2019/>

Μαυροφοράκης Μ. & Ματσαγκούρας Α. (2015). Ο Εορτασμός των Χριστουγέννων. ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΞΑΙ ΑΙΠΕΣΗ. ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Διαθέσιμο στο: <http://www.oodegr.com/oode/orthod/eortes/xristougenna1.htm>

Στολισμένο Χριστουγεννιάτικο καράβι: Το Ελληνικό έθιμο. (2020). Ναυτιλία. Διαθέσιμο στο: <https://e-nautilia.gr/stolismeno-karavio-ellhniko-ethimo/>

Τα Χριστουγεννιάτικα έθιμα στην Ελλάδα και 14 Ευρωπαϊκές χώρες. (2019). schooltime.gr. Διαθέσιμο στο: <https://www.schooltime.gr/2019/12/21/ta-xristougenniatika-ethima-stin-ellada-kai-14-europaiikes-xores/>

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμ. Δανιήλ (κατά κόσμον Στυλιανός Ζωγράφος) γεννήθηκε το 1978 στην Αθήνα. Αφού παρακολούθησε τα εγγύγκλια γράμματα στον τόπο καταγωγής του, στην Αργολίδα, Φοίτησε στην Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Αθηνών στο τμήμα Ιερατικών Σπουδών και εν συνεχεία στην Θεολογική σχολή Αθηνών στο τμήμα Θεολογίας. Στις 26η Σεπτεμβρίου 2004 χειροτονήθηκε Διάκονος στην Ιερά Μητρόπολη Κεφαλληνίας. Στις 21η Αυγούστου 2005 χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος και χειροθετήθηκε Αρχιμανδρίτης. Στις 11η Ιουνίου 2011 διωρίσθη Ιεροκέρυς της Ιεράς Μητροπόλεως. Στις 16η Σεπτεμβρίου 2011 διωρίσθη Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Γενεσίου Θεοτόκου Άτρου. Υπό την ιδιότητα του αυτή διακονεί σε διάφορους τομείς του πνευματικού, κοινωνικού και ποιμαντικού έργου της Ι. Μητροπόλεως ταύτης. Είναι Τελειόφοιτος στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση» στο Πανεπιστήμιο Πατρών Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας Σχολή Επιστημών Αγωγής Τμήμα Παιδαγωγικών Σπουδών. Είναι Τελειόφοιτος στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στα Π.Μ.Σ. του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας, Ειδικευση - «Εκκλησιαστική Ιστορία» Ε.Κ.Π.Α. Είναι κάτοχος Εξειδικευμένων Πιστοποιητικών Σεμιναρίων σε διάφορους τομείς της Εκπαίδευσης και της Θεολογίας. Έχει συγγραφική δράση και γνωρίζει Αγγλικά.

Η ατμοφρεγάτα «ΑΜΑΛΙΑ» η σημαντικότερη ναυπήγηση της Οθωνικής περιόδου. Για πολλά χρόνια ήταν το μοναδικό αξιόμαχο πλοίο του Στόλου. Αργότερα χρησιμοποιήθηκε για να στεγάσει ναυτικές σχολές αλλά και την ίδια την Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδος).

Από το ιστίο στον ατμό και από τον τροχό στην προπέλα – η περίπτωση της Ελλάδας

Του **Παναγιώτη Γέροντα**,
Πλωτάρχης (Ο) ΠΝ, Ιστορικό - Επιτελή Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού

Ήδη από την εποχή της Επανάστασης είχε φτάσει στην Ελλάδα η *Καρτερία* του Άστιγος, ενώ δεύτερο ατμοκίνητο ήταν ο *Έρμις*, επί του οποίου επέβαινε ο Κόχραν. Η *Καρτερία* όμως ήταν εντελώς άχρηστη και δεν χρησιμοποιήθηκε τη μετεπαναστατική περίοδο, ενώ ο *Έρμις* έκανε δύο πλόες, με τελευταίο αυτόν της αντιβασιλείας στις Κυκλάδες τον Ιούνιο του 1833.¹ Στην αρχή, υπήρξε η σκέψη επισκευής της *Καρτερίας*, όμως μετά από αμφιταλαντεύσεις, το πλοίο κρίθηκε άχρηστο.² Αποφασίστηκε λοιπόν να ναυπηγηθεί στον Πόρο νέο ατμόπλοιο και να χρησιμοποιηθεί η μηχανή του άχρηστου *Έρμη* και μάλιστα, η συντήρησή της ανατέθηκε στον Άγγλο μηχανικό Α. Πάρις.

Με τη μηχανή διαθέσιμη, παραγγέλθηκε ο λέβητας από την Αγγλία που είχε φτάσει στον Ναύσταθμο του Πόρου το 1835, όμως λόγω ανειλημμένων ναυπηγήσεων, δεν είχαν καν ξεκινήσει οι εργασίες. Αυτό προκάλεσε τη δυσφορία του βασιλιά, ο οποίος διέταξε να είναι έτοιμο το πλοίο σε τρεις μήνες. Στην αρχή, η ευθύνη της ναυπήγησης ανατέθηκε στον αντισυνταγματάρχη Ρόξεν, ο οποίος υπηρετούσε στον Ναύσταθμο. Ο Ρόξεν όμως, αρνήθηκε την ευθύνη της ταχύτατης αυτής ναυπήγησης, οπότε ανατέθηκε στον Γεώργιο Τομπάζη, που σπούδαζε ναυπηγική στην Αγγλία.³ Το πλοίο

«βαφτίστηκε» *Μαξιμιλιανός* και καθελκίστηκε με επιτυχία στις 2 Απριλίου του 1837. Δόθηκε αμέσως στη Γενική Διεύθυνση των Ταχυδρομείων,⁴ όπου παρέμεινε μέχρι και το 1841, οπότε και επέστρεψε στο Ναυτικό με βλάβη στη μηχανή. Έκτοτε, παρέμεινε παροπλισμένο στον Ναύσταθμο.⁵

Στη συνέχεια, επικράτησε διχογνωμία ως προς τη φύση του ατμοκίνητου, αν θα ήταν δηλαδή με τροχό ή με έλικα.⁶ Ήδη το 1836 ο Έρικσον είχε φτιάξει ελικοκίνητο ατμόπλοιο και οι Σμιτ και Σωβάζ ταυτόχρονα είχαν εφαρμόσει τον έλικα ως προωστήριο μέσο. Το 1847, το Υπουργείο των Ναυτικών ζητά σχετικές πληροφορίες από τον ευρισκόμενο τότε στην Αγγλία πλοίαρχο Α. Α. Μιαούλη.⁷ Ο Ρόξεν, αφού επέστρεψε από τη Σουηδία, τελειοποίησε την εφεύρεση των Έρικσον, Σμιτ, Σωβάζ και ναυπήγησε ένα ταχυδρομικό ατμόπλοιο, του οποίου και πρότεινε την αγορά στο Υπουργείο

4 Βλ. το Διάταγμα *Περί κανονισμού της πληρωμής των θέσεων των επίβατων επί του Βασ. Ατμοπλοίου ο Μαξιμιλιανός*, *Έφημερίς της Κυβερνήσεως*, Α.Φ. 30, 7 Σεπτεμβρίου 1837.

5 Βλ. Φωκάς (1923), 35.

6 Τα πρώτα ατμόπλοια έφεραν πτερυγιοφόρους τροχούς. Τις δεκαετίες του 1830 και 1840, οι τροχοί αντικαταστάθηκαν σταδιακά από τον έλικα. Τον Απρίλιο του 1845, έγινε μία μονομαχία στο *Yarmouth* μεταξύ του *HMS Rattler* που είχε έλικα και του *HMS Alecto* που είχε πτερυγιοφόρους τροχούς. Το *Rattler* κέρδισε με διαφορά, διότι κατάφερε να ρυμουλκήσει ανάποδα το *Alecto* με ταχύτητα 2,5 κόμβων. Αυτό ήταν το τέλος της χρήσης του τροχού ως προωστήριο μέσο. Βλ. σχετικές με το ζήτημα αυτό πληροφορίες, Fincham (1851).

7 Σε διαταγή που υπογράφει ο Κ. Κανάρης ως Υπουργός των Ναυτικών προς τον Α. Α. Μιαούλη παρουσιάζονται οι ακόλουθες ερωτήσεις: α) Τα ατμοκίνητα, τα εσχάτως έπινοηθέντα και διά του λεγόμενου κοκλίου του Αρχιμήδου κινούμενα επίτευκον έντελως; β) Τα ατμοκίνητα ταύτα δύνανται να πλέωσιν χωρίς την συνδρομήν της μηχανής όπως και όσον τα ίστιοφόρα πλέουσιν; γ) Τα ατμοκίνητα ταύτα δύνανται να άνανπληρώσωσι τα ίστιοφόρα πλοία; δ) Είς την Εύρώπην ή ναυτική δύναμις κυρίως εξ ίστιοφόρων ή εξ ατμοκίνητων συνίσταται; ε) Τα περι ού ό λόγος ατμοκίνητα δύνανται να χρησιμεύσωσι διά των ίστιων πλέοντα προς έκπαίδευσιν και καταρτισμόν ναυτικών και ναυμάχων; στ) Ποία είναι ως έγγιστα ή μέση τιμή της κατασκευής και ποία ή της συντηρήσεως ενός τοιούτου ατμοκίνητου ώρισμένης δυνάμεως; ζ) Ποιον είναι δαπανηρότερον, έν τοιοῦτον ατμοκίνητον ή έν ίσοδύναμον αὐτῷ ίστιοφόρον πλοῖον; Δύναμιν ένταῦθα έννοῦμεν την πολεμικήν; η) Ός επί τῶ πολῷ έξαιρουμένης της άκρας γαλήνης, ποῖον δύνανται να επικρατήσῃ τοῦ άλλου, τῶ τοιοῦτον ατμοκίνητον ή τῶ ίστιοφόρον πλοῖον; Τη διαταγή αυτή τη διασώζει ο Φωκάς (1923: 72). Η κάποια αοριστία στις ερωτήσεις υποδηλοῖ την άγνοια του Υπουργείου επί των εξελίξεων.

1 Η *Καρτερία* είχε αγοραστεί κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821. Είχε ναυπηγηθεί στην Αγγλία το 1825 στα ναυπηγεία *Brent* του *Deptford*. Την κατασκευή της επιμελήθηκε ο φιλέλληνας *Franc Abney Hastings*, ο οποίος διέθεσε και χρήματα για την αγορά της. Με κυβερνήτη τον ίδιο τον *Hastings*, πρόσφερε μεγάλες υπηρεσίες στον Αγώνα. Ο ηρωικός φιλέλληνας πέθανε σε λοιμοκαθαριστήριο της Ζακύνθου μετά από μόλυνση που υπέστη από τον τραυματισμό του κατά τις επιχειρήσεις ανακατάληψης του Ανατολικού, το 1827. Η *Καρτερία* σταμάτησε να χρησιμοποιείται μετά το 1830 λόγω κακής κατάστασης των μηχανών της. Υπήρξε ωστόσο, το πρώτο ατμοκίνητο που έλαβε μέρος σε πολεμικές επιχειρήσεις. Ο *Έρμις* ήταν ένα από τα πέντε τροχήλατα πλοία που παραγγέλθηκαν από την επιτροπή φιλελλήνων της Μ. Βρετανίας με χρήματα του δανείου των 150.000 λιρών. Στην Ελλάδα, κατέπλευσε το 1828, δεν έλαβε μέρος σε επιχειρήσεις και η μηχανή του τοποθετήθηκε στον *Μαξιμιλιανό*, που ναυπηγήθηκε το 1837 στον Ναύσταθμο του Πόρου. Το 1841, αναφέρεται ότι το σκάφος του πλοίου αυτού χρησιμοποιούταν ως *τροπιστήριο* (ποντόνι) για το καρενάρισμα των πλοίων. Βλ. Γέροντας (2012), 137- Παϊζης – Παραδέλης (1999) σ.λ. *Καρτερία*.

2 Βλ. Φωκάς (1923), 32-34.

3 Στο ίδιο, 34-35.

Ο Ναυπηγός του Ναυτικού Σπυρίδων Αθανασίου – Μόστρας σε φωτογραφία του 1880 (Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδος).

των Ναυτικών. Το Υπουργείο στη συνέχεια, απηύθυνε στον Γεώργιο Τομπάζη τις ίδιες ερωτήσεις που είχε υποβάλει και στον Μιαούλη περί έλικας ή τροχού. Ο Τομπάζης φάνηκε όμως, πολύ διστακτικός.⁸

Μέχρι το 1852,⁹ οι συζητήσεις δεν είχαν καταλήξει σε συμπέρασμα. Τότε ζητήθηκε

8 Ένα απόσπασμα από την απάντηση του Τομπάζη είναι το εξής: (...) *αί απλούστεραι μηχαναί είνε αὶ καταλληλότεραι. Ἐπομένως φρονῶ ὅτι τὰ ἀτμόπλοια τὰ κινούμενα διὰ τοῦ ἔλικος τοῦ Ἀρχιμήδους παρουσιάζουν πλειοτέρας δυσκολίας εἰς τὴν ἐπισκευὴν αὐτῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι παρὰ τὰ κοινῶς διὰ τῶν τροχῶν κινούμενα, καθ' ὃ ὑποκείμενα εἰς μεγαλύτερην ἀνάγκην ἐπισκευῆς κατὰ τὰ ὑποβρύχια μέρη αὐτῶ.* Βλ. Φωκάς (1923), 74. Από τα παραπάνω φαίνεται καθαρά η απομόνωση της Ελλάδας από τις τεχνολογικές εξελίξεις.

9 Κατά το 1852 κατέπλευσε στην Ελλάδα το πρώτο εμπορικό ελικοκίνητο σκάφος, το ατμόπλοιο *Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος*. Σε αυτό κατέφτασε ομάδα αξιωματικών του Πολεμικού Ναυτικού για να το εξετάσει. Βλ. Φωκάς (1923), 76. Το παραπάνω ατμόπλοιο θα ενταχθεί στην εταιρεία *Ἑλληνικὴ Ἀτμοπλοία* με την ίδρυσή της το 1857. Βλ. το Διάταγμα *Περὶ ἐγκρίσεως τῆς συνταχθείσης μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοίας συμβάσεως, Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως*, Α.Φ. 24, 3 Αυγούστου 1857.

από τον πρέσβη της Ελλάδας στο Παρίσι, Α. Μαυροκορδάτο, να συλλέξει λεπτομερείς πληροφορίες για τη ναυπήγηση στη Γαλλία ατμόπλοιου 200 ίππων, καθώς αν έπρεπε να προτιμηθεί ο έλικας ή ο τροχός. Ο Μαυροκορδάτος απάντησε με λεπτομερή έκθεση. Σε αυτήν διευκρίνησε ότι τα ελικοφόρα ήταν ανώτερα από τα τροχοφόρα. Το ίδιο έτος κατέπλευσε στην Ελλάδα το πρώτο ελικοφόρο εμπορικό ατμόπλοιο με το όνομα *Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος*, στο οποίο έσπευσε επιτροπή αξιωματικών του Πολεμικού Ναυτικού με σκοπό να το εξετάσει.¹⁰

Το 1855, μετά από πρόταση του τότε υπουργού των Ναυτικών, Αθανασίου Μιαούλη, παραγγέλθηκαν πέντε ατμοκίνητες ημιολίες για να επιτηρούν τις θάλασσές μας. Αυτή υπήρξε η αρχή της αντικατάστασης όλων των ιστιοφόρων πλοίων του Ελληνικού Στόλου από ατμοκίνητα. Οι *ατμογολέτες* αυτές, όπως χαρακτηριστικά ονομάστηκαν, ήταν οι *Θεοῦσα*, *Πανόπη*, *Πληξαύρα* και *Σφενδόνη*. Η ναυπήγηση τους ανατέθηκε στους υποπλοίαρχους Εμμανουήλ Τομπάζη και Σπυρίδωνα Αθανασίου. Η *Πανόπη* ναυάγησε, ενώ οι άλλες τρεις έφτασαν από τη Γλασκώβη στην Ελλάδα και πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους στο Ναυτικό για πολλά χρόνια.¹¹

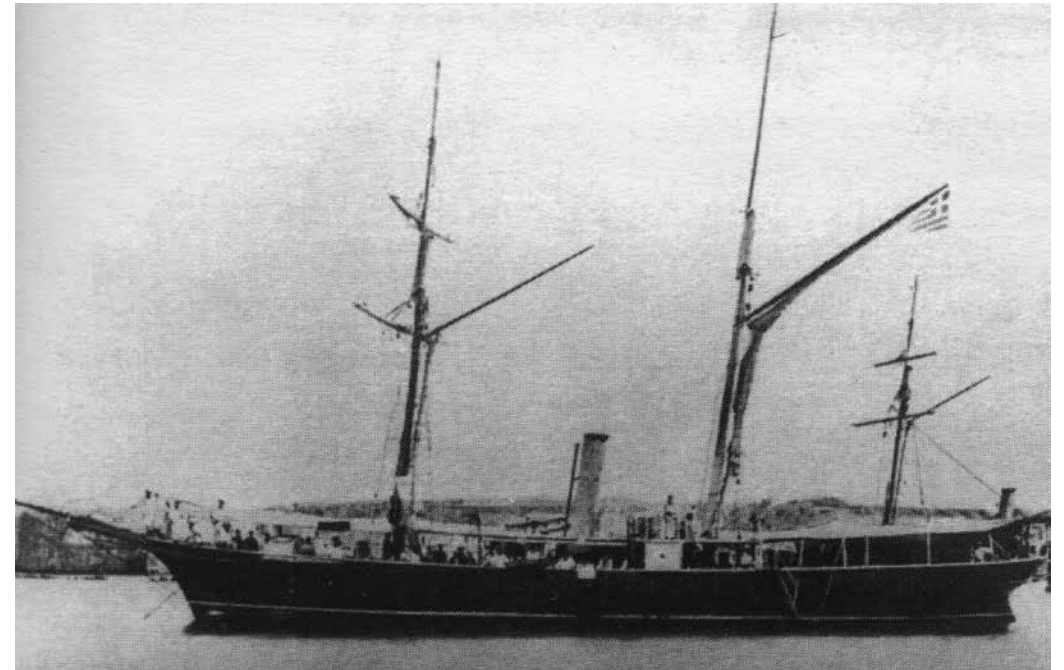
Ο Σ. Αθανασίου, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της πρώτης του αποστολής, ανέλαβε τη ναυπήγηση τριών άλλων ατμοημιολιών στην Αγγλία, τα οποία ονομάζονταν *Πάραλος*, *Σαλαμινία* και *Πανόπη* (ομώνυμο με το πλοίο που ναυάγησε). Το 1859, είχαν καταπλεύσει και τα τρία πλοία στην Ελλάδα. Αυτό υπήρξε σταθμός στην ιστορία του ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού, διότι όχι μόνο χρησιμοποιήθηκε ο έλικας ως προωστήριο μέσο, αλλά και ο σίδηρος ως υλικό ναυπηγικής κατασκευής.¹² Μπορεί αυτά τα πλοία να μην ήταν μάχιμα, ωστόσο εξυπηρέτησαν κρατικές ανάγκες για πολλά χρόνια.

Κορυφαία στιγμή όμως της πορείας προς τον ατμό ήταν η ναυπήγηση του ατμοδρόμωνα (ατμοφρεγάτα) *Αμαλία*. Ήταν το πρώτο

10 Βλ. Φωκάς (1923), 75-76.

11 Στο ίδιο, 131-34.

12 Στο ίδιο, 140.

Η ατμοημιολία Πληξαύρα. Ναυπηγήθηκε το 1856-7 στα ναυπηγεία Reid&Co της Γλασκώβης. Αυτό μαζί με τα Αφρόεσσα, Πανόπη και Σφενδόνη ήταν τα πρώτα ελικοφόρα σκάφη του Βασιλικού Ναυτικού στα οποία χρησιμοποιήθηκε και σίδηρος ως ναυπηγική ύλη. Κατέπλευσε στην Ελλάδα το 1 Ιούλιο του 1857. Χρησιμοποιήθηκε κατά τη Μεταπολίτευση του 1862 από τους Ορεινούς και για την μεταφορά αμάχων κατά την μεγάλη Κρητική Επανάσταση του 1866. Τα τελευταία έτη της ζωής της εκτελούσε δρομολόγια μεταξύ Ναυστάθμου-Πειραιά. Το 1926 εκποινήθηκε ως άχρηστη (Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδος).

αμιγώς μεγάλο πολεμικό πλοίο του Ελληνικού Στόλου.¹³ Για την επιτυχή ναυπήγηση του συνεργάστηκαν ο ναυπηγός του Ναυτικού, Σ. Αθανασίου και από πλευράς Υπουργείου, ο Λ. Παλάσκας. Παράλληλα, ζητήθηκαν και οι συμβουλές του πεπειραμένου ναυπηγού-πλοίαρχου Γεωργίου Τομπάζη, ο οποίος ήταν

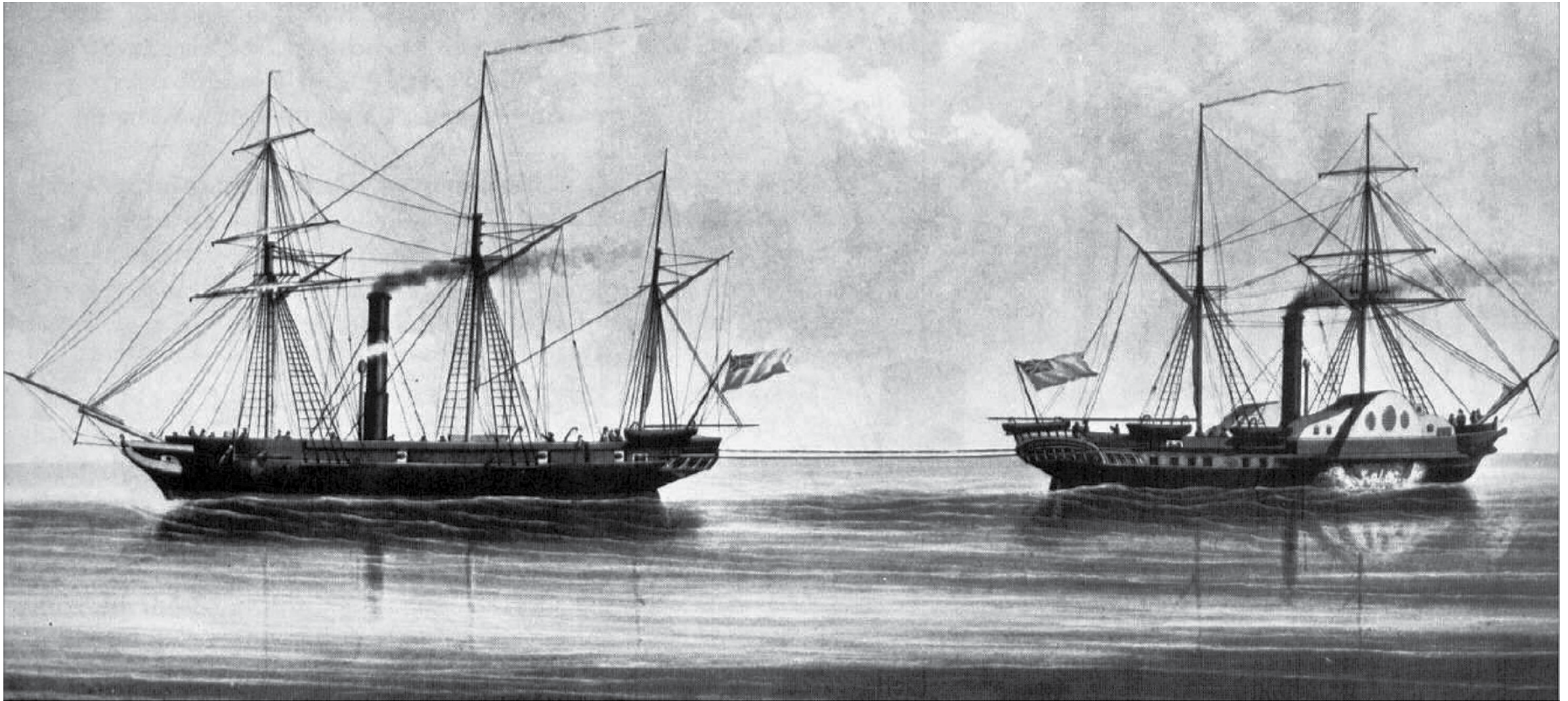
13 Αυτό είναι ένα δείγμα για το ποια ήταν η αποστολή του Ναυτικού κατά την ηγεσία, η οποία σίγουρα δεν ήταν ο πόλεμος. Ο Στόλος την περίοδο αυτή θυμίζει περισσότερο στολίσκο καταστολής της πειρατείας, ενώ οι αποστολές που αναλαμβάνει είναι κυρίως μεταφορά δημοσίων υπαλλήλων και υπαλλήλων της Αυλής. Μέχρι και το 1866, η *Αμαλία*, μετάπειτα *Ἑλλάς* θα είναι το μοναδικό στην κυριολεξία αξιόμαχο πλοίο του Στόλου. Είναι χαρακτηριστικό το παρακάτω απόσπασμα διαταγῆς του Υπουργείου προς τον ναυπηγό Αθανασίου: *Ἀνάγκη νὰ σᾶς προσθέσωμεν ἐνταῦθα ὅτι, τοῦ πλοίου καίτοι ὀριζομένου ὡς καθαροῦ πολεμικοῦ, ἐπιθυμοῦμεν εἰς τὴν διασκευὴν των θαλάμων νὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Α. Μ. ἐνδέχεται καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐνίστε νὰ διαπορηθεῖται, ὥστε τὸ οἶκημα τοῦ πλοίαρχου τουλάχιστον, νὰ εἶνε ἀποκρῶντως εὐρύκωρον καὶ εὐκόσμον περιέχον ἕνα μεσόδομον (carré) καὶ δυὸ θαλάμους εὐπρεπεῖς ἰκανῶς ἀπομεμακρυσμένους καὶ ἀπὸ τῶν λεβήτων καὶ ἀπὸ τῆς ἔλικος.* Στο ίδιο, 161.

τότε διευθυντής του Ναύσταθμου. Βοηθός του Σ. Αθανασίου, ορίστηκε ο υποπλοίαρχος Εμμανουήλ Τομπάζης, ο οποίος την εποχή αυτή διέμενε στην Αγγλία.¹⁴

Η ναυπήγηση του πλοίου αυτού άρχισε το 1858 στην Αγγλία. Το 1860, έγινε η καθέλκυσή του στον Τάμεση υπό τις επευφημίες του εκεί συγκεντρωμένου πλήθους, ενώ παιάνιζε η αγγλική Εθνοφυλακή. Πρώτος κυβερνήτης ορίστηκε ο πλωτάρχης Λεωνίδας Παλάσκας. Αυτό το πλοίο σηματοδοτεί τη μετάβαση του ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού στη νέα εποχή προσφέροντας τις υπηρεσίες του για πολλά χρόνια στο ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό με την ονομασία *Ἑλλάς*.¹⁵ Με το πλοίο αυτό έφτασε στην Ελλάδα ο Γεώργιος Α΄ για να αναλάβει τη Βασιλεία μερικά χρόνια αργότερα.

14 Στο ίδιο, 160-62.

15 Αναφέρεται στη σύνθεση του Στόλου μέχρι το 1873. Αργότερα θα φιλοξενήσει ναυτικές σχολές, καθώς και την ίδια την Σχολή Ναυτικών Δοκίμων. Βλ. Παϊζής - Παραδέλλης (1999), σ.λλ. *Αμαλία*, *Ἑλλάς*.

Ζωγραφική απεικόνιση της μονομαχίας – πειράματος που πραγματοποιήθηκε στο Yarmouth τον Απρίλιο του 1845 μεταξύ του HMS Rattler που είχε έλικα και του HMS Alecto που είχε πλευρικούς πτερυγοφόρους τροχούς.

Βιβλιογραφία

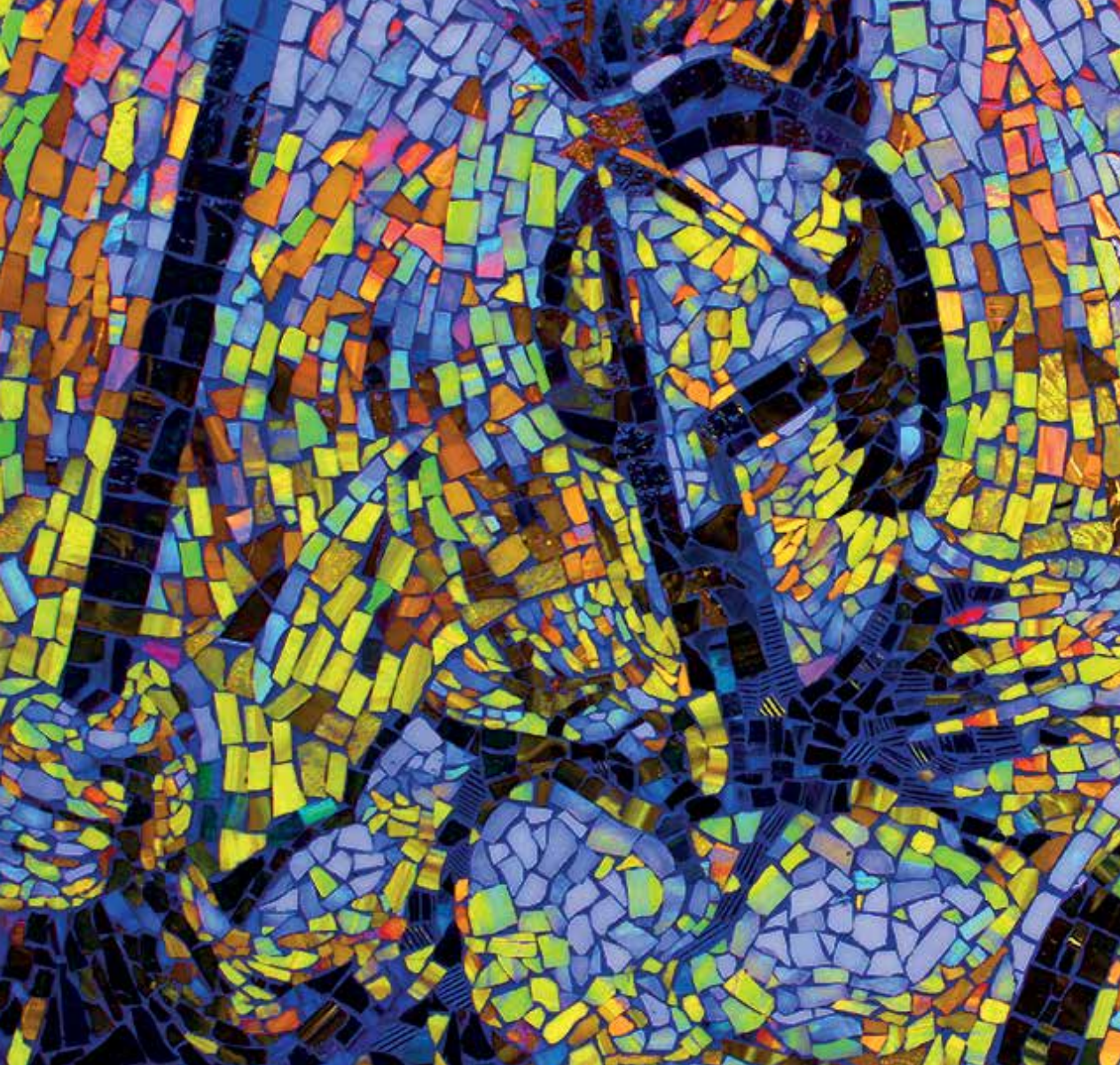
- Γέροντας, Π. (2019), Μεθ' Ορμής Ακαθέκτου. 1821-1945, επίτομη ιστορία του Πολεμικού Ναυτικού, Αθήνα: Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού.
- Γέροντας, Π. (2013), «Η Συμβολή του Βασιλικού Ναυτικού στους Βαλκανικούς Πολέμους», Περίπλους 83.
- Γέροντας, Π. (2012), «Η Ναυτική Εκπαίδευση ως Παράγοντας Νίκης στους Βαλκανικούς Πολέμους από 1912-2012», Ναυτική Επιθεώρηση 581.

- Παΐζης - Παραδέλλης, Κ. (1999), Τα Πλοία του Πολεμικού Ναυτικού 1829 - 1999, εκδ. Αστραία - Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδος, Πειραιάς.
- Φωκάς, Δ.(1923), Χρονικά τοῦ Ἑλληνικοῦ Β. Ναυτικοῦ 1833-1873. Αθήνα: Ἐκδοσις Γενικοῦ Επιτελείου Β. Ναυτικοῦ.
- Fincham, J. (1851). A History of Naval Architecture. London: Whittaker and Co.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Πλωτάρχης (Ο) Παναγιώτης Γέροντας ΠΝ γεννήθηκε το 1984 στην Αθήνα. Φοίτησε και αποφοίτησε από την Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης και σπούδασε Κλασική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στην Νεώτερη και Σύγχρονη Ιστορία στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Αυτήν την περίοδο είναι υποψήφιος διδάκτορας στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Από το 2008 υπηρετεί στην Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού με την ιδιότητα του υπεύθυνου ιστορικών μελετών. Παράλληλα έχει αναλάβει και την επιμέλεια ύλης του περιοδικού Ναυτική Επιθεώρηση. Έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα σε περιοδικά ιστορικής και ναυτικής θεματολογίας όπως η Ναυτική Επιθεώρηση, η Ναυτική Ελλάς και ο Περίπλους. Είναι ο συγγραφέας του βραβευμένου από την Ακαδημία Αθηνών βιβλίου «Μεθ' Ορμής Ακαθέκτου. Επίτομη Ιστορία του Πολεμικού Ναυτικού 1821 - 1945» και ο δημιουργός της ομώνυμης φορητής εκπαιδευτικής έκθεσης, η οποία ταξιδεύει κοινωνώντας την ιστορία του Πολεμικού Ναυτικού σε όλη την Ελλάδα. Από το 2019 είναι μέλος της επιστημονικής ομάδας του Κέντρου Έρευνας Νεότερης Ιστορίας (ΚΕΝΙ) του Παντείου Πανεπιστημίου.

«Μωσαϊκός» Πόλεμος (Mosaic Warfare): Μια νέα Ιδέα για να «δαμάσουμε» τον Αντίπαλο.

Του Περικλή Σταμπουλή,
Πλωτάρχη Π.Ν., Κυβερνήτη Π.Τ.Μ. «ΚΕΡΚΥΡΑ»

Οι πολεμικές συγκρούσεις στην τρίτη, πλέον, δεκαετία του 21^{ου} αιώνα χαρακτηρίζονται από την ανάδυση νέων όρων (concepts) που ενσωματώνουν τις τεχνολογικές εξελίξεις και εκφράζουν βασικές αρχές για το πως μπορεί κάποιος να νικήσει στο πεδίο της μάχης. Με άλλα λόγια η εξέλιξη της τεχνολογίας, τροφοδοτεί νέες **Θεωρίες νίκης** (theories of victory). Σε αυτό το πλαίσιο εμφανίστηκε και ο όρος/θεωρία νίκης του «**Μωσαϊκού**» Πολέμου (**Mosaic Warfare**). Ποια είναι τα βασικά στοιχεία αυτού του όρου; Πως διαφοροποιούνται από τις έως τώρα στρατιωτικές επιχειρήσεις; Ποια είναι η αλληλεπίδραση του Μωσαϊκού Πολέμου με άλλους όρους, όπως η Αντιπρόσβαση/Απαγόρευση Περιοχής (A2/AD);

Η απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα θα γίνει σε τέσσερα βήματα. Πρώτα θα καθορίσουμε το πλαίσιο ανάλυσης, το οποίο είναι ο τρόπος που διεξάγονται οι πολεμικές επιχειρήσεις. Κατόπιν, θα αναλύσουμε τα βασικά σημεία του Μωσαϊκού Πολέμου και ποιες αλλαγές φέρνουν αυτά στην διεξαγωγή επιχειρήσεων. Έπειτα, θα αντιπαραβάλλουμε τον Μωσαϊκό Πόλεμο με το «αντίπαλον δέος» που δεν είναι άλλο από την A2/AD. Τα τρία αυτά βήματα θα μας φέρουν στο τέταρτο, που δεν είναι άλλο από τα συμπεράσματα για το τι κομίζει ο Μωσαϊκός Πόλεμος στις σύγχρονες επιχειρήσεις.

ΚΑΘΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Ο μεγάλος θεωρητικός του πολέμου, Καρλ φον Κλαούζεβιτς, έγραφε ότι ο πόλεμος ναι μεν έχει αμετάβλητη ουσία αλλά είναι και «χαμαιλέων» γιατί «μεταβάλλει τη φύση του σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση...¹»

Η φράση αυτή του Κλαούζεβιτς βρίσκει εφαρμογή (εκτός των άλλων) σε δυο έννοιες της κλασικής Στρατηγικής: την Φθορά και τον Ελιγμό. Ο πρώτος όρος αποσκοπεί στην καταστροφή του αντιπάλου μέσω υπέρτερης ισχύος πυρός, ενώ ο δεύτερος θεωρεί τον εχθρό ως σύστημα και στοχεύει στην αποδιάρθρωση του

μέσω στοχευμένων χτυπημάτων². Πρακτικά οι στρατιωτικές επιχειρήσεις σήμερα, αποτελούν ένα μείγμα ελιγμών και φθοράς.

Ποιες λειτουργίες επιτελεί μια στρατιωτική δύναμη ως σύστημα; Το εγχειρίδιο του Αμερικανικού Στρατού *ADP 3-90*, παρέχει ένα ικανοποιητικό πλαίσιο για την ανάλυση μας. Οι λειτουργίες, λοιπόν, που επιτελεί μια στρατιωτική δύναμη είναι **Διοίκηση και Έλεγχος (C²), Επεξεργασία Πληροφοριών (Intelligence), Προσβολές του Εχθρού (Fire), Διοικητική Μέριμνα (Sustainment) και Άμυνα (Protection)**³. Μαζί με αυτές τις λειτουργίες θα προσθέταμε και την **Αναγνώριση και Επιτήρηση (Surveillance and Reconnaissance)**, οι οποίες δύνανται και να αποτελέσουν μέρος του Intelligence.

Συνεπώς, το «μείγμα» φθοράς και ελιγμών θα έχει ως στόχο την προβολή ισχύος σε συγκεκριμένα σημεία του δικτύου που επιτελούν τις ανωτέρω λειτουργίες, π.χ. την απομείωση της δυνατότητας C² ή του εχθρικού δικτύου εφοδιασμού. Σκοπός είναι η αποδιάρθρωση του εχθρού και κατόπιν η κατατριβή των δυνάμεων του, οι οποίες θα καταστούν πιο εύαλwes χωρίς τις προαναφερθείσες συστημικές λειτουργίες.

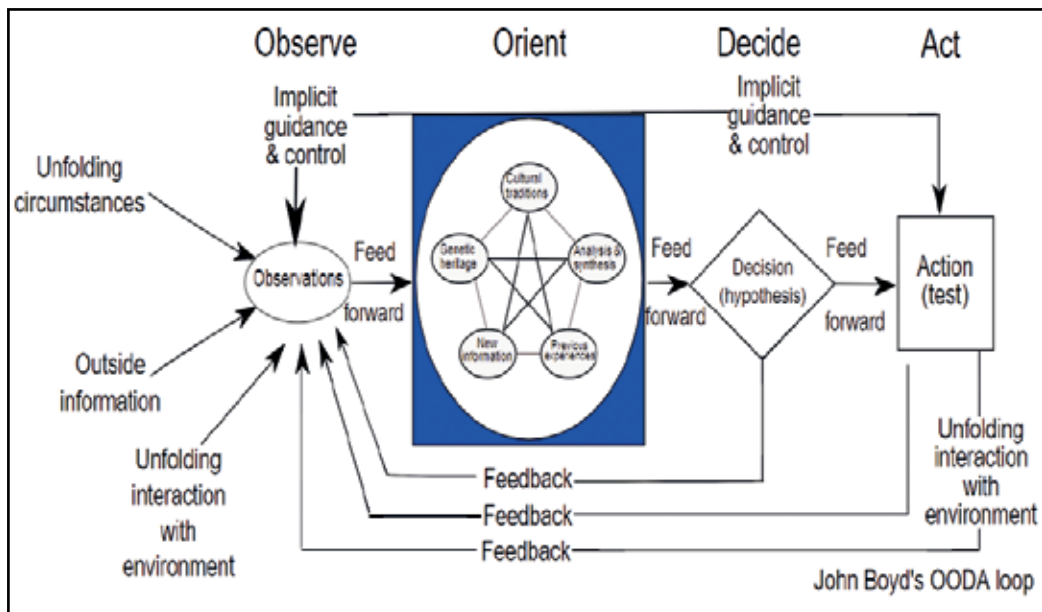
Το πότε θα χτυπήσει μια στρατιωτική δύναμη και ποια λειτουργία ή/και κόμβος του αντιπάλου συστήματος, το καθορίζει ο Διοικητής της. Τα δυο εργαλεία που έχει στη διάθεση του είναι η **διαδικασία λήψεως αποφάσεων** και το **Σύστημα Διοικήσεως και Ελέγχου (C²)**, μέσω του εφαρμόζεται η διαδικασία λήψεως αποφάσεως και αποτελεί μέρος του όλου συστήματος, όπως προαναφέρθηκε.

Ο θεωρητικός της αεροπορικής ισχύος, Τζων Μπούντ, σχηματοποίησε την διαδικασία λήψεως αποφάσεως σε έναν βρόχο με τέσσερις διακριτές λειτουργίες: **Παρατήρηση-Προσανατολισμός (ή Επεξεργασία)-Απόφαση-Δράση (Observe, Orient, Decide, Act-OODA)**.

² Κολιόπουλος Κ., 2008, *Η Στρατηγική Σκέψη από την Αρχαιότητα έως Σήμερα*, β' έκδοση, εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα, σελ.49

¹ Klauzewitz v. C., 1999, *Περί του Πολέμου*, μτφ. Ξεπουλιά Ν., ε' ανατύπωση, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη, σελ.55

³ *ADP 3-90*, 2019, σελ.2-2, [online], προσβάσιμο στο https://irp.fas.org/doddir/army/adp3_90.pdf, πρόσβαση 05/11/21

Εικ.1: Ο βρόχος OODA του Μπόυντ

Η παρατήρηση αφορά την συγκέντρωση ανεπεξέργαστων πληροφοριών που λαμβάνονται από τους διαθέσιμους αισθητήρες. Ο προσανατολισμός αφορά την εξαγωγή συμπερασμάτων μέσω της επεξεργασίας των πληροφοριών που ελήφθησαν από την παρατήρηση. Ακολουθεί η απόφαση για το τι ενέργειες πρέπει να γίνουν και η υλοποίηση αυτών.

Ο βρόχος OODA έχει μεγάλη πρακτική αξία και εφαρμοσιμότητα σε όλα τα επίπεδα της Στρατηγικής (τακτικό, επιχειρησιακό, στρατηγικό).

Η προσβολή των εχθρικών δυνάμεων εμπίπτει σε μια συγκεκριμένη χρονική ακολουθία ενεργειών. Πρώτα είναι ο εντοπισμός, ακολουθεί ο εγκλωβισμός, η ανάθεση σε ένα συγκεκριμένο όπλο και η προσβολή. Αυτή η διαδικασία ονομάζεται **αλυσίδα προσβολής (kill chain)**.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω, σε έναν πόλεμο ο Διοικητής μέσω του βρόχου OODA επεξεργάζεται δεδομένα και αποφασίζει ποιον κόμβο και ποια λειτουργία του αντιπάλου συστήματος θα προσβάλλει. Οι υπαγόμενες σε αυτόν μονάδες εμπλέκονται με τους εχθρικούς στόχους και τους προσβάλλουν μέσω της αλυσίδας προσβολής. Όπως είναι φυσικό, το ζητούμενο μιας επιτυχούς προσβολής είναι ο συντονισμός

όλων των αλυσίδων προσβολής των εμπλεκόμενων μονάδων.

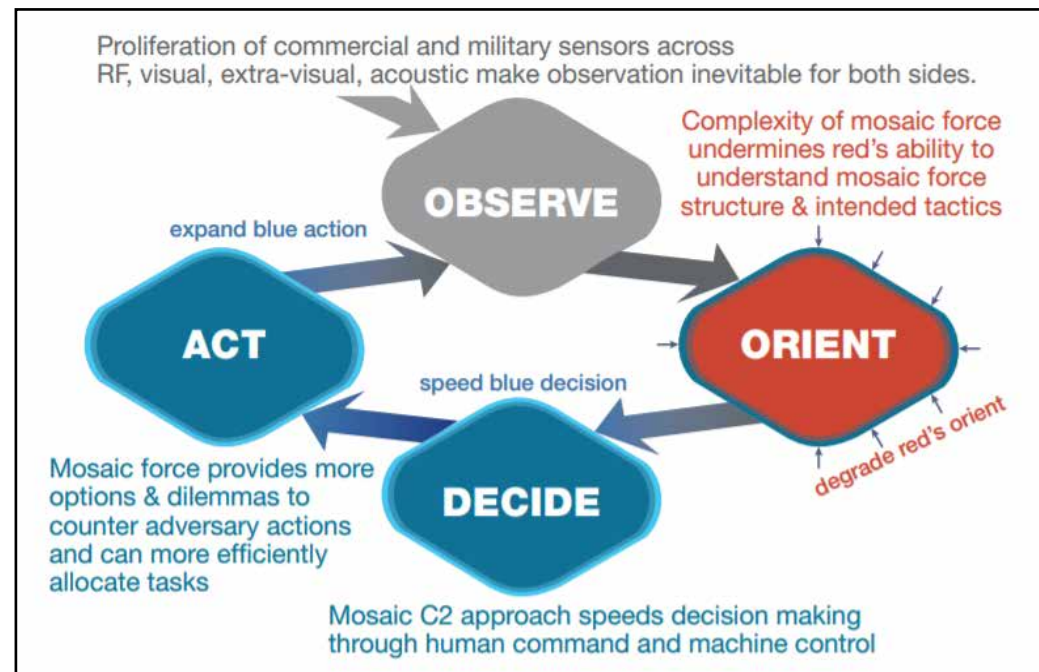
Τι γίνεται όμως με τον Μωσαϊκό Πόλεμο;

ΜΩΣΑΪΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Τον Σεπτέμβριο του 2018, η Υπηρεσία Έρευνας Προηγμένων Αμυντικών Συστημάτων (DARPA) του Υπουργείου Άμυνας των ΗΠΑ παρουσίασε την ιδέα του Μωσαϊκού Πολέμου. Ο πυρήνας του νέου αυτού όρου είναι η ενσωμάτωση στις στρατιωτικές επιχειρήσεις της τεχνητής νοημοσύνης και τεχνολογιών, όπως τα μη επανδρωμένα οχήματα. Οι άξονες στους οποίους αναπτύσσεται η ιδέα του Μωσαϊκού Πολέμου είναι οι ακόλουθοι⁴:

1. Συλλογή-επεξεργασία δεδομένων με σκοπό τη σύνθεση και διανομή κοινής επιχειρησιακής/τακτικής εικόνας στις μονάδες που είναι διεσπαρμένες εντός της περιοχής επιχειρήσεων. Οι εν λόγω ενέργειες θα γίνονται μέσω εφαρμογών cloud και Internet of Things (IoT).

⁴ Deptula D.G., Stutzriem L.G., 2019, *Restoring America's Military Competitiveness: Mosaic Warfare*, The Mitchell Institute for Aerospace Studies, Arlington, σελ.30-32, [online], προσβάσιμο στο https://mitchellaerospacepower.org/wp-content/uploads/2019/09/a2dd91_29e021b297f-2492ca7f379d31466ad0c-1.pdf, πρόσβαση 06/11/21

Εικ.2: Η εμπλοκή του αντιπάλου βρόχου OODA συνεπεία του Μωσαϊκού Πολέμου⁵

2. Χρήση αλγορίθμων τεχνητής νοημοσύνης για γρηγορότερο και αποδοτικότερο βρόχο OODA. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή πολλαπλών επιλογών δράσης (Course of Action-COA) για τον Διοικητή και τις δυνάμεις του.

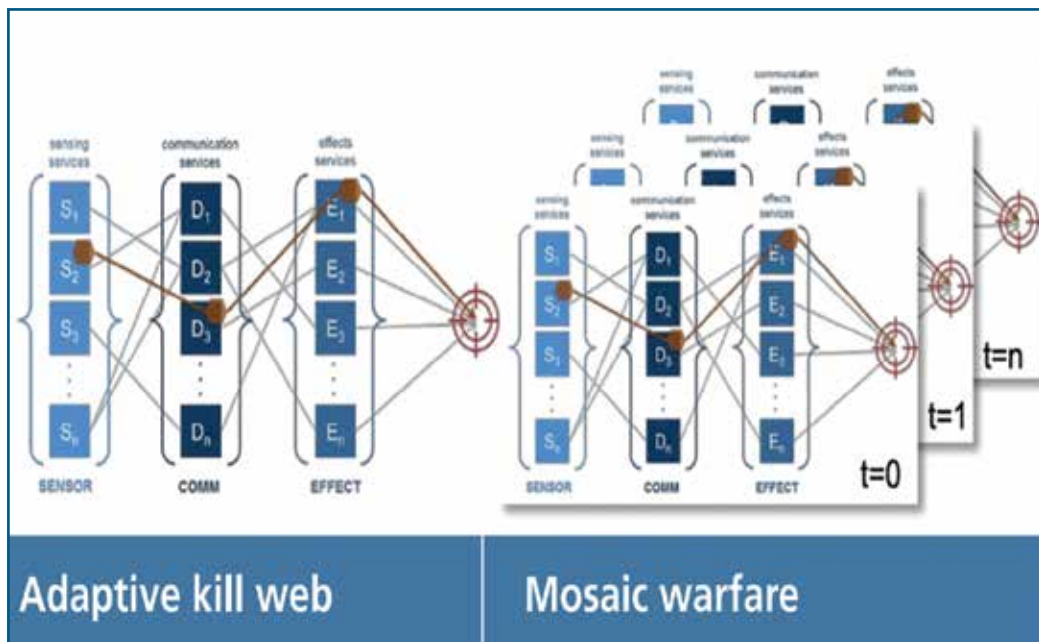
3. «Αποσύνθεση» των μονάδων (πλοία, αεροσκάφη, στρατιωτικά τμήματα, κλπ) στα βασικά συστατικά τους στοιχεία δηλ. αισθητήρες (ραντάρ, αισθητήρες υπερύθρων, κλπ), όπλα (πυροβόλα, κατευθυνόμενα βλήματα, κλπ) και συσκευές επικοινωνιών/ ανταλλαγής δεδομένων. Όλα αυτά θα αποτελούν κόμβους των αντιστοίχων δικτύων (αναγνώρισης/ επιτήρησης, προσβολών, επικοινωνιών) και οι δυνατότητες τους θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν όχι μόνο από τις πλατφόρμες τους αλλά και από άλλες μονάδες ή βαθμίδες του συστήματος Διοίκησης και Ελέγχου.

4. Ευρεία χρήση Μη Επανδρωμένων Οχημάτων όπως UAVs και μικρών ευέλικτων

ομάδων για πρόκληση σημειακών πληγμάτων σε νευραλγικά σημεία του εχθρικού συστήματος. Οι προσβολές δύνανται να εκτελούνται σε όλα τα πεδία επιχειρήσεων (τρισιδιάστατος χώρος, ηλεκτρομαγνητικό πεδίο, κυβερνοχώρος).

Συνεπεία των ανωτέρω, σε μια «μωσαϊκή» δύναμη ο Διοικητής με την βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης ολοκληρώνει περισσότερους βρόχους λήψεως αποφάσεων (OODA). Η ταχύτητα εκτέλεσης βρόχων OODA έχει ως αποτέλεσμα ένα μεγάλο εύρος επιλογών για σχετικά με τις παραγόμενες COA. Από την εκτέλεση μιας έως και την ταυτόχρονη εκτέλεση περισσότερων ή ακόμα και την μεταπήδηση από την μια στην άλλη. Το εύρος των ενεργειών αυτών θα προκαλέσει εμπλοκή στον αντίπαλο βρόχο OODA. Συγκεκριμένα, η ταχύτητα λήψης αποφάσεων και η ευχέρεια ανάληψης δράσης (μέσω των COA) θα αλλάζει συνεχώς τα δεδομένα στην δεύτερη λειτουργία (Orient) με συνέπεια την καθυστέρηση λήψης απόφασης και την ανάληψη δράσης από τον αντίπαλο. Η σύγκυση του αντιπάλου Διοικητή θα ενταθεί όταν κάποιες από τις COA θα αποσκοπούν στην παραπλά-

⁵ Στο ίδιο, σελ.19

Εικ.3: Δίκτυα προσβολής στον Μωσαϊκό Πόλεμο⁷

νηση του. Εδώ ο Μωσαϊκός Πόλεμος έρχεται να συνδεθεί με μια άλλη έννοια που εμφανίζεται στον διάλογο ανάμεσα στους αμυντικούς αναλυτές στις ΗΠΑ. Τον **Decision-Centric Warfare** ο οποίος πρεσβεύει την παραπάνω ιδέα, της επικράτησης του ημέτερου βρόχου OODA, έναντι αυτού του αντιπάλου⁶.

Η συνεισφορά, όμως, της τεχνητής νοημοσύνης είναι καταλυτική και στην διασυνδεσιμότητα της ημέτερης Δύναμης. Όλοι οι αισθητήρες, τα όπλα, οι συσκευές επικοινωνιών και ανταλλαγής δεδομένων συνδέονται μεταξύ τους και με το όλο σύστημα Διοίκησης και Ελέγχου (C²). Αυτό

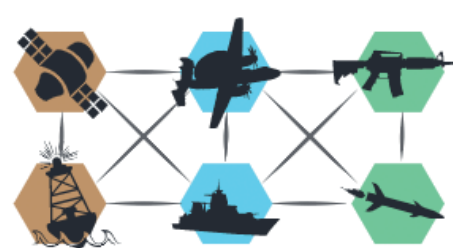
δίνει την δυνατότητα της κοινής επίγνωσης καταστάσεως (situational awareness) και παροχή «κοινόχρηστων» και επικαιροποιούμενων στοιχείων στοχοποίησης σε όλες τις μονάδες που είναι διεσπαρμένες στην περιοχή επιχειρήσεων.

Μάλιστα, ο Μωσαϊκός Πόλεμος προχωρά ένα βήμα πιο πέρα σε μια ιδιότητα που αποτελεί το «σήμα κατατεθέν» του. Την «αποσύνθεση» των μονάδων στα «συστατικά» τους: αισθητήρες, όπλα, συσκευές επικοινωνιών. Με αυτόν τον τρόπο οι **αλυσίδες προσβολής (kill chains)** μετατρέπονται σε **δίκτυα προσβολής (kill webs)**.

Για να κατανοήσουμε την έννοια του kill web αρκεί να σκεφτούμε την kill chain ως κενά «κουτάκια», τα οποία «συμπληρώνονται» με οποιονδήποτε αισθητήρα εντοπισμού της Δύναμης, οποιονδήποτε αισθητήρα εγκλωβισμού και οποιονδήποτε όπλο για την προσβολή του αντιπάλου στόχου. Με αυτόν τον τρόπο, ο αλγόριθμος παρέχει στον Διοικητή έναν μεγάλο αριθμό συνδυασμών με τους οποίους αυξάνεται η πιθανότητα επιτυχούς προσβολής⁸. Με

⁸ Hitchens T., 2019, 'DARPA's Mosaic Warfare — Multi Domain Ops, But Faster', *Breaking Defense*, 10/09/19, [online],

sense decide act

kill web

- more flexible information paths connect more systems

key advantage:

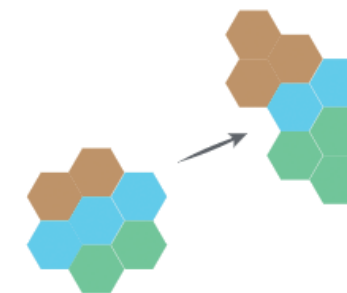
- allows pre-mission adaptation
- more lethal, imposes complexity on adversary

Εικ.4: Δίκτυα προσβολών στον Μωσαϊκό Πόλεμο⁹

άλλα λόγια, ο αλγόριθμος εξετάζει όλους τους πιθανούς συνδυασμούς αισθητήρων-επικοινωνιών-όπλων για προσβολή στόχων του αντιπάλου συστήματος (π.χ. κόμβοι C², σταθμοί ανεφοδιασμού, αισθητήρες, κλπ) σε όλο το εύρος της περιοχής επιχειρήσεων. Μαζί λοιπόν με τις κατανεμημένες μονάδες, έχουμε και κατανεμημένα δίκτυα προσβολών.

προσβάσιμο στο <https://breakingdefense.com/2019/09/darpas-mosaic-warfare-multi-domain-ops-but-faster/>, πρόσβαση 08/11/21

⁹ Clark B., Patt D., Schram H., 2020, *Mosaic Warfare: Exploiting Artificial Intelligence and Autonomous Systems to implement Decision Centric Operations*, Center for Strategic and Budgetary Assessments, Washington DC, σελ.77, [online], προσβάσιμο στο < <https://csbaonline.org/research/publications/mosaic-warfare-exploiting-artificial-intelligence-and-autonomous-systems-to-implement-decision-centric-operations/publication/1>>, πρόσβαση 09/11/21

Mosaic

- resources can recombine during mission execution

key advantage:

- highly adaptable to dynamic threat and environment
- very scalable

As το δούμε αυτό με ένα μικρό σενάριο: As υποθέσουμε ότι μια διακλαδική δύναμη απαρτίζεται από τρεις φρεγάτες (Φ/Γ 1,2 και 3), ένα σμήνος UAVs, ένα στοιχείο Ειδικών Δυνάμεων και ένα στοιχείο κυβερνοπολέμου. Έστω ότι, ο Διοικητής της Δύναμης λαμβάνει την απόφαση προσβολής του εχθρικού πλοίου επί του οποίου βρίσκεται ο αντίπαλος Διοικητής. Μια πιθανή αλυσίδα προσβολής του αντιπάλου πλοίου, έτσι όπως θα προέκυπε από τον αλγόριθμο τεχνητής νοημοσύνης, θα μπορούσε να ήταν μια συντονισμένη επίθεση από τα UAVs και προσβολή με K/B από την Φ/Γ Νο3, με αρχικό εντοπισμό από το P/E της Φ/Γ Νο1, υπόδειξη/εγκλωβισμό

<https://csbaonline.org/research/publications/mosaic-warfare-exploiting-artificial-intelligence-and-autonomous-systems-to-implement-decision-centric-operations/publication/1>>, πρόσβαση 09/11/21

Εικ.5: Διασύνδεση των μονάδων στον Μωσαϊκό Πόλεμο (πηγή: <https://www.darpa.mil/about-us/offices/sto/more>)

από το στοιχείο ειδικών επιχειρήσεων (JTAC) και απομείωση της αμυντικής ικανότητας του εχθρού μέσω παρεμβολών από την Φ/Γ No2 και από το στοιχείο κυβερνοπόλεμου.

Βλέπουμε λοιπόν, ότι το κάθε «κουτάκι» της αλυσίδας προσβολής συμπληρώνεται με βάση την ικανότητα του εκάστοτε Διοικητή και την υπολογιστική δύναμη της τεχνητής νοημοσύνης.

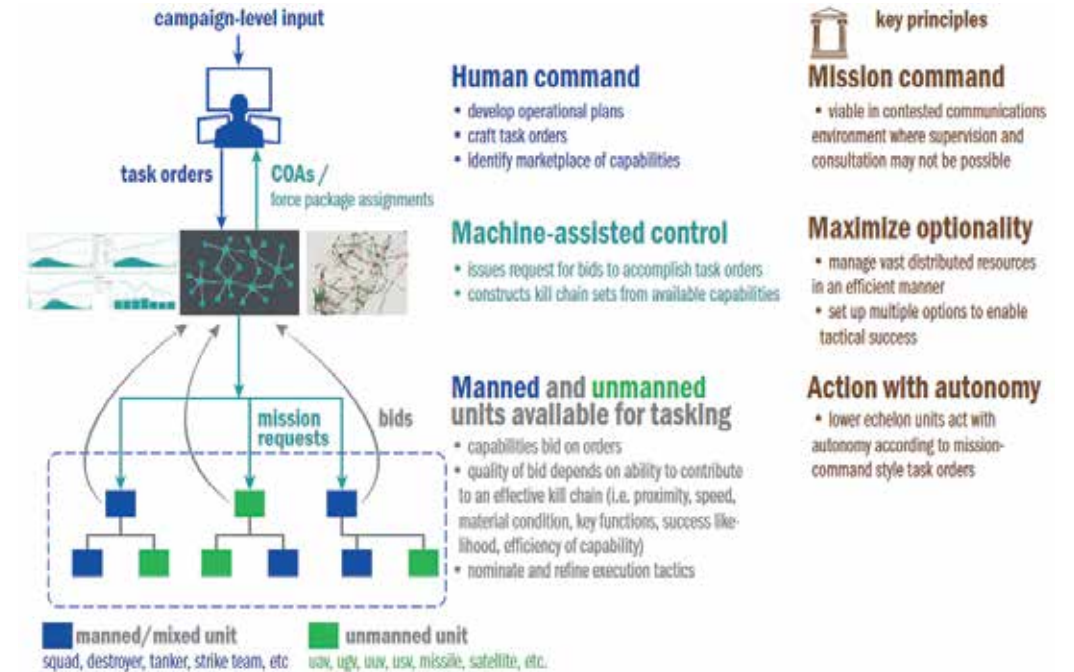
Απόρροια όλων αυτών αποτελούν τρία ακόμη χαρακτηριστικά του Μωσαϊκού Πολέμου: Το πρώτο είναι ότι, ο όλος ελιγμός και η λειτουργία του δικτύου προσβολών (kill web) λαμβάνει χώρα σε όλες τα πεδία (domains) των σύγχρονων στρατιωτικών επιχειρήσεων, ήτοι ξηρά, θάλασσα, αέρας, διάστημα, ηλεκτρομαγνητικό φάσμα και κυβερνοχώρος¹⁰. Σε αυτό το σημείο, ο Μωσαϊκός Πόλεμος συνδέεται με έναν άλλον όρο που συζητείται ευρέως στις ΗΠΑ: Την **Διακλαδική Διαχωρική Διοίκηση και Έλεγχο (Joint All Domain Command and Control-JADC2)** και τον απορρέοντα **Διαχωρικό Ελιγμό (All Domain Maneuver)**. Και οι δυο όροι

¹⁰ Hitchens T., 'DARPA's Mosaic Warfare — Multi Domain Ops, But Faster', ό.ν.

αφορούν την εκτέλεση επιχειρήσεων και ελιγμών σε όλα τα πεδία, με τον Μωσαϊκό Πόλεμο να προχωράει ένα βήμα παραπάνω στο τακτικό και το επιχειρησιακό επίπεδο με την «αποσύνθεση» των μονάδων και την ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης και των εφαρμογών cloud/IoT όπως η δυναμική προσαρμογή/ανάπτυξη των λειτουργιών των δικτύου (αισθητήρες-επικοινωνίες-όπλα)¹¹.

Το δεύτερο χαρακτηριστικό είναι η **προσαρμοστικότητα (optionality)**, όσον αφορά την διασυνδεσιμότητα. Ζητούμενο εδώ δεν είναι μόνο η αντοχή του συστήματος σε επιβεβαρυμένο περιβάλλον (π.χ. κυβερνοπόλεμος, παρεμβολές, δολιοφθορές, κλπ), αλλά και η ευελιξία του ως προς την επίτευξη των διασυνδέσεων σε περίπτωση που κάποιοι από τους κόμβους των δικτύων δεν μπορούν να λειτουργήσουν.

¹¹ Richman S., 2020, 'A JADC2 and Mosaic Warfare Future: Extending Microservices and CI/CD into the Physical Battlespace', *Breaking Defense*, 17/12/20, [online], προσβάσιμο στο < <https://breakingdefense.com/2020/12/a-jadc2-and-mosaic-warfare-future-extending-microservices-and-ci-cd-into-the-physical-battlespace/>>, πρόσβαση 09/11/21

Εικ.6: Διοίκηση και Έλεγχος στον Μωσαϊκό Πόλεμο¹⁵

- key principles**
- Mission command**
 - viable in contested communications environment where supervision and consultation may not be possible
 - Maximize optionality**
 - manage vast distributed resources in an efficient manner
 - set up multiple options to enable tactical success
 - Action with autonomy**
 - lower echelon units act with autonomy according to mission-command style task orders

γύσουν. Για παράδειγμα, όταν κάποιοι επικοινωνιακοί κόμβοι δεν λειτουργούν, να βρίσκεται μια εναλλακτική οδός επικοινωνίας μεταξύ των υπολοίπων κόμβων του συστήματος (π.χ. μέσω ασυρμάτου ή μέσω δορυφορικών επικοινωνιών ή μέσω διαδεκτών, κλπ)¹².

Το τρίτο χαρακτηριστικό είναι η ευρεία χρήση μη επανδρωμένων συστημάτων, η οποία παρουσιάζει δυο πλεονεκτήματα. Πρώτον, η απόκτηση και συντήρησή τους είναι οικονομικότερη από τα αντίστοιχα μεγέθη των «κλασικών» μονάδων (πλοία, αεροσκάφη, άρματα, κλπ). Δεύτερον, όπως έχει προκύψει από τα έως τώρα πολεμικά παίγνια, οι διοικητές «μωσαϊκών» δυνάμεων χρησιμοποίησαν τα μη επανδρωμένα συστήματα σε περισσότερο ριψοκίνδυνους και επιθετικούς ελιγμούς επειδή ακριβώς είναι αναλώσιμα λόγω χαμηλού κόστους (άρα εύκολα αναπληρώσιμα) και με αυτόν τον τρόπο μειώνεται σημαντικά ο κίνδυνος ανθρωπίνων απωλειών¹³.

¹² Clark B, et al., *Mosaic Warfare: Exploiting Artificial Intelligence and Autonomous Systems to implement Decision Centric Operations*, ό.ν., σελ.36-39

¹³ Jensen B., Paschkewitz J., 2019, 'Mosaic Warfare:

Δεν θα μπορούσαν όμως να μην υπάρχουν προκλήσεις κατά την μετάβαση του Μωσαϊκού Πολέμου από την θεωρία στην πράξη. Αυτές είναι¹⁴:

- Η αποδοτικότητα και η διάρκεια του ίδιου του συστήματος ως απόρροια της πολυσημίας μέσω, όπλων, αισθητήρων και επικοινωνιακών συστημάτων.
- Η αντοχή του συστήματος σε εχθρικές επιθέσεις, καθ' όσον είναι βέβαιο ότι θα αποτελέσει στόχο για τον εχθρό.

¹⁴ Harrison T., 2021, 'Battle Networks and the Future Force, Part 2: Operational Challenges and Acquisition Opportunities', σελ.4-5, *Center for Strategic & International Studies*, 02/11/21, [online], προσβάσιμο στο https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/211103_Harrison_Battle_Networks_Part2_0.pdf?vsuBpGNyDD0wNE_hMzckmGEfb8fq13dx, πρόσβαση 10/11/21

¹⁵ Clark B, et al., *Mosaic Warfare: Exploiting Artificial Intelligence and Autonomous Systems to implement Decision Centric Operations*, ό.ν., σελ.36

Μαζί με τα παραπάνω θα πρέπει να προστεθεί και μια ιδιαίτερη υποπερίπτωση: η άμυνα έναντι μιας εξίσου «μωσαϊκής» δύναμης. Το σενάριο αυτό αναμένεται με ενδιαφέρον να περιγραφεί στο μέλλον και να δοκιμαστεί στα διάφορα πολεμικά παίγνια που λαμβάνουν χώρα.

ΜΩΣΑΪΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ANTI-ACCESS/AREA DENIAL (A2/AD)

Ο όρος A2/AD υποδηλώνει την δημιουργία μιας περιμέτρου με διττό σκοπό: να κρατήσει τον εχθρό μακριά και να ματαιώσει όλα του τα σχέδια σε περίπτωση που αυτός εισχωρήσει εντός αυτής¹⁶.

Ως πρότυπο A2/AD είναι οι εγκαταστάσεις της Κίνας στην Νότιο Σινική Θάλασσα, οι οποίες δημιουργούν ένα δίκτυο αισθητήρων και όπλων, που έχει σκοπό να καταστήσει ευάλωτες τις αμερικανικές βάσεις στον δυτικό Ειρηνικό (Γκουάμ, Οκινάουα), καθώς και να αποτρέψει οποιαδήποτε επιθετική ενέργεια εναντίον της με χρήση πυραύλων μεγάλης εμβέλειας (π.χ. DF-41)¹⁷.

Οι κινεζικές, ρωσικές και ιρανικές δομές ήδη έχουν θορυβήσει τους αναλυτές στις ΗΠΑ, σε σημείο που γίνεται λόγος για «γεωστρατηγικό μειονέκτημα»¹⁸. Κατά συνέπεια, ο Μωσαϊκός Πόλεμος σχεδιάστηκε από την DARPA, και λογίζεται από τους ειδικούς ως μια από τις πιθανές λύσεις διάτρησης κάθε δομής A2/AD¹⁹.

Ο τρόπος επίθεσης των «μωσαϊκών» δυνάμεων που περιγράφηκε παραπάνω, θα δημιουργήσει ρήγματα στην αντίπαλο σύστημα μέσω στοχευμένων προσβολών νευραλγικών κόμβων του εχθρικού συστήματος. Κατά συνέπεια, ο κίνδυνος ανθρωπίνων απωλειών είναι μικρότερος τόσο λόγω της εκτεταμένης χρήσης μη επανδρωμένων συστημάτων όσο και μικρών ενόπλων ομάδων για εκτέλεση δολιοφθορών. Αυτό θα επιτρέψει στις «κλασικές» μονάδες (πλοία, αεροσκάφη, κλπ) να επιχειρούν από ασφαλείς θέσεις και να είναι σε θέση να διεισδύσουν στην αντίπαλη δομή A2/AD εκμεταλλευόμενες τα ρήγματα στο αντίπαλο σύστημα²⁰.

Υπάρχει όμως και η αντίστροφη χρήση του Μωσαϊκού Πολέμου. Η ενεργητική άμυνα έναντι του επιτιθέμενου μέσω στοχευμένων χτυπημάτων με μη επανδρωμένα οχήματα ή μικρές ένοπλες ομάδες.

Πώς θα μπορούσε να γίνει αυτό; Τα δεδομένα για την A2/AD δίνουν την απάντηση. Η ιδέα της A2/AD υποδιαιρείται σε τέσσερις άλλες ιδέες (concepts) που αφορούν το τακτικό και το επιχειρησιακό επίπεδο²¹:

- Αποδιοργάνωση και παραπλάνηση του εχθρικού συστήματος πληροφοριών, του συστήματος διοίκησης και ελέγχου και της διαδικασίας λήψης αποφάσεων (Information degradation and Command Disruption - ID/CD)
- Περιορισμός Πρόσβασης και Ελιγμών στην Περιοχή Επιχειρήσεων (Contesting Theater Access and Maneuvering-CTAM), μέσω κατατριβής (attrition) των εχθρικών δυνάμεων.
- Απομείωση Διοικητικής Μέριμνας (Degrading Sustainment, Logistics, and Mobility-DSLAM), το οποίο αφορά στην εξουδετέρωση της ικανότητας του εχθρού

20 Magnuson S., 2018, 'DARPA Pushes 'Mosaic Warfare' Concept', *National Defense*, 16/11/18, [online], προσβάσιμο στο < <https://www.nationaldefensemagazine.org/articles/2018/11/16/darpa-pushes-mosaic-warfare-concept>>, πρόσβαση 11/11/21

21 Dougherty C., 2020, 'Moving Beyond A2/AD', *Center for a New American Security*, 03/12/20, [online], διαθέσιμο στο <https://www.cnas.org/publications/commentary/moving-beyond-a2-ad>, πρόσβαση 12/11/21

να έχει αποτελεσματικές γραμμές εφοδιασμού και αναπλήρωσης απωλειών/βλαβών.

- Δράσεις/Πλήγματα Στρατηγικής Σημασίας με σκοπό την Αποτροπή, τον Εξαναγκασμό του εχθρού ή/και τον Τερματισμό της Σύγκρουσης (Strategic Actions to Deter, Coerce, and Terminate- SADCT). Ο όρος αναφέρεται σε πλήγματα εναντίον υποδομών ζωτικής σημασίας, εμπορικών υποδομών ή/και χρήση πυρηνικών.

Ειδικά στην περίπτωση της Κίνας, οι ανωτέρω ιδέες διεξαγωγής επιχειρήσεων εντάσσονται σε ένα ευρύτερο στρατηγικό πλαίσιο που ονομάζεται **Πόλεμος Καταστροφής Συστημάτων (Systems Destruction Warfare)**. Οι στόχοι του είναι η απομείωση ή διακοπή ενός ή περισσοτέρων από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά του εχθρικού συστήματος: α) ροή πληροφοριών, β) λειτουργίες συστήματος (C², διοικητική μέριμνα, αναγνώριση-επιτήρηση, κλπ), γ) αρχιτεκτονική (διασυνδέσεις λειτουργιών και κόμβων) και δ) ρυθμός λειτουργίας (operational tempo)²².

Για να το θέσουμε πιο απλά, κάθε μία από τις τέσσερις επιχειρησιακές/τακτικές ιδέες (ID/CD, CTAM, DSLAM, SADCT) μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να υλοποιηθεί κάθε ένας από τους τέσσερις στρατηγικούς στόχους του Πολέμου Καταστροφής Συστημάτων.

Χρησιμοποιώντας το πλαίσιο ανάλυσης μας, γίνεται αντιληπτό ότι οι ΗΠΑ αντιμετωπίζονται ως σύστημα από τους αντιπάλους τους, οι οποίοι δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στον ελιγμό και κατόπιν στην φθορά/κατατριβή. Από τη στιγμή μάλιστα που διαθέτουν σημαντικές δυνατότητες στον Ηλεκτρονικό Πόλεμο και τον Κυβερνοπόλεμο, ο ελιγμός τους δύναται να είναι διαχωρικός (all-domain).

22 Engstrom J., 2018, *Systems Confrontation and System Destruction Warfare: How the Chinese People's Liberation Army Seeks to Wage Modern Warfare*, RAND Corporation, Santa Monica, σελ.16-18, [online], προσβάσιμο στο <https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research-reports/RR1700/RR1708/RAND_RR1708.pdf>, πρόσβαση 12/11/21

Με δεδομένη την πρόοδο της Κίνας στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης και των μη επανδρωμένων συστημάτων²³, μια παρόμοια ιδέα ενεργείας σαν τον Μωσαϊκό Πόλεμο θα πρέπει να θεωρείται αρκετά πιθανή. Στο παράκτιο περιβάλλον της Νότιας Σινικής Θάλασσας, οι εγκαταστάσεις της δομής A2/AD θα μπορούσαν να αποτελέσουν κάλλιστα κόμβους του συστήματος και βάσεις εξόρμησης σμηνών μη επανδρωμένων οχημάτων. **Άρα μια δομή A2/AD εκτός από στόχο «μωσαϊκών» επιθέσεων, θα μπορούσε κάλλιστα να αποτελέσει «βατήρα» για προσβολή του εχθρού με τον ίδιο ακριβώς τρόπο.**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από όλα όσα αναλύσαμε προκύπτει ότι, ο Μωσαϊκός Πόλεμος είναι μια ιδέα που εφαρμόζεται σε τακτικό και επιχειρησιακό επίπεδο. Αποτελεί μια προσαρμογή του πολέμου ελιγμών στα σύγχρονα τεχνολογικά δεδομένα και αποσκοπεί στην διείσδυση έναντι μιας δομής A2/AD με ελάχιστο κίνδυνο απώλειας έμφυχου υλικού. Δυνητικά θα μπορούσε να αξιοποιήσει τις εγκαταστάσεις μιας δομής A2/AD για εκτέλεση επιθέσεων.

Μια τέτοια ιδέα διεξαγωγής επιχειρήσεων ξεφεύγει από τα όρια του ανταγωνισμού ΗΠΑ-Κίνας και μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιοδήποτε περιβάλλον του πλανήτη. Ειδικά δε στην περίπτωση όπου τα κέντρα ισχύος των αντιμαχόμενων (π.χ. στρατιωτικές εγκαταστάσεις, παράκτιοι σταθμοί ραντάρ, αεροδρόμια, κλπ) είναι σε κοντινή απόσταση μεταξύ τους (π.χ. Βόρεια-Νότια Κορέα), η χρήση «μωσαϊκών» μεθόδων επιχειρήσεων αναμένεται να θέσει τους διεθνείς και περιφερειακούς ανταγωνισμούς ισχύος στη βάση των διαχωρικών (all domain) επιχειρήσεων και της ενσωμάτωσης τεχνολογικών επιτευγμάτων, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, οι εφαρμογές Internet of Things και τα μη επανδρωμένα συστήματα.

Τι καινούργιο κομίζει όμως ο Μωσαϊκός

23 Dahm M., 2020, 'Chinese Debates on the Military Utility of Artificial Intelligence', *War on the Rocks*, 05/06/20, [online], προσβάσιμο στο <<https://warontherocks.com/2020/06/chinese-debates-on-the-military-utility-of-artificial-intelligence/>>, πρόσβαση 12/11/21

Πόλεμος; Μέχρι στιγμής διαφαίνεται ότι, όσον αφορά τις τακτικές, τα δόγματα και τις διαδικασίες δεν αλλάζει τίποτα. Ούτε ως προς την παρουσία και δράση «συμβατικών» μονάδων (πλοία, αεροσκάφη, άρματα, κλπ). Οι ίδιοι οι σχεδιαστές της ιδέας δηλώνουν ότι θα συνεχίσουν να φτιάχνονται μαχητικά ή υποβρύχια²⁴.

Εκείνο όμως που θα αλλάξει είναι η **απόδοση (performance)** της Δύναμης. Ο πραγματικός στόχος του Μωσαϊκού Πολέμου είναι η αύξηση της αποδοτικότητας μιας στρατιωτικής Δύναμης. Και αυτό θα γίνει μέσω της τεχνητής νοημοσύνης, της διάδρασης της με τον ανθρώπινο παράγοντα, των συνδυασμών δράσεων και προσβολών που αυτή θα παράξει και την ευρεία χρήση μη επανδρωμένων συστημάτων που θα μειώσει στο ελάχιστο τις ανθρώπινες απώλειες.

²⁴ Magnuson S., 'DARPA Pushes 'Mosaic Warfare' Concept', ό.π.

Βιβλιογραφία

- ADP 3-90, 2019, [online], προσβάσιμο στο https://irp.fas.org/doddir/army/adp3_90.pdf
- Clark B., Patt D., Walton T.A., 2021, *Implementing Decision-Centric Warfare: Elevating Command and Control to Gain an Optionality Advantage*, Hudson Institute, Washington DC,[online], προσβάσιμο στο <https://s3.amazonaws.com/media.hudson.org/Clark%20Patt%20Walton%20Implementing%20Decision-Centric%20Warfare%20-%20Elevating%20Command%20and%20Control%20to%20Gain%20an%20Optionality%20Advantage.pdf>
- Deptula D.G., Stutzriem L.G., 2019, *Restoring America's Military Competitiveness: Mosaic Warfare*, The Mitchell Institute for Aerospace Studies, Arlington, [online], προσβάσιμο στο <https://mitchellaerospacepower.org/wp->

[content/uploads/2019/09/a2dd91_29e021b297f2492ca7f379d31466ad0c-1.pdf](https://www.rand.org/content/uploads/2019/09/a2dd91_29e021b297f2492ca7f379d31466ad0c-1.pdf)

Engstrom J., 2018, *Systems Confrontation and System Destruction Warfare: How the Chinese People's Liberation Army Seeks to Wage Modern Warfare*, RAND Corporation, Santa Monica, [online], προσβάσιμο στο < https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR1700/RR1708/RAND_RR1708.pdf

Gordon J. IV, Matsumura J., 2013, *The Army's Role in Overcoming Anti-Access and Area-Denial Challenges*, Arroyo Center, RAND Corporation, Santa Monica, [online], διαθέσιμο στο https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR200/RR229/RAND_RR229.pdf

Klauzewitz v. C., 1999, *Περί του Πολέμου*, μτφ. Ξεπουλιά Ν., ε' ανατύπωση, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη

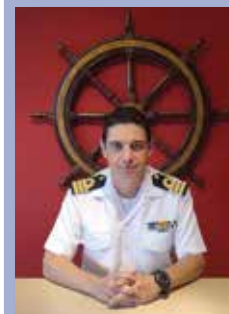
Κολιόπουλος Κ., 2008, *Η Στρατηγική Σκέψη από την Αρχαιότητα έως Σήμερα*, β' έκδοση, εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα

O' Donoghue N.A., Mc Birney S., Persons B., 2021, *Distributed Kill Chains: Drawing Insights for Mosaic Warfare from the Immune System and from the Navy*, RAND Corporation, Santa Monica, [online], προσβάσιμο στο https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRAS73-1.html

Πηγές στο διαδίκτυο

- <https://breakingdefense.com>
<https://www.cnas.org>
<https://csbaonline.org>
<https://www.csis.org>
<https://www.darpa.mil/>
<https://irp.fas.org>
<https://missiledefenseadvocacy.org>
<https://mwi.usma.edu>
<https://www.nationaldefensemagazine.org>
<https://s3.amazonaws.com>
<https://warontherocks.com>

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Πλωτάρχης Περικλής Σταμπούλης ΠΝ, γεννήθηκε στην Αθήνα το 1980 και μεγάλωσε στην Σαλαμίνα. Εισήχθη στην Σχολή Ναυτικών Δοκίμων το 1999 απ' όπου αποφοίτησε το 2003 με τον βαθμό του Σημαιοφόρου. Από το 2003 έως και το 2018 υπηρέτησε σε Φ/Γ ως Αξιωματικός Συνεννοήσεως, Αξιωματικός ΚΠΜ και Διευθυντής Επιχειρήσεων και από το 2018 έως το 2020 στο ΓΕΝ ως επιτελής του τμήματος Α5-Ι. Από τον Οκτώβριο του 2020 διατελεί κυβερνήτης του ΠΤΜ «ΚΕΡΚΥΡΑ». Έχει αποφοιτήσει από όλα τα προβλεπόμενα για τον βαθμό του σχολεία καθώς και από την Ναυτική Σχολή Πολέμου με Άριστα. Έχει διδάξει σε σταδιοδρομικά σχολεία του ΠΝ (ΣΑΕΠ, σταδιοδρομικά σχολεία Επικελευστών και Ανθυπασιστών). Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου (Master of Arts) στις Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές από το Πάντειο Πανεπιστήμιο (2010), και στις Διεθνείς Σχέσεις (Master en Relations Internationales) από το αγγλόφωνο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Γαλλικού Ιδρύματος Διπλωματικών και Στρατηγικών Μελετών (CEDS) (2018). Ομιλεί Αγγλικά και Γερμανικά.

Ειδήσεις από το Περισκόπιο

Σύνταξη ειδήσεων: Ιωάννης Σ. Θεοδωράτος

ΤΟΥΡΚΙΑ

11 Νοεμβρίου

Το Τουρκικό Ναυτικό πραγματοποίησε τις πρώτες βολές με το εγχώριο πυροβόλο της ΜΚΕ των 76 χλστ, το οποίο θυμίζει έντονα το κλασικό πυροβόλο της Leonardo (πρώην OtoMelara). Το όπλο θα τοποθετηθεί στις φρεγάτες κλάσης Istanbul και σε όλα τα υπό ναυπήγηση πλοία επιφανείας. Η ΜΚΕ λειτουργήσε στο πλαίσιο των εντολών που της δόθηκαν από την ηγεσία μετά από το εμπάργκο που επεβλήθη για τη συγκεκριμένη κατηγορία από την Ιταλία. Το πυροβόλο αναπτύχθηκε σε χρόνο ρεκόρ καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποιήθηκαν απαιτήθηκε χρόνος μόλις 12 μηνών, γεγονός που συνηγορεί στην

Το νέο πυροβόλο 76/62 χλστ εγχώριας σχεδίασης της ΜΚΕ.

μεταφορά τεχνολογίας και την πλήρη αντιγραφή του ιταλικού όπλου. Εκπρόσωποι της ΜΚΕ έδωσαν έμφαση στην οικονομική διάσταση του εγχειρήματος καθώς όπως υποστηρίζουν η τουρκική έκδοση είναι φθηνότερη σχεδόν κατά 40% από την ιταλική. Το πυροβόλο φέρει υδρόψυκτη κάννη 76 χιλιοστών, δυνατότητας βολής πυρομαχικών εμβέλειας 16 χλμ. Έχει χωρητικότητα 70 βλημάτων, ενώ μπορεί να βάλλει βλήματα με ρυθμούς 10, 20, 40, 60 και 80 βολών το λεπτό.

15 Νοεμβρίου

Κατά τη διάρκεια της διεθνούς έκθεσης αμυντικού εξοπλισμού IDEF 2021 παρουσιάστηκαν τρεις ενδιαφέρουσες σχεδιαστικές προτάσεις, οι οποίες αφορούσαν υποβρύχια. Μια εξ αυτών έχει λάβει προτεραιότητα και αφορά τη ναυπήγηση υποβρυχίων εκτοπίσματος έως 550 τόνων για την ανάληψη αποστολών σε παράκτιες περιοχές. Η τουρκική STM παρουσίασε την πρότασή της για το STM 500 στο πλαίσιο ημερίδας γνωστοποιώντας ότι ήδη ο σχεδιασμός έχει προχωρήσει αρκετά. Σύμφωνα με τις υπάρχουσες πληροφορίες το υποβρύχιο θα είναι μήκους 42 μέτρων, θα φέρει τέσσερις τορπιλοσωλήνες που θα βάλουν οκτώ τορπίλες βαρέως τύπου ή και κατευθυνόμενα βλήματα τουρκικής σχεδίασης. Η εμβέλεια του θα είναι 4.500 χλμ και θα επιχειρεί σε αβαθή συνιστώντας μια νέα – εάν πραγματοποιηθεί – απειλή για τις μονάδες

Μακέτα του STM 500 όπως παρουσιάστηκε στην πρόσφατη διεθνή έκθεση IDEF 2021.

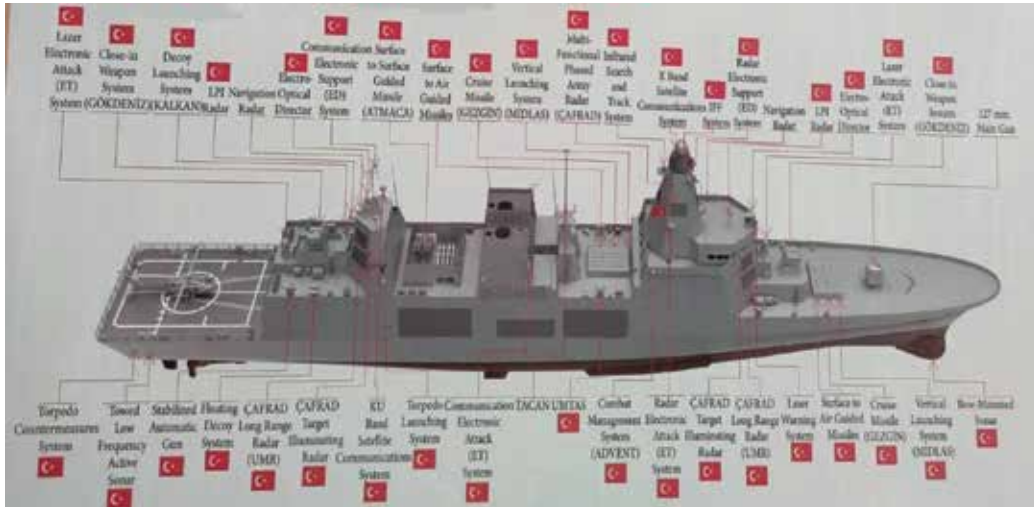
του Πολεμικού Ναυτικού. Η πρόωση θα είναι ντιζελοηλεκτρική και θα μπορεί να καταδύεται σε βάθος 250 μέτρων για 30 ημέρες. Το πλήρωμα θα αποτελείται από 18 άνδρες συν έξι βατραχανθρώπους. Το Τουρκικό Ναυτικό επενδύει σημαντικούς πόρους στα προγράμματα υποβρυχίων και χρηματοδοτεί καινοτόμες προτάσεις. Η STM έχει εμπλακεί στα πιο σημαντικά ναυπηγικά προγράμματα (κορβέτες κλάσης Ada, φρεγάτες κλάσης Istanbul, υποβρύχια) και διαθέτει τεχνογνωσία που της επιτρέπει να επεκταθεί και στο απαιτητικό από πλευράς σχεδίασης και εξοπλισμού, τομέα των υποβρυχίων.

16 Νοεμβρίου

Η Διοίκηση Ναυτικών Δυνάμεων (ΤΔΚ – Τουρκικό Ναυτικό) δεν έχει εγκαταλείψει τα φιλόδοξα σχέδιά της για το μέλλον αναφορικά με τις ναυπηγήσεις νέων κλάσεων πολεμικών πλοίων. Σε ειδική παρουσίαση ο υποναύαρχος Ramis Akin αποκάλυψε προς τα τέλη του ερχομένου χρόνου θα έχει ολοκληρωθεί η σχεδίαση του τουρκικού αντιτορπιλικού αεράμυνας περιοχής που κωδικοποιείται ως TF-2000. Στο σκάφος θα ολοκληρωθεί ο μεγαλύτερος από πλευράς ποσόστωσης αριθμός όπλων και αισθητήρων τουρκικής σχεδίασης και ανάπτυξης. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται το σύστημα αισθητήρων τύπου AESA

που κωδικοποιείται ως CAFRAD της Aselsan (εκτελούνται ήδη δοκιμές εν πλω), με πολύ φιλόδοξες επιχειρησιακές δυνατότητες (π.χ. εντοπισμός, εγκλωβισμός αβαλλιστικών πυραύλων, εμβέλεια 450 χλμ κ.α.). Μετά από την περάτωση της αρχικής σχεδίασης θα ακολουθήσει η κύρια φάση του προγράμματος, που περιλαμβάνει αρχικά το κρίσιμο – από πλευράς επιτυχίας του όλου εγχειρήματος – στάδιο της βιομηχανικής σχεδίασης. Ακολούθως θα ξεκινήσει η φάση προπαραγωγής με χρονικό ορίζοντα ολοκλήρωσης τα τέλη του 2027 και την καθέλκυση του πρώτου πλοίου-οδηγού της κλάσης.

Σε μια άλλη ενδιαφέρουσα εξέλιξη που αφορά το υπερδεκαετές πρόγραμμα ανάπτυξης της εθνικής τορπίλης βαρέως τύπου των 533 χλστ που κωδικοποιείται ως ΑΚΥΑ. Συγκεκριμένα ανακοινώθηκε από την Roketsan ότι μετά το πέρας των δοκιμών τελικής αποδοχής, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν με την παράδοση αριθμού τορπιλών τον Δεκέμβριο του 2021, θα αρχίσει η φάση παραγωγής χαμηλού ρυθμού αμέσως μετά (εντός του 2022). Η ΑΚΥΑ είναι εμβέλειας 50 χλμ καθοδηγείται μέσω οπτικής ίνας και αναπτύσσει ανώτατη ταχύτητα της τάξης των 45 κόμβων και χρησιμοποιεί τεχνολογία της γνωστής γερμανικής οικογένειας τορπιλών DM2. Παράλληλα εξελίσσεται και το πρόγραμμα ελαφράς τορπίλης

Αναλυτικό γράφημα για τα όπλα και τους αισθητήρες που θα ολοκληρωθούν επί του TF-2000.

των 324 κλστ που κωδικοποιείται ως ORKA. Οι επικαιροποιημένες πληροφορίες αναφέρουν ότι καθυστερεί η εξέλιξη του προγράμματος και οι πρώτες δοκιμές τοποθετούνται πλέον το 2025. Σε κάθε περίπτωση το Τουρκικό Ναυτικό εκμεταλλεύεται την χρηματοδότηση που απολαμβάνουν τα εθνικά προγράμματα οπλικών συστημάτων και σχεδιάζει ένα αμιγώς τουρκικό μέλλον για τα όπλα τα οποία θα φέρουν σκάφη επιφανείας, αεροσκάφη και υποβρύχια σε επίπεδο τορπιλών και κατευθυνόμενων βλημάτων επιφανείας-επιφανείας

και βυθού-επιφανείας (εκδόσεις Atmaca και Gezgin).

17 Νοεμβρίου

Φέτος συμπληρώθηκαν 450 έτη από τη Ναυμαχία της Ναυπάκτου (07 Οκτωβρίου 1571) κατά την οποία ο ενωμένος στόλος της Ισπανίας, της Βενετίας, της Γένονας, των Ιπποτών της Μάλτας, του δουκάτου της Σαβοΐας, του δουκάτου του Ουρμπίνο, του μεγάλου δουκάτου της Τοσκάνης και του Πάπα (Lega Santa – Ιερή Ένωση), συνέτριψε τον Οθωμανικό Στό-

Η τορπιλή AKYA.

λο. Ωστόσο η ιστορική μνήμη υποχωρεί μπροστά στα συμφέροντα αναφορικά με την στάση της Ισπανίας και την ενίσχυση την οποία συνεχίζει να παρέχει στους ναυτικούς εξοπλισμούς της νέο-οθωμανικής Τουρκίας. Κατά τη διάρκεια επίσημης επίσκεψης του πρωθυπουργού Πέδρο Σάντσεθ ανακοινώθηκε δια στόματος του Τούρκου προέδρου ότι: «ελπίζει να ενισχύσει την αμυντική συνεργασία των δύο χωρών μέσω της προμήθειας ενός ακόμη αεροπλανοφόρου και πιθανώς υποβρυχίου» ενώ αναφέρθηκε επίσης στην δυνατότητα συνεργασίας στον τομέα των μη επανδρωμένων αεροσκαφών. Οι πληροφορίες που γνωστοποιήθηκαν μετά από τη συνάντηση συνέκλιναν σε μια πολύ ενδιαφέρουσα πρόταση συνεργασίας η οποία αναπτύσσεται σε δύο άξονες:

Ο πρώτος αφορά την βολιδοσκόπηση από τουρκικής πλευράς της ισπανικής Navantia με αίτημα την παροχή-μεταβίβαση-πώληση σχετικής τεχνογνωσίας, η οποία θα χρησιμοποιηθεί στην εγχώρια ναυπήγηση ενός σκάφους

μεγαλύτερου εκτοπίσματος και επιχειρησιακών δυνατοτήτων από το Anadolu. Η Τουρκία προετοιμάζει υποδομές που θα τις επιτρέπουν τη ναυπήγηση και εξυπηρέτηση ενός πολύ μεγαλύτερου σκάφους εκτοπίσματος 50-60.000 τόνων σε δεξαμενή στην περιοχή του Τσανά Καλέ. Η πρόθεση άλλωστε της τουρκικής ηγεσίας να προχωρήσει στη ναυπήγηση αεροπλανοφόρου – παρά το κόστος και τις τεχνικές δυσκολίες – είναι εγνωσμένη. Στο πρόγραμμα του νέου τουρκικού μαχητικού TFX έχει συμπεριληφθεί και ναυτική έκδοση.

Ο δεύτερος αφορά στη συνεργασία στον χώρο των υποβρυχίων και παρουσιάζει εξίσου σημαντικό ενδιαφέρον, καθώς η Τουρκία έχει βασισθεί εξ ολοκλήρου στην γερμανική τεχνογνωσία και το πρόγραμμα ναυπήγησης έξι υποβρυχίων κλάσης Reis βρίσκεται σε εξέλιξη. Η Navantia έχει αναπτύξει την κλάση S-80 plus εκτοπίσματος 3.200 τόνων. Πρόκειται για τα μεγαλύτερα μη πυρηνοκίνητα υποβρύχια παγκοσμίως. Το υποβρύχιο χρησιμο-

Το «Anadolu» σε προχωρημένη φάση ναυπήγησης.

Η κλάση S-80 plus είναι πολύ μεγαλύτερου εκτοπίσματος (3.200 τόνοι) από τα υποβρύχια της Reis (1.850 τόνοι).

ποιεί προηγμένη τεχνολογία βιοαιθανόλης AIP (Bio-Ethanol Stealth Technology - BEST) και μπορεί να πλέει υποβρυχίως για ένα μήνα ενώ στον οπλισμό του περιλαμβάνονται πύραυλοι UGM-109 Tomahawk και UGM-84 Sub-Harpoon Block II. Το S-81 «Isaac Peral» είναι το νεότερο πλοίο της κλάσης και καθελκύστηκε στις 22 Απριλίου στα ναυπηγεία της Navantia στην Καρθαγένη. Η πιθανότητα εγκατάλειψης της γερμανικής τεχνολογίας προς όφελος της ισπανικής συνιστά ένα εξαιρετικά ριψοκίνδυνο και κοστοβόρο άλμα – εάν υλοποιηθεί – και προφανώς σχετίζεται με τα ολοένα αυξανόμενα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Άγκυρα λόγω εμπάργκο. Μια επίσης πιθανή εξήγηση αφορά στην μεταφορά συγκεκριμένης τεχνολογίας, η οποία θα καταστήσει την κλάση Reis περισσότερο εξελιγμένη σε τομείς που ικανοποιούν τις τουρκικές φιλοδοξίες. Όμως δεν πρέπει να αγνοηθεί η παράμετρος της κάθετης αύξησης του κόστους και η νέα χρονική καθυστέρηση που θα επιφέρει η όποια προσπάθεια ενσωμάτωσης νέας τεχνολογίας. Η ισπανο-τουρκική σύγκλιση προκαλεί εύλογα ερωτηματικά για την εν γένει στάση της Μαδρίτης στο μείζον στρατηγικό και όχι μόνο πολιτικό

ζήτημα υπέρ της ανάγκης ανάσχεσης της αναθεωρητικής νέο-οθωμανικής Τουρκίας.

Όπως είναι γνωστό η Τουρκία ναυπηγεί με προοπτική ολοκλήρωσης το επόμενο έτος, ένα ελικοπτεροφόρο αμφίβιας επίθεσης/επιχείρησης LHA (L400 «Anadolu»), το οποίο βασίζεται στο σχέδιο της ισπανικής κλάσης Juan Carlos I (L61) της Navantia (η σχεδίαση έχει εξαχθεί και στην Αυστραλία όπου κωδικοποιείται ως κλάση Canberra με δύο LHA τα L01 «Adelaide» και L01 «Canberra»). Το εκτοπίσματος 26.000 τόνων πλοίο προοριζόταν να υποδεχθεί τη ναυτική έκδοση βραχείας αποπροσνήωσης VSTOL F-35B. Όμως μετά από την εκδίωξη της Τουρκίας από το πρόγραμμα η ηγεσία του Ναυτικού προσανατολίζεται στην μετατροπή του σε ελικοπτεροφόρο με την προσθήκη μη επανδρωμένων αεροσκαφών τύπου Bayraktar TB-3 (η ναυτική έκδοση) και πιθανόν άλλων τύπων. Τα ελικόπτερα που θα φέρει το Anadolu θα είναι τα γνωστά μεταφορικά τύπου Chinook και Blackhawk ενώ πρόσφατα ανακοινώθηκε η προσθήκη και των AH-1W Super Cobra. Το Τουρκικό Ναυτικό θα εξέταζε – εάν του επιτρεπόταν από τις ΗΠΑ – την πιθανότητα πρόκλησης μεταχειρι-

Η μακέτα της προτεινόμενης σχεδίασης SMART 4000.

σμένων AV-8B Harrier II από την Ισπανία και την Ιταλία, προκειμένου να τα χρησιμοποιήσει στο Anadolu. Προκειμένου να συγκροτηθεί μια αξιόπιστη ναυτική πτέρυγα οι Τούρκοι ειδικό προσανατολίζονται ακόμη και σε σενάριο σχεδίασης και ανάπτυξης ναυτικής έκδοσης του εκπαιδευτικού/ελαφρού μαχητικού Hurjet, γεγονός που παρουσιάζει σημαντικές τεχνικές δυσκολίες και απαιτεί παρεμβάσεις στο σχεδιασμό του Anadolu. Το Τουρκικό ναυτικό σχεδίαζε τη ναυπήγηση και δεύτερου σκάφους της κλάσης το οποίο θα ονόμαζε Trakya (Θράκη). Φαίνεται ότι οι σχεδιασμοί εγκαταλείφθηκαν και επιχειρησιακοί λόγοι απότοκοι της τουρκικής ναυτικής στρατηγικής οδηγούν στην απόκτηση αεροπλανοφόρου.

Υπάρχει και μια τρίτη παράμετρος που πρέπει ωστόσο να συνεκτιμηθεί. Η Navantia μπορεί να προσφέρει πολύ σημαντική βοήθεια στην ανάπτυξη και ολοκλήρωση της φιλόδοξης νέας κλάσης τουρκικών αντιτορπιλικών TF-2000. Σε αυτόν τον τομέα οι Ισπανοί μπορεί να αναδειχθούν ουσιαστικώς ως ευεργέτες των Τούρκων. Οι νικητές της Ναυπάκτου κατόρθωσαν να αναχαιτίσουν το Οθωμανικό Ναυτικό το οποίο όπως τότε έτσι και σήμερα

αναζητεί μέσα και όπλα για να ελέγξει τις θαλάσσιες οδούς και να αποκτήσει ισχυρά ερείσματα επί της ναυτικής γεωγραφίας της Μεσογείου.

ΙΣΠΑΝΙΑ

30 Οκτωβρίου

Κατά τη διάρκεια της έκθεσης αμυντικού εξοπλισμού FEINDEF 2021 που έλαβε χώρα στη Μαδρίτη, η ισπανική NAVANTIA επέδειξε για πρώτη φορά μια πολύ ενδιαφέρουσα μακέτα πλοίου επιφανείας. Πρόκειται για τη νέα σχεδίαση που κωδικοποιείται ως SMART 4000, η οποία ενσωματώνει πρωτοπόρα χαρακτηριστικά απόκρυψης (stealth) και απαιτεί πλήρωμα 70 ανδρών. Εκπρόσωποι της εταιρείας δήλωσαν ότι τα προτεινόμενα σχεδιαστικά χαρακτηριστικά αφορούν πλατφόρμες της επομένης δεκαετίας και μπορούν να αξιοποιηθούν σε σκάφη εκτοπίσματος από 2.000 έως 10.000 τόνων. Το σκάφος σχεδιάστηκε ώστε να διαθέτει συστήματα αυτοματοποίησης των λειτουργιών του τα οποία καλύπτουν περί τα τρία πέμπτα των αναγκών του. Αυτό επέτρεψε

Σχεδιαστική απεικόνιση του Gwanggaeto III Batch II.

τη διατήρηση μικρού ίχνους διατομής σε συνδυασμό με την μείωση των επιφανειών που συμβάλλουν στην ανάκλαση σήματος ραντάρ. Για παράδειγμα το κύριο πυροβόλο των 76 κιλ σχεδιάστηκε έτσι ώστε να παραμένει μη ορατό εντός του σκάφους και όταν απαιτηθεί να εμφανίζεται να βάλει και στη συνέχεια να αποκρύπτεται εκ νέου εντός. Το σύστημα πρόωσης που έχει επιλεγεί είναι ντιζελοηλεκτρικό ενώ η κίνηση παραγματοποιείται με έλικες τύπου Voith Linear, ενθυλακωμένες για λόγους οικονομίας και μείωσης επιπέδων θορύβου. Αξιοσημείωτο είναι η τοποθέτηση στην πλώρη διπλών bow thrusters – πρακτική δανεισμένη από την εμπορική ναυτιλία – για αυξημένη ευελιξία στην εκτέλεση ελιγμών. Στο επίστεγο υπάρχει ελικοδρόμιο με δυνατότητα χρήσης μόνιμης εγκατάστασης προσαπονήωσης μη επανδρωμένων αεροσκαφών. Επίσης θα υφίσταται ειδική ράμπα την οποίαν θα χρησιμοποιούν μη επανδρωμένα οχήματα επιφανείας ή όποιου άλλου είδους απαιτήσει η αποστολή και οι επιχειρησιακές ανάγκες.

ΝΟΤΙΑ ΚΟΡΕΑ

9 Νοεμβρίου

Ο βιομηχανικός όμιλος Hyundai Heavy Industries υπέγραψε νέο συμβόλαιο ύψους 470 εκατομμυρίων ευρώ με τη Διεύθυνση Προμηθειών Αμυντικών προγραμμάτων (DAPA) της Νότιας Κορέας. Η συμφωνία αφορά τη ναυπήγηση του δευτέρου εκ των τριών πλοίων της κλάσης αντιτορπιλικών AEGIS Gwanggaeto III Batch-II. Η νοτιοκορεατική εκδοχή εκτοπίσματος 8.100 τόνων της κλάσης Arleigh Burke σχεδιάστηκε με σκοπό να μπορεί να ενσωματώνει αισθητήρες και όπλα, τα οποία θα μπορούν να αναχαιτίσουν βαλλιστικούς πυραύλους, καθώς η απειλή της Βόρειας Κορέας αυξάνεται. Επίσης το πλοίο θα διαθέτει αυξημένες ανθυποβρυχιακές δυνατότητες. Η ναυπήγηση θα πραγματοποιηθεί στο Ουλσάν ενώ η παράδοση εκτιμάται ότι θα λάβει χώρα το 2026.

Το Πακιστανικό Ναυτικό παρέλαβε την πρώτη φρεγάτα κλάσης Type 054A/P που φέρει πολυχητικούς πυραύλους CM-401.

ΙΝΔΙΑ

9 Νοεμβρίου

Το Ινδικό Ναυτικό παρέλαβε με σημαντικές καθυστερήσεις το τέταρτο εκ των έξι συνολικώς υποβρυχίων κλάσης Scorpene «Vela», που ναυπηγήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Project 75. Το αρχικό υποβρύχιο του προγράμματος κατελήκυσθη τον Οκτώβριο του 2015 με πενταετή καθυστέρηση και χρειάστηκαν τρία επιπλέον έτη για να καταστεί επιχειρησιακό. Το δεύτερο υποβρύχιο παραδόθηκε τον Σεπτέμβριο του 2019 και το τρίτο τον Μάρτιο του 2021. Το πέμπτο υποβρύχιο του προγράμματος βρίσκεται σε φάση εκτέλεσης δοκιμών εν όρμω, ενώ το έκτο βρίσκεται σε τελικό στάδιο ναυπήγησης. Η κλάση Scorpene έχει επιλεγεί από τα ναυτικά της Χιλής, της Μαλαισίας και της Βραζιλίας.

ΠΑΚΙΣΤΑΝ

11 Νοεμβρίου

Μια πολύ ενδιαφέρουσα εξέλιξη έλαβε χώρα όταν το Πακιστανικό Ναυτικό παρέλαβε την νεότευκτη κινεζικής σχεδίασης φρεγάτα Tugril. Στον κύριο οπλισμό της 4.000 τόνων

φρεγάτας εντοπίστηκε η εξαγωγική έκδοση του πολυχητικού κινεζικής σχεδίασης βλήματος επιφανείας-επιφανείας CM-401 ταχύτητας έως 6 mach και εμβέλειας 290 χλμ. Συνολικά θα παραληφθούν τέσσερις φρεγάτες που ανήκουν στην κλάση Type 054A και κωδικοποιούνται πλέον ως Type 054A/P λόγω των τροποποιήσεων που υπέστησαν βάσει των προδιαγραφών του Πακιστάν. Η φρεγάτα φέρει τέσσερις εκτοξευτές ισάριθμων βλημάτων καθώς επίσης και 32 κελιά κάθετης εκτόξευσης για αντιαεροπορικούς πυραύλους HHQ-16, πυροβόλο των 76 χιλιοστών, δύο τριπλούς τορπιλοσωλήνες, δύο πυροβόλα για άμυνα σημείου για αντιβληματική προστασία, ανθυποβρυχιακές ρουκέτες, ελικόπτερο κ.α. Όλες οι φρεγάτες της κλάσης θα ναυπηγηθούν στην Κίνα, όπου έχουν ήδη παραδοθεί 30 μονάδες. Το Πακιστάν αποτελεί στρατηγικό σύμμαχο της Κίνας και επιβεβαίωση του ειδικού βάρους που απολαμβάνει η ασιατική χώρα είναι ότι η κλάση αποτελεί την πρώτη εξαγωγική παραγγελία που υλοποιείται σε συνδυασμό με την αποδέσμευση ενός πολύ προηγμένου οπλικού συστήματος. Φ9. Το Πακιστανικό Ναυτικό παρέλαβε την πρώτη φρεγάτα κλάσης Type 054A/P που φέρει πολυχητικούς πυραύλους CM-401.

Αυτοί που έφυγαν

Αποστρατείες

Αποστολές - Εκδηλώσεις

Δωρεές

Συνδρομές

Δελτίο Ενημέρωσης

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ/Β3

Επίτιμος Αντιναύαρχος ε.α. Παναγιώτης-Σταύρος Μάλλιαρης ΠΝ

Απεβίωσε την 20^η Αυγούστου 2021. Γεννήθηκε το 1932 στην Αθήνα. Το 1948 εισήλθε στη ΣΝΔ και το 1982 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αντιναύαρχος ε.α. Μιχαήλ Μωραϊτάκης ΠΝ

Απεβίωσε την 15^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1946 στα Κάτω Λεχαινά Βόλου. Το 1964 εισήλθε στη ΣΝΔ και το 2001 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αντιναύαρχος ε.α. Ευάγγελος Σακελλαρίου ΠΝ

Απεβίωσε την 20^η Σεπτεμβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1938 στην Αθήνα. Το 1954 εισήλθε στη ΣΝΔ και το 1986 τέθηκε σε αποστρατεία.

Υποναύαρχος (Ο) ε.α. Ιωάννης Παπαδημητρίου ΠΝ

Απεβίωσε την 15^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1930 στον Ν. Αρκαδίας. Το 1955 εισήλθε στη Σχολή Δοκίμων Σημαιοφόρων Οικονομικών και το 1988 τέθηκε σε αποστρατεία.

Υποναύαρχος ε.α. Δημήτριος Δημητριάδης ΠΝ

Απεβίωσε την 14^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1934 στον Ν. Αττικής. Το 1951 εισήλθε στη ΣΝΔ και το 1983 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αρχιπλοίαρχος (Ο) ε.α. Δημήτριος Ανέστης ΠΝ

Απεβίωσε την 26^η Σεπτεμβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1949 στον Ν. Φθιώτιδος. Εισήλθε στη Σχολή Δοκίμων Σημαιοφόρων Οικονομικών και το 1996 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Αναστάσιος Βελισάρης ΠΝ

Απεβίωσε την 4^η Νοεμβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1942 στον Ν. Αρκαδίας. Το 1957 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναυτόπαις και το 1992 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Σοφοκλής Ζαχαράκης ΠΝ

Απεβίωσε την 9^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1937 στο Ηράκλειο ν. Κρήτης. Το 1953 κατετάγη στο ΠΝ ως μαθητής τεχνίτης και το 1988 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Κωνσταντίνος Μπατζάκης ΠΝ

Απεβίωσε την 22^η Νοεμβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1937 στον Ν. Αττικής. Το 1953 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναυτόπαις και το 1988 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Παναγιώτης Φουσέκης ΠΝ

Απεβίωσε την 25^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1937 στον Ν. Αιτωλοακαρνανίας. Το 1952 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναυτόπαις και το 1987 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Θεόδωρος Λώνης ΠΝ

Απεβίωσε την 22^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1939 στον Ν. Αρκαδίας. Το 1955 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναυτόπαις και το 1990 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Ευάγγελος Πατίτης ΠΝ

Απεβίωσε την 17^η Σεπτεμβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1936 στην Αθήνα. Το 1958 κατετάγη στο ΠΝ ως μόνιμος Υποκελευστής Β' (ΜΗΧ) και το 1991 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Ε) ε.α. Παναγιώτης Κάννος ΠΝ

Απεβίωσε την 11^η Μαΐου 2021. Γεννήθηκε το 1959 στη Ξάνθη. Το 1974 εισήλθε στη ΣΔΥΝ και το 2006 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αντιπλοίαρχος ε.α. Ιωάννης Σταθόπουλος ΠΝ

Απεβίωσε την 30^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1934 στον Ν. Αττικής. Το 1952 εισήλθε στη ΣΝΔ και το 1974 τέθηκε σε αποστρατεία.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ/Β3

Αντιπλοίαρχος (Ε) ε.α. Νικόλαος Μπυσάκης ΠΝ

Απεβίωσε την 7^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1963 στην Ιστιαία Ν. Ευβοίας. Το 1979 κατετάγη στο ΠΝ ως Δίοπος και το 2011 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αντιπλοίαρχος (Ε) ε.α. Θεόδωρος Γκρέκος ΠΝ

Απεβίωσε την 6^η Νοεμβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1966 στη Γερμανία. Το 1984 εισήλθε στη ΣΜΥΝ και το 2019 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλωτάρχης (Ε) ε.α. Στρουμπουλής Δημήτριος ΠΝ

Απεβίωσε την 15^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1933 στον Ν. Ευβοίας. Το 1947 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναυτόπαις και το 1981 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλωτάρχης (Ε) ε.α. Δημήτριος Παπαναγιώτου ΠΝ

Απεβίωσε την 14^η Σεπτεμβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1942 στον Ν. Φθιώτιδος. Το 1958 κατετάγη στο ΠΝ ως μαθητής τεχνίτης και το 1988 τέθηκε σε αποστρατεία.

Υποπλοίαρχος (Ε) ε.α. Ιωάννης Φύκας ΠΝ

Απεβίωσε την 26^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1970 στον Πειραιά. Το 1988 εισήλθε στη ΣΜΥΝ και το 2016 τέθηκε σε αποστρατεία.

Υποπλοίαρχος (Ε) ε.α. Κωνσταντίνος Μεργέλος ΠΝ

Απεβίωσε την 10^η Σεπτεμβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1965 στον Πόρο. Το 1983 εισήλθε στη ΣΜΥΝ και το 2011 τέθηκε σε αποστρατεία.

Υποπλοίαρχος (Ε) ε.α. Τατάς Ιωάννης ΠΝ

Απεβίωσε την 01^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1967 στην Αθήνα. Το 1984 εισήλθε στη ΣΜΥΝ και το 2012 τέθηκε σε αποστρατεία.

Υποπλοίαρχος (Ε) ε.α. Λιλικάκης Ευάγγελος ΠΝ

Απεβίωσε την 29^η Σεπτεμβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1961 στα Χανιά ν. Κρήτης. Το 1977 εισήλθε στη ΣΔΥΤΕΝ και το 2007 τέθηκε σε αποστρατεία.

Σημαιοφόρος (Ε) ε.α. Γεώργιος Πριτσουλής ΠΝ

Απεβίωσε την 13^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1955 στο Αργίτιο Ν. Αιτωλοακαρνανίας. Το 1970 κατετάγη στο ΠΝ και το 1994 τέθηκε σε αποστρατεία.

Ανθυπασπιστής (ΤΗΛ) ε.α. Μαρία Ράλλη

Απεβίωσε την 31^η Μαΐου 2021. Γεννήθηκε το 1970 στον Ν. Μεσσηνίας. Το 1989 κατετάγη στο ΠΝ ως Δίοπος και το 2011 τέθηκε σε αποστρατεία.

Ανθυπασπιστής (ΤΟΡΠ) ε.α. Αναστάσιος Κατσούλας

Απεβίωσε την 2^η Μαΐου 2021. Γεννήθηκε το 1956 στον Γαλατά Πειραιώς. Το 1971 εισήλθε στη ΣΔΥΝ και το 1992 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αρχικελευστής (Η/Λ) ε.α. Νικόλαος Σαραντόπουλος

Απεβίωσε την 9^η Ιουλίου 2021. Γεννήθηκε το 1948 στη Σαλαμίνα. Το 1963 κατετάγη στο ΠΝ ως Δίοπος και το 1977 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αρχικελευστής (Δ/ΥΠ/ΓΡΑΜ) ε.ε. Αικατερίνη Κοντού

Απεβίωσε την 23^η Οκτωβρίου 2021. Γεννήθηκε το 1980 στην Καρδίτσα. Το 2000 κατετάγη στο ΠΝ ως Δίοπος. Τον τελευταίο χρόνο υπηρετούσε στο ΓΕΝ/ΔΚΑ/Α4/Ι/ΚΣ.

Εκ μέρους του Πολεμικού Ναυτικού εκφράζονται τα πιο ειλικρινή συλλυπητήρια προς τις οικογένειες και τους συγγενείς των εκλιπόντων.
Ευχόμεθα ο Πανάγαθος να τους προσφέρει παρηγορία και δύναμη ψυχής.

ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΙΣ

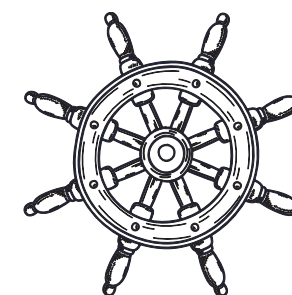
Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ/Β3

- Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως Ευδοκίμως τερματίσας την σταδιοδρομία του ο **Αντιναύαρχος Μάχιμος** Δημήτριος Καβουλάκος, διατηρώντας τον τίτλο του **Επίτιμου Διοικητού Ανωτάτης Διακλαδικής Σχολής Πολέμου**
- Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως Ευδοκίμως τερματίσας την σταδιοδρομία του ο **Αντιναύαρχος Μάχιμος** Χαράλαμπος Ζησιμόπουλος, διατηρώντας τον τίτλο του **Επίτιμου Διοικητού Διοίκησης Ναυτικής Εκπαίδευσης**.
- Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως Ευδοκίμως τερματίσας την σταδιοδρομία του ο **Αντιναύαρχος Μηχανικός** Δημήτριο Σούφρα, διατηρώντας τον τίτλο του **Επίτιμου Γενικού Επιθεωρητή Πολεμικού Ναυτικού**.
- Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως Ευδοκίμως τερματίσας την σταδιοδρομία του ο **Αντιναύαρχος Υγειονομικού/Ιατρός** Δημοσθένης Δαμιανός, διατηρώντας τον τίτλο του **Επίτιμου Διευθυντή Υγειονομικού Γενικού Επιτελείου Ναυτικού**.
- Τέθηκαν σε αποστρατεία ως Ευδοκίμως τερματίσαντες την σταδιοδρομία τους οι παρακάτω **Υποναύαρχοι**:
Μάχιμος: Παναγιώτη Σουλιώτη
Οικονομικός: Μιχαήλ Σούκας
Υγειονομικού/Νοσηλευτικής: Σπυριδούλα Σιγάλα.
- Τέθηκαν σε αποστρατεία ως Ευδοκίμως τερματίσαντες την σταδιοδρομία τους οι παρακάτω **Αρχιπλοίαρχοι**:
Μάχιμος: Παναγιώτης Άνθης
Μηχανικός: Αντώνιος Καραουλάνης
Οικονομικοί: Αντώνιος Τσεσμετζής, Μελέτιος Νικολαΐδης, Κωνσταντίνος Τσάκωνας
Υγειονομικού/Ιατροί: Χαράλαμπος Αγγελόπουλος, Αριστείδης Διαμαντής, Εμμανουήλ Μουρνιανάκης.
- Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Αρχιπλοίαρχοι**:
Μάχιμος: Κωνσταντίνος Καράμπελας
Μηχανικός: Νικόλαος Καρατζούνης.
- Τέθηκε σε αποστρατεία ως «Ευδοκίμως τερματίσας την σταδιοδρομία του» ο **Αρχιπλοίαρχος (Ε)** Γεώργιος Στασιός.
- Τέθηκαν σε αποστρατεία ως Ευδοκίμως τερματίσαντες την σταδιοδρομία τους οι παρακάτω **Πλοίαρχοι (Ε)**: Δημήτριος Δαμιανός, Παντελεήμων Ανδριανός, Νικόλαος Σαπουτζής, Πέτρος Λελεδάκης, Γεώργιος Λογοθέτης, Γεώργιος Καραμπατζάκης, Αθανάσιος Καπετανάκης, Ηλίας Κολώνιας, Θεόδωρος Πετανίτης, Θεόδωρος Κυρίος, Θεμιστοκλής Γρηγοριάδης, Αλέξανδρος Αλεβίζος, Θεμιστοκλής Κουρτίδης, Χαράλαμπος Λεοντής, Κυριάκος Βασιλείου.
- Τέθηκε σε αποστρατεία ως Ευδοκίμως τερματίσας την σταδιοδρομία του ο **Πλοίαρχος Μάχιμος** Αντώνιος Χατζηπαντωνίου.
- Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ο **Πλοίαρχος Μηχανικός** Σπυρίδων Κίντζιος.
- Τέθηκε σε αποστρατεία ο **Αντιπλοίαρχος (Ε)** Γεράσιμος Τζωρτζάτος, αποστρατεία λογιζομένη από 21 Απριλίου 2021 ημερομηνία κατά την οποία απεβίωσε.
- Τέθηκε σε αποστρατεία ο **Αντιπλοίαρχος (Ε)** Αθανάσιος Καραούλης, αποστρατεία λογιζομένη από 14 Μαΐου 2021 ημερομηνία κατά την οποία απεβίωσε.
- Τέθηκε σε αποστρατεία μετά από αίτησή του ο **Πλωτάρχης Μάχιμος** Δημήτριος Καντεμνίδης.
- Τέθηκαν σε αποστρατεία ως Ευδοκίμως τερματίσαντες την σταδιοδρομία τους οι **Πλωτάρχες (Ε)**: Ιωάννης Σιλαμιανός, Ιωάννης Καργαρώτος, Διομήδης Σάλτας.

ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ/Β3

- Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Πλωτάρχες (Ε)**: Ελισσάβη Καρδάμη, Αναστασία Ζαγκουντίνου, Αικατερίνη Ρίζου, Δημήτριος Ζερβός, Κωνσταντίνος Λεμπέσσης.
- Τέθηκε σε αποστρατεία ο **Σημαιοφόρος (Ε)** Αναστάσιος Σταυρακέλης, αποστρατεία λογιζομένη από 03 Ιουνίου 2021 ημερομηνία κατά την οποία απεβίωσε.
- Τέθηκε σε αποστρατεία μετά από αίτησή του ο **Υποπλοίαρχος Μηχανικός** Δημήτριος Ταρβήρας.
- Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Υποπλοίαρχοι (Ε)**: Αθανάσιος Λινάρδος, Κωνσταντίνος Ιωάννου.
- Τέθηκε σε αποστρατεία λόγω συμπλήρωσης 35ετίας ο **Υποπλοίαρχος (Ε)** Νικήτας Σουβαλτζής.
- Τέθηκε σε αποστρατεία μετά από αίτησή της η **Ανθυποπλοίαρχος Μάχιμος** Άννα-Βασιλική Αντύπα.
- Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Σημαιοφόροι (Ε)**: Βασιλική Πλατιά, Νικόλαος Σαμολαδάς, Νικολέττα Μπρίλη, Κωνσταντίνος Παγώνης.
- Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία η **Σημαιοφόρος (Ε)** Αλεξάνδρα Αδάμου.
- Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Ανθυπασπιστές**: Ευάγγελος Μαρκάκης (ΕΕ/ΡΕ), Άννα Αλεξίου (Τ/ΗΝ-ΔΒ), Κυριακή Μπαλάσκα (Τ/ΗΝ-ΑΥ)
- Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ο **Ανθυπασπιστής** (Τ/ΜΗΧ) Κωνσταντίνος Μαλεσόβας.
- Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Αρχικελευστές (ΕΠΟΠ)**: Ανδρέας Μαρκέτος (Δ/ΥΠ-ΘΑΛ), Μαρίνος Τσαχάκης (Τ/ΣΥΝ-ΕΦ/ΜΕΚ).
- Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Επικελευστές (ΕΠΟΠ)**: Κοσμάς Τορβά (ΕΕ-ΠΕΣ), Σπυρίδων Μοσχόπουλος (Τ/ΗΝ-ΑΥ).
- Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία οι παρακάτω **Επικελευστές (ΕΠΟΠ)**: Αντώνιος Χολέβας (ΕΣΧ), Ιωάννης Κατσιδάκης (Τ/ΗΝ/ΔΒ).

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ/ΚΕΠΙΧ

1. Εθνικές Ασκήσεις

■ Την 07 Σεπτεμβρίου 2021 διεξήχθη, στη θαλάσσια περιοχή Σαρωνικού κόλπου, η τεχνική άσκηση μικρής κλίμακας «ΟΡΜΗ 3/21», με συμμετοχή των ΤΠΚ «ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ», ΤΠΚ «ΔΑΝΙΟΛΟΣ», ΤΠΚ «ΛΑΣΚΟΣ», ΤΠΚ «ΣΤΑΡΑΚΗΣ», ΤΠΚ «ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΔΗΣ» και ΤΠΚ «ΜΥΚΟΝΙΟΣ».

■ Από 24 Σεπτεμβρίου 2021 έως 01 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας, η διακλαδική άσκηση μεγάλης κλίμακας «ΤΑΜΣ ΠΑΡΜΕΝΙΩΝ 2021» με συμμετοχή του συνόλου των υπηρεσιών και των ενεργεία μονάδων του ΠΝ.

■ Από 18 έως 22 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθησαν συνδυαστικά οι εθνικές ασκήσεις «ΛΟΓΧΗ 3-4/21», «ΑΣΤΡΑΠΗ 2/21», «ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ 16/21» «ΒΡΟΝΤΗ 3/21» και «ΟΡΜΗ 4/21» στη θαλάσσια περιοχή Σαρωνικού κόλπου, Μυρτώου Πελάγους και Κυκλάδων, με συμμετοχή των κάτωθι μονάδων: Φ/Γ: «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ» (ΔΕΑΜ), «ΣΑΛΑΜΙΣ», «ΑΔΡΙΑΣ», «ΑΙΓΑΙΟΝ», «ΚΑΝΑΡΗΣ», «ΛΗΜΝΟΣ», «ΕΛΛΗ» (ΣΚΟΠΟΥΝ), «ΣΠΕΤΣΑΙ», ΠΓΥ: «ΑΤΛΑΣ-Ι», «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», ΠΓΥ «ΑΛΙΑΚΜΩΝ», ΤΠΚ: «ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ», «ΡΙΤΣΟΣ», «ΡΟΥΣΣΕΝ», «ΞΕΝΟΣ», «ΣΤΑΡΑΚΗΣ», «ΜΠΛΕΣΣΑΣ», Κ/Φ: «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ», «ΜΑΧΗΤΗΣ», «ΚΡΑΤΑΙΟΣ», «ΒΟΤΣΗΣ», «ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ», Υ/Β: «ΚΑΤΣΩΝΗΣ», «ΩΚΕΑΝΟΣ»

2. Συμμαχικές - Διακρατικές Ασκήσεις

■ Στις 03 και 04 Αυγούστου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή νοτιοανατολικά νήσου Κρήτης, με τη συμμετοχή των ΠΓΥ «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ» - Υ/Β «ΩΚΕΑΝΟΣ» και της Ιταλικής Φ/Γ «ITS VIRGINIO FASSAN» (πλοίο της δύναμης SNMG 2).

■ Στις 10 και 11 Αυγούστου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή

δυτικά νήσου Κρήτης, με τη συμμετοχή των Φ/Γ «ΑΔΡΙΑΣ» - Υ/Β «ΚΑΤΣΩΝΗΣ» και της Ιταλικής Φ/Γ «ITS CARABINIERE».

■ Την 17 Αυγούστου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή νότια νήσου Κρήτης με τη συμμετοχή της Φ/Γ «ΥΔΡΑ» και της Γερμανικής Φ/Γ «FGS BAYERN».

■ Την 20 Αυγούστου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή του κεντρικού Αιγαίου, με τη συμμετοχή της Φ/Γ «ΣΠΕΤΣΑΙ» και της Γερμανικής Φ/Γ «FGS LUEBECK».

■ Την 20 Αυγούστου 2021 διεξήχθη, η διακρατική άσκηση Ε-Δ ΣΑΛΑΜΙΣ 04/21 στη θαλάσσια περιοχή νοτίως νήσου Κύπρου, με συμμετοχή της Φ/Γ «ΣΑΛΑΜΙΣ» και ενός Ε/Π του ΕΚΣΕΔ Λάρνακας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

■ Την 22 Αυγούστου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή βορείως Αιγύπτου, με τη συμμετοχή της Φ/Γ «ΣΑΛΑΜΙΣ» και της Φ/Γ του Αιγυπτιακού Ναυτικού «ENS ALEXANDRIA».

■ Την 24 Αυγούστου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή Κεντρικής Μεσογείου, με συμμετοχή της Φ/Γ «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ» και του Πλοίου Αμφιβίων Επιχειρήσεων του Ιταλικού Ναυτικού «ITS SAN GIUSTO».

■ Την 26 Αυγούστου 2021 η Φ/Γ «ΚΑΝΑΡΗΣ» συμμετείχε σε συνεκπαίδευση με μονάδες ΓΕΕΦ (ΠΑΘ «ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ» - ΠΠ «ΓΕΩΡΓΙΟΥ»-ΠΠ «ΤΣΟΜΑΚΗΣ» - ΝΠ ΚΑ22ΝΔ - ΚΡ30Ν - ΑΝ 17Α), στη θαλάσσια περιοχή νοτίως νήσου Κύπρου.

■ Την 28 Αυγούστου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή βόρεια νήσου Κρήτης, με τη συμμετοχή της Φ/Γ «ΑΔΡΙΑΣ», και της Ισραηλινής Κ/Β «INS NITZAHON».

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ/ΚΕΠΙΧ

■ Από 02 έως 16 Σεπτεμβρίου 2021 διεξήχθη, στην ευρεία θαλάσσια περιοχή της Αιγύπτου, η πολυεθνική άσκηση τύπου INVITEX «BRIGHT STAR 21», συν-διοργανωμένης από Αίγυπτο και ΗΠΑ. Η Ελλάδα συμμετείχε με τη Φ/Γ «ΥΔΡΑ» (μετά οργανικού Ε/Π), το Α/Γ «ΛΕΣΒΟΣ» και μία (1) ΟΑΠ/ΔΥΚ. Συμμετείχαν επίσης μονάδες από την Αίγυπτο, τις ΗΠΑ και την Κύπρο.

■ Από 06 έως 10 Σεπτεμβρίου 2021 διεξήχθη, στη θαλάσσια περιοχή νοτιοδυτικά νήσου Κρήτης, η συμμαχική άσκηση «DYNAMIC GUARD 21», με συμμετοχή των Φ/Γ «NABAPINON» και Φ/Γ «ΑΔΡΙΑΣ», του ΠΓΥ «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», της ΤΠΚ «ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ», καθώς και των μονάδων της Νατοϊκής δύναμης SNMG-2 [Φ/Γ «ITS VIRGINIO FASAN» (Ιταλία), Φ/Γ «TCG GOKCEADA» (Τουρκία), Π/Φ «SPS CANTABRIA» (Ισπανία)].

■ Την 25 Σεπτεμβρίου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή νοτιοανατολικά νήσου Καρπάθου, με τη συμμετοχή του Υ/Β «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ» και του Ιταλικού Υ/Β «ITS TODARO».

■ Από 03 έως 07 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη, στην ευρεία θαλάσσια περιοχή της νήσου Κύπρου, η διακρατική άσκηση «ΕΥΝΟΜΙΑ 2/21», με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς της Φ/Γ «ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ» (μετά οργανικού Ε/Π), και του Υ/Β «ΩΚΕΑΝΟΣ». Συμμετείχαν επίσης η Φ/Γ «ITS LIBECCIO» (Ιταλία), η Φ/Γ «FS ACONIT» (Γαλλία), και το ΠΑΘ «ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ» (Κύπρος).

■ Την 11 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή του βορείου Αιγαίου, με τη συμμετοχή της Φ/Γ «ΕΛΛΗ» και της Γερμανικής Φ/Γ «SCHLESWIG HOLSTEIN».

■ Από 16 έως 28 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη, στη θαλάσσια περιοχή κόλπου Ξηρού και Δαρδανελίων, η συμμαχική άσκηση «NUSRET 21», με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς του ΝΘ

«ΕΥΡΩΠΗ» (ως πλοίου της μόνιμης Νατοϊκής δύναμης SNMCMG2).

■ Την 20 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή των Κυκλάδων, με τη συμμετοχή της Φ/Γ «ΕΛΛΗ» και της Γερμανικής Φ/Γ «SCHLESWIG HOLSTEIN».

■ Το ΠΝ συμμετείχε στη συνεκπαίδευση της ΠΑ με την αντίστοιχη των ΗΠΑ (USAF), την 25 Οκτωβρίου 2021 με τις Φ/Γ «ΛΗΜΝΟΣ» και «ΣΑΛΑΜΙΣ», και την 27 Οκτωβρίου 2021 με την Φ/Γ «ΛΗΜΝΟΣ», στη θαλάσσια περιοχή του Βορείου Αιγαίου.

■ Την 27 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή βορείως νήσου Κρήτης, με τη συμμετοχή της Φ/Γ «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ» και του Α/Τ «USS PORTER» (ΗΠΑ).

■ Την 31 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη συνεκπαίδευση (PASSEX), στη θαλάσσια περιοχή δυτικά νήσου Κρήτης, με τη συμμετοχή του Υ/Β «ΚΑΤΣΩΝΗΣ» και του Υ/Β «ITS ROMEI» (Ιταλία).

3. Επισκέψεις Ξένων Αντιπροσωπειών

■ Την 22 Σεπτεμβρίου 2021 πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα η καθιερωμένη ετήσια σύνοδος των Διοικητών Υ/Β των χωρών-μελών του ΝΑΤΟ. Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας ο Διοικητής Υ/Β του ΝΑΤΟ πραγματοποίησε την 23 Σεπτεμβρίου 2021 επίσκεψη στο ΓΕΝ, όπου και συναντήθηκε με τον Υπαρχηγό ΓΕΝ. Στη συνέχεια μετέβη στο ΝΣ και συναντήθηκε με τον Αρχηγό Στόλου, ενώ βραδινές ώρες επιβίβαστηκε στο Υ/Β «ΚΑΤΣΩΝΗΣ», όπου και παρακολούθησε εκπαιδευτική δραστηριότητα.

■ Την 24 Σεπτεμβρίου 2021 ο Διοικητής του 6ου Στόλου των ΗΠΑ πραγματοποίησε επίσκεψη στο ΓΕΝ.

4. Συμμαχικές - Πολυεθνικές Επιχειρήσεις

α. Επιχείρηση UNIFIL MAROPS:

Από 27 Ιουνίου 2021 έως 20 Αυγούστου 2021, η Φ/Γ «ΣΑΛΑΜΙΣ» συμμετείχε στην επιχείρηση «UNIFIL MAROPS» η οποία διεξάγεται στη θαλάσσια περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Την 20 Αυγούστου 2021 αντικαταστάθηκε από τη Φ/Γ «ΚΑΝΑΡΗΣ», η οποία συμμετείχε έως και την 08 Οκτωβρίου 2021, οπότε και αντικαταστάθηκε από την Φ/Γ «ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ».

β. Επιχείρηση SEA GUARDIAN:

Το ΠΝ συμμετέχει στην επιχείρηση «SEA GUARDIAN» με ένα (1) ΤΠΚ ή Κ/Φ καθ' όλο το έτος (με έδρα το ΝΣ υπό 8ωρη ετοιμότητα) και με ένα (1) Υ/Β εν πλω για 15 ημέρες, ανά δίμηνο. Συμμετοχή μονάδων ως ακολούθως:

■ Εν όρμω ΝΣ:

- Από 01 έως 08 Αυγούστου 2021 με το ΤΠΚ «ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ».
- Από 09 έως 31 Αυγούστου 2021 με το ΤΠΚ «ΜΠΛΕΣΣΑΣ».
- Από 01 έως 24 Σεπτεμβρίου 2021 με το ΤΠΚ «ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΔΗΣ».
- Από 24 έως 30 Σεπτεμβρίου 2021 με το ΤΠΚ «ΞΕΝΟΣ».
- Από 01 έως 30 Οκτωβρίου 2021 με το ΤΠΚ «ΡΟΥΣΣΕΝ».

■ Κατά το χρονικό διάστημα από 01 Αυγούστου έως 31 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθησαν συνολικά εννέα (09) αποστολές σε ρόλο «Associated Support», από διάφορα πλοία του ΠΝ στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή Κεντρικής και Ανατολικής Μεσογείου.

■ Από 29 Οκτωβρίου 2021 η Φ/Γ «ΣΠΕΤΣΑ» και το Υ/Β «ΚΑΤΣΩΝΗΣ» συμμετέχουν στην επιχείρηση σε ρόλο «Direct Support», στο πλαίσιο «FOCOPS 21/06», στη θαλάσσια περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

■ Εξειδικευμένο ιπτάμενο προσωπικό του ΠΝ επιβαίνει σε αεροσκάφη της ΠΑ για πτήσεις «AIS SWEEP» στο πλαίσιο της επιχείρησης. Για το χρονικό διάστημα από 01 Μαΐου έως 31 Ιουλίου 2021 πραγματοποιήθηκαν τρεις (3) πτήσεις σε ρόλο «Associated Support» και τρεις (3) πτήσεις σε ρόλο «Direct Support».

γ. Συμμετοχή σε Μόνιμες Ναυτικές Δυνάμεις ΝΑΤΟ.

SNMG-2:

Από 17 Φεβρουαρίου 2016, στοιχείο της Δύναμης SNMG-2 (CTU 100.02.01) διεξάγει περιπολίες στη Θαλάσσια περιοχή του Αν. Αιγαίου, στο πλαίσιο της Νατοϊκής δραστηριότητας «NATO'S SUPPORT TO ASSIST WITH THE REFUGEE AND MIGRANT CRISIS IN THE AEGEAN SEA». Στο πλαίσιο της δραστηριότητας, συμμετείχαν οι ακόλουθες μονάδες του ΠΝ:

- Από 21 Ιουλίου έως 10 Αυγούστου 2021 το ΤΠΚ «ΜΥΚΟΝΙΟΣ».
- Από 07 Ιουλίου έως 09 Αυγούστου 2021 η Κ/Φ «ΝΑΥΜΑΧΟΣ».
- Από 01 Ιουλίου έως 07 Αυγούστου 2021 το Ν/ΘΗ «ΕΥΡΩΠΗ».
- Από 10 Αυγούστου έως 31 Αυγούστου 2021 το ΤΠΚ «ΣΤΑΡΑΚΗΣ».
- Από 01 έως 30 Σεπτεμβρίου 2021 το «ΤΠΚ ΜΠΛΕΣΣΑΣ».
- Από 09 Αυγούστου 2021 έως 04 Σεπτεμβρίου 2021 η Κ/Φ «ΤΟΛΜΗ».
- Από 31 Αυγούστου έως 21 Σεπτεμβρίου 2021 το Ν/ΘΗ ΕΥΝΙΚΗ».
- Από 01 έως 21 Οκτωβρίου 2021 το ΤΠΚ «ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ».
- Από 04 Σεπτεμβρίου 2021 έως 04 Οκτωβρίου 2021 η Κ/Φ «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ».
- Από 21 Σεπτεμβρίου έως 21 Οκτωβρίου 2021 η Κ/Φ «ΤΟΛΜΗ».
- Από 21 Οκτωβρίου 2021 το ΤΠΚ «ΣΤΑΡΑΚΗΣ».
- Από 04 Οκτωβρίου η Κ/Φ «ΝΑΥΜΑΧΟΣ».

- Από 21 Οκτωβρίου 2021 η Κ/Φ «ΒΟΤΣΗΣ».

SNMCMG 2:

Από 15 έως 29 Οκτωβρίου 2021 το Ν/ΘΗ «ΕΥΡΩΠΗ» συμμετείχε στη μόνιμη Νατοϊκή δύναμη Ναρκοπολέμου SNMCMG 2, η οποία επιχειρεί στη ευρύτερη θαλάσσια περιοχή της Μεσογείου.

δ. Συμμετοχή σε Αποστολές Ευρωπαϊκής Ένωσης

Από 27 Ιουλίου 2021 έως 28 Σεπτεμβρίου 2021 η Φ/Γ «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ» συμμετείχε στην επιχείρηση «IRINI», η οποία διεξάγεται στη θαλάσσια περιοχή της κεντρικής Μεσογείου. Την 28 Σεπτεμβρίου 2021 αντικαταστάθηκε από τη Φ/Γ «ΝΑΒΑΡΙΝΟΝ».

5. Κοινωνική προσφορά των Ενόπων Δυνάμεων

α. Αποστολές Εσωτερικού – Εξωτερικού:

Την 29 Σεπτεμβρίου 2021 το Α/Γ «ΛΕΣΒΟΣ» κατέπλευσε στο λιμένα της Βηρυτού, στο πλαίσιο αποστολής μεταφοράς ανθρωπιστικής βοήθειας από την Ελλάδα προς το κράτος του Λιβάνου.

β. Κατάσβεση πυρκαγιών – Περιπολίες – Επιτήρηση

Προσωπικό και μέσα του ΠΝ συμμετείχαν στις επιχειρήσεις περιορισμού και κατάσβεσης των μεγάλων δασικών πυρκαγιών που έπληξαν την χώρα κατά το μήνα Αύγουστο, στην Αττική και στις νήσους Κρήτη και Εύβοια.

γ. Έρευνα - Διάσωση

Μονάδες του ΠΝ συμμετείχαν, στις κάτωθι αποστολές Έρευνας- Διάσωσης:

■ Την 12 Αυγούστου 2021 το Ε/Π ΠΝ-59 συμμετείχε στην επιχείρηση Έρευνας-Διάσωσης των επιβαινόντων της θαλαμηγού «ACVITANIA», στα δυτικά της νήσου Αντιμήλου.

■ Την 01 Σεπτεμβρίου 2021, πραγματοποιήθηκε μεταφορά τραυματία από τη Θ/Γ «LONELY SEAGULL», η οποία είχε προσαράξει στη νησίδα Πρώτη Πύλου, στην Καλαμάτα με το Ε/Π ΠΝ-59.

■ Την 03 Σεπτεμβρίου 2021, το ΠΝ-51 συμμετείχε σε επιχείρηση για την διάσωση έξι (6) ατόμων, μελών πληρώματος Ιστιοφόρου σκάφους, στη θαλάσσια περιοχή νοτιοδυτικά νήσου Κύθνου.

■ Την 05 Σεπτεμβρίου 2021, το ΠΝ-51 συμμετείχε σε επιχείρηση για την διάσωση δύο (2) αθλητών θαλάσσιας κωπηλασίας, στη θαλάσσια περιοχή ανατολικά νήσου Μακρονήσου.

■ Την 06 Σεπτεμβρίου 2021, πραγματοποιήθηκε μεταφορά ασθενούς από το Κρουαζιερόπλοιο «MAIN SCHIFF 5», το οποίο ευρισκόταν στη θαλάσσια περιοχή ΒΔ νήσου Μήλου, στο Α/Δ Ελευσίνας με το Ε/Π ΠΝ-51.

■ Την 19 Σεπτεμβρίου 2021, το ΠΝ-51 συμμετείχε σε επιχείρηση για τη διάσωση ενός (1) αθλητού ορειβασίας, στην περιοχή του όρους Ταυγέτου.

■ Την 24 Σεπτεμβρίου 2021, το ΠΝ-51 συμμετείχε σε επιχείρηση για τη διάσωση ενός (1) αγνοούμενου επιβάτη λέμβου, στη θαλάσσια περιοχή της Καλαμάτας.

6. Εκδηλώσεις – Επισκέψεις

■ Την 15 Αυγούστου 2021 αντιπροσωπείες και αγήματα Ναυτικών Δοκίμων και Δοκίμων Υπαξιωματικών, καθώς και πληρωμάτων των Φ/Γ «ΥΔΡΑ», ΠΓΥ «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», Α/Γ «ΡΟΔΟΣ» και ΤΠΚ «ΛΑΣΚΟΣ», τα οποία είχαν καταπλεύσει για αυτό το σκοπό αυτό στη νήσο Τήνο, συμμετείχαν στις εορταστικές εκδηλώσεις για την Κοίμηση της Θεοτόκου, καθώς και στις εκδηλώσεις μνήμης για τον τορπιλισμό του Ευδρόμου Έλλη. Τον Αρχηγό ΓΕΝ εκπροσώπησε στις

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ/ΚΕΠΙΧ

εκδηλώσεις ο Αρχηγός Στόλου, ο οποίος και πραγματοποίησε, επί του ΤΠΚ «ΛΑΣΚΟΣ», ρίψη στεφάνου στο σημείο βύθισης του Ευδρόμου.

■ Την 14 Σεπτεμβρίου 2021 το ΤΠΚ «ΛΑΣΚΟΣ» κατέπλευσε στο λιμένα Ελευσίνας, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «ΛΑΣΚΕΙΑ 21». Στις εκδηλώσεις παρέστησαν ο Υπαρχηγός ΓΕΝ καθώς και ο Κυβερνήτης με αντιπροσωπεία του πληρώματος του πλοίου.

■ Την 14 Σεπτεμβρίου 2021 το ΤΠΚ «ΞΕΝΟΣ» κατέπλευσε στη νήσο Σκιάθο, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων μνήμης για την 78η επέτειο της βύθισης του Υ/Β «ΚΑΤΣΩΝΗΣ». Στις εκδηλώσεις παρέστησαν ο Διοικητής ΔΔΜΝ καθώς και ο Κυβερνήτης με αντιπροσωπεία του πληρώματος του πλοίου.

■ Την 26 Σεπτεμβρίου 2021 η Κ/Φ «ΚΡΑΤΑΙΟΣ» κατέπλευσε στη νήσο Λέρο, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων μνήμης για την 78η επέτειο της βύθισης του Α/Τ «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ». Στις εκδηλώσεις παρέστησαν ο Διοικητής ΔΔΜΝ καθώς και ο Κυβερνήτης με αντιπροσωπεία του πληρώματος του πλοίου.

■ Στις 19 και 20 Οκτωβρίου 2021 η Φ/Γ «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ» και το ΤΠΚ «ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ» κατέπλευσαν στην Πύλο, στο πλαίσιο των εορταστικών εκδηλώσεων για την επέτειο της Ναυμαχίας του Ναβαρίνου. Στις εκδηλώσεις παρέστησαν ο Αρχηγός Στόλου καθώς και οι Κυβερνήτες με αντιπροσωπείες των πληρωμάτων των πλοίων. Οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν με την παρουσία της Α.Ε. ΠτΔ η οποία, συνοδευόμενη από τον Αρχηγό Στόλου, πραγματοποίησε σύντομες επισκέψεις επί των πλοίων.

■ Από 27 έως 28 Οκτωβρίου 2021, η Φ/Γ «ΣΑΛΑΜΙΣ», τα Α/Γ «ΡΟΔΟΣ» και Α/Γ «ΛΕΣΒΟΣ» κατέπλευσαν στο λιμένα Θεσσαλονίκης, στο πλαίσιο των εορταστικών εκδηλώσεων για την επέτειο της εισόδου της Ελλάδας στον Β΄

Π.Π. Τα πλοία μετέφεραν αγήματα των ΣΝΔ και ΣΜΥΝ, τα οποία συμμετείχαν στην μεγάλη Στρατιωτική Παρέλαση της πόλης.

■ Την 30 Οκτωβρίου 2021 το ΤΠΚ «ΡΙΤΣΟΣ», στο πλαίσιο της επερχόμενης επετείου απελευθέρωσης της νήσου Λέσβου από τον Οθωμανικό ζυγό, μετέφερε κειμήλια από το Ιστορικό αρχείο-μουσείο Ύδρας στο νησί της Λέσβου.

7. Διάφορα Θέματα

■ Από 21 Ιουλίου έως 20 Αυγούστου 2021, διεξήχθη ο καθιερωμένος ετήσιος Θερινός Εκπαιδευτικός Πλους της ΣΝΔ. Ο πλους πραγματοποιήθηκε με τη Φ/Γ «ΥΔΡΑ» και το ΠΓΥ «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», τα οποία κατά την διάρκεια του κατέπλευσαν στους λιμένες Κέρκυρας, Ψαρών, Τήνου, καθώς και στον Ναύσταθμο Κρήτης.

■ Από 26 Ιουλίου έως 20 Αυγούστου 2021, διεξήχθη ο καθιερωμένος ετήσιος Θερινός Εκπαιδευτικός Πλους της ΣΜΥΝ. Ο πλους πραγματοποιήθηκε με το Α/Γ «ΡΟΔΟΣ», το οποίο κατά την διάρκεια του κατέπλευσε στους λιμένες Αλεξανδρούπολης, Ρόδου, Κέρκυρας, Τήνου, καθώς και στον Ναύσταθμο Κρήτης.

■ Την 23 Αυγούστου 2021 διεξήχθη στο ΓΕΕΘΑ (αίθουσα «Ναύαρχος Παύλος Κουντουριώτης»), σύσκεψη της Επιτροπής Παρακολούθησης Εξοπλιστικών Προγραμμάτων.

■ Την 09 Σεπτεμβρίου 2021 έλαβε χώρα μέσω τηλεδιάσκεψης (VTC), το 6ο εργαστήριο PESCO UMS.

■ Από 12 μέχρι 20 Σεπτεμβρίου 2021, ο Αρχηγός ΓΕΝ μετέβη στις ΗΠΑ, όπου και συμμετείχε στο «International Seapower Symposium 21», που διοργανώθηκε υπό την αιγίδα του Ναυτικού των ΗΠΑ.

■ Την 20 Σεπτεμβρίου 2021 διεξήχθη σύσκε-

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ/ΚΕΠΙΧ

ψη μέσω τηλεδιάσκεψης (VTC), με εκπροσώπους των ΗΠΑ στο πλαίσιο της προετοιμασίας του 3ου στρατηγικού διαλόγου, υπό τον ΓΕΕΘΑ/Α3, με συμμετοχή Επιτελών ΓΕΝ/Α1.

■ Την 21 Σεπτεμβρίου 2021 διεξήχθη, μέσω τηλεδιάσκεψης (VTC) η European Amphibious Initiative (EAI).

■ Την 30 Σεπτεμβρίου 2021 διεξήχθη μέσω τηλεδιάσκεψης (VTC), εργαστήριο (workshop) για τις δυνατότητες χρηματοδότησης του Προγράμματος Common Information Sharing - CISE της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ναυτιλίας, Αλιείας & Υδατοκαλλιέργειας [European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund - EMFAF (2021-2027)]. Το εργαστήριο διοργανώθηκε από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Θαλάσσιας Ασφάλειας (European Maritime Safety Agency - EMSA) σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Θαλασσίων Υποθέσεων και Αλιείας Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Directorate General Maritime Affairs and Fisheries (DG MARE)).

■ Την 06 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη το Pesco EPC Industry Workshop, με συμμετοχή εκπροσώπων των ακόλουθων κρατών-μελών: Ιταλία (ως Leader nation), Γαλλία, Ισπανία, Ελλάδα, Πορτογαλία (ως observer) και εκπροσώπων της αμυντικής βιομηχανίας των κρατών-μελών.

■ Από 19 έως 20 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη κοινή σύσκεψη εκ-προσώπων των Διευθυντών Ανάπτυξης Δυνατοτήτων και Εξοπλισμών (Joint CAP and NAD PoC's Meeting).

■ Την 26 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη σύσκεψη της Ομάδας Εργασίας Διαμόρφωσης Αμυντικών Πολιτικών του ΥΠΕΘΑ για Αμυντικές Πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην αίθουσα «Ιωάννης Καποδίστριας» του ΥΠΕΘΑ.

■ Την 26 και 27 Οκτωβρίου 2021 διεξήχθη, μέσω τηλεδιάσκεψης (VTC), η 8η Σύσκεψη εκπροσώπων Ομάδας Ενδιαφερόμενων Μερών για το Κοινό Περιβάλλον Ανταλλαγής Πληροφοριών (Common Information Sharing Environment/8th CISE Stakeholders Group - CSG) της ΕΕ.

ΕΞΟΥΔΕΤΕΡΩΣΗ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΩΝ ΑΠΟ ΟΜΑΔΕΣ ΟΕΝ/ΔΥΚ

A.A	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΠΕΡΙΟΧΗ
1	03/08/2021	στη θαλάσσια περιοχή Λιμένα Καβάλας.
2	26/08/2021	στη θαλάσσια περιοχή Σχοινιά Αττικής.
3	03/09/2021	στη θαλάσσια περιοχή Τερσανά Ακρωτηρίου νήσου Κρήτης.
4	15/09/2021	στη θαλάσσια περιοχή Λιμενάρια Μονεμβασίας Λακωνίας.
5	01/10/2021	στη θαλάσσια περιοχή παραλίας Καλαμίτσας Καβάλας.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

- Ετήσια Συνδρομή Εσωτερικού
- Στρατιωτικό προσωπικό ε.ε., ε.α. και πολιτικό προσωπικό Πολεμικού Ναυτικού10€
- Ιδιώτες & νομικά πρόσωπα.....12€
- Ετήσια Συνδρομή Κύπρου.....30€

Η εγγραφή των νέων στελεχών του ΠΝ διενεργείται σύμφωνα με το έγγραφο ΓΕΝ/ΔΕΔΗΣ Φ.800/05/05 από 6 Σεπτεμβρίου 2005. Η εγγραφή ιδιωτών, νομικών προσώπων και πολιτικού προσωπικού ΠΝ υλοποιείται ως ακολούθως: Οι ενδιαφερόμενοι καταθέτουν την ετήσια συνδρομή τους στον λογαριασμό της τράπεζας ALPHA BANK (χωρίς χρέωση εξόδων κατάθεσης) IBAN GR 0601404370437002001000022, δηλώνοντας στην κατάθεση αυτή τα στοιχεία τους και αποστέλλουν την παρακάτω αίτηση επισυνάπτοντας την απόδειξη της κατάθεσης συνδρομής τους, στην ακόλουθη διεύθυνση, ΦΑΞ και e-mail της ΥΙΝ.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

«ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ»
ΜΑΡΚΟΝΙ 20 – ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ
104 47 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210-3484 243
ΦΑΞ: 210-3484 234
e-mail: yin_sindromes@navy.mil.gr

ΑΙΤΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΙΔΙΟΤΗΤΑ:

ΟΔΟΣ: ΑΡΙΘΜΟΣ: Τ.Κ.:

ΠΟΛΗ:

ΤΗΛ.:

E-MAIL:

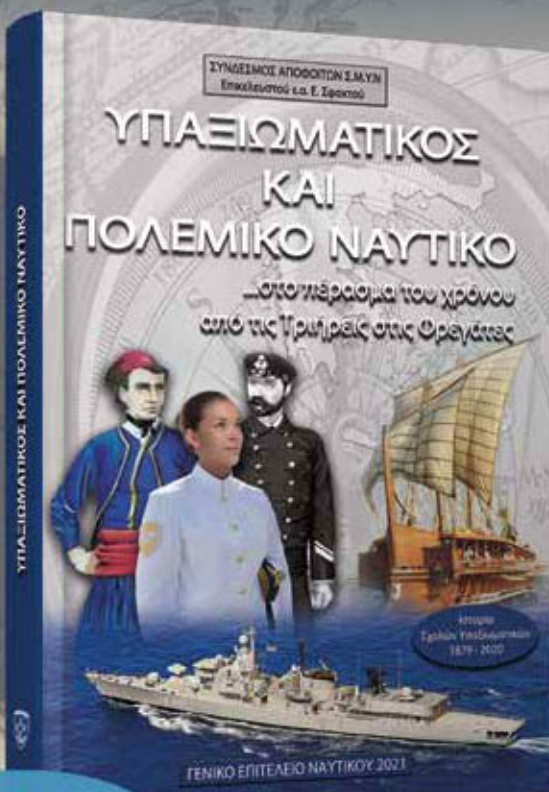
ΑΡ. ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ:

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ

...στο πέρασμα του χρόνου
από τις Τριήρεις στις Φρεγάτες

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΣΦΑΚΤΟΣ
ΕΠΙΚΕΛΥΣΤΗΣ Π.Ν.Ε.Α.

Τιμή Πώλησης
20 €

